

Shkolla e Mesme dhe Shkolla e Mesme Imam Hatip

SHQIP

8

Materiali Mësimor

Yazarlar

Arş. Gör. Tolga DİLLİOĞLU

Arş. Gör. Ece DİLLİOĞLU

Öğr. Gör. Rijetë SIMITÇIU

Genel Koordinatör:

Prof. Dr. İlker ALP

Koordinatörler:

Dr. Öğr. Üyesi Seda TAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Şahin KILIÇ

Dr. Öğr. Üyesi Ferhan KIRLIDÖKME MOLLAOĞLU

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Ilir RRUGA

Arş. Gör. Ece DİLLİOĞLU

Prof. Dr. Zekjir KADRIU

Seslendirenler:

Arş. Gör. Tolga DİLLİOĞLU

Arş. Gör. Ece DİLLİOĞLU

Grafik Tasarım

İbrahim AYDIN

Ali Mert ÜNAL

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

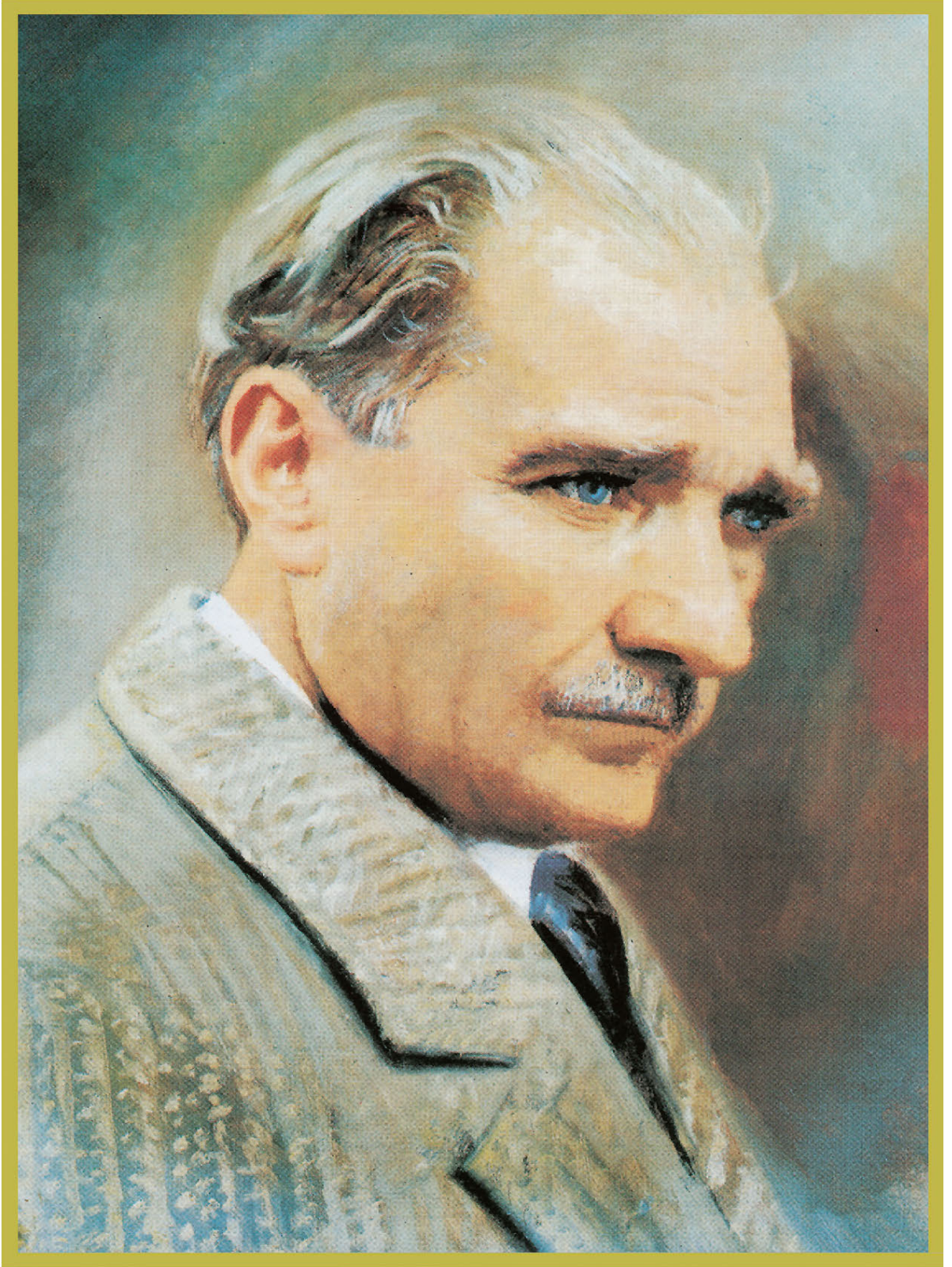
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

PËRMBAJTJE

MËSIMI 1	TË STUDIOS JASHTË SHTETIT	8
MËSIMI 2	KULTURAT E NDRYSHME	20
MËSIMI 3	FTESAT DHE FESTAT	32
MËSIMI 4	KOMUNIKIMI	44
MËSIMI 5	HOBİ DHE AFTËSIA	56
MËSIMI 6	FIGURAT LEGJENDARE	70
MËSIMI 7	ÇFARË JETE!	82
MËSIMI 8	MËSONI NGA DJE DHE JETONI PËR SOT	94
MËSIMI 9	FAKTE NGA BOTA	106
MËSIMI 10	ARGËTIM	118
MËSIMI 11	PLANET E JUAJA PËR TË ARDHMEN NESËR DO TË	130
MËSIMI 12	PO AFROHEN PUSHIMET VERORE	142
FJALOR		154
VIZUALE		168

GRAFIKU ORGANIZATIV

Të dëgjuarit

Të shkruarit

Të lexuarit

Të folurit

Të lexuarit dhe të shkruarit

Të lexuarit dhe të folurit

Të folurit dhe të shkruarit

Të dëgjuarit dhe të shkruarit

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MËSIMI 1

TË STUDIOS JASHTË SHTETIT

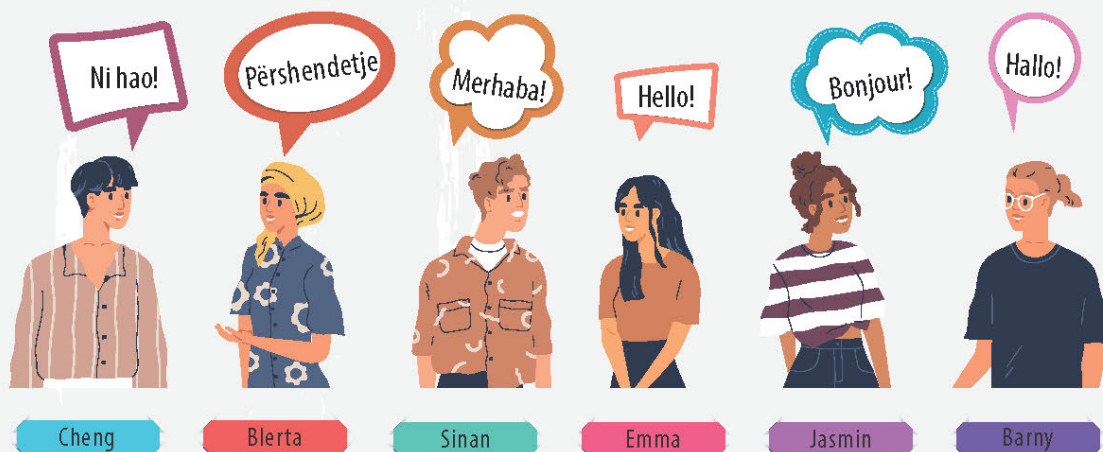
1. Dëgjoni dhe shikoni tabelën me vëmendje.

Shteti	Kryeqyteti	Flamuri	Shteti	Kryeqyteti	Flamuri
Afganistani	Kabuli		Etiopia	Addis Abeba	
Afrika e Jugut	Pretoria		Filipinet	Manila	
Algjeria	Algjeri		Finlanda	Helsinki	
Arabia Saudite	Riadi		Franca	Parisi	
Argentina	Buenos Aires		Greqia	Athina	
Armenia	Jerevani		Gjeorgjia	Tbilisi	
Australia	Canberra		Gjermania	Berlini	
Austria	Vjena		Holanda	Amsterdami	
Azerbajxhani	Baku		Hungaria	Budapesti	
Bangladeshi	Dhaka		India	New Delhi	
Belgjika	Brukseli		Indonezia	Xhakarta	
Bjellorusia	Minsk		Iraku	Bagdadi	
Bosnja dhe Hercegovina	Sarajeve		Irani	Teherani	
Brazili	Brazilia		Irlanda	Dublina	
Mbretëria e bashkuar	Londra		Islanda	Reykjavik	
Bullgaria	Sofja		Italia	Roma	
Çekia	Praga		Izraeli	Tel Aviv	
Danimarka	Kopenhagen		Kanadaja	Otava	
Dominika	Roseau		Katari	Doha	
Egjipti	Kajro		Kazakistani	Astana	
Estonia	Talini		Kenia	Nairobi	

MËSIMI 1

Shteti	Kryeqyteti	Flamuri	Shteti	Kryeqyteti	Flamuri
Kina	Pekini		Rumania	Bukureshti	
Kirgistani	Bishkeku		Rusia	Moska	
Kolumbia	Bogota		Serbia	Beogradi	
Koreja e jugut	Seoul		Singapori	Singapori	
Koreja e veriut	Penian		Siria	Damasku	
Kosova	Prishtina		Sllovenia	Lubljana	
Kroacia	Zagrebi		Spanja	Madridi	
Kuba	Havana		Suedia	Stokholmi	
Letonia	Riga		Shqipëria	Tirana	
Libia	Tripoli		Shtetet e Bashkuara të Amerikës	Uashingtoni	
Luksemburgu	Luksemburgu		Turkmenistani	Ashgabati	
Maldivet	Male		Turqia	Ankara	
Meksika	Meksiko		Uruguai	Montevideo	
Moldavia	Kishinau		Uzbekistani	Tashkenti	
Mongolia	Ulan Bator		Venezuela	Karakasi	
Nigeria	Abuja		Vietnami	Hanoi	
Norvegjia	Oslo		Xhamajka	Kingston	
Pakistani	Islamabadi		Zambia	Lusaka	
Polonia	Varshava		Zelanda e re	Uellington	
Portugalia	Lisbona		Zvicra	Berna	
Republika Turke e Qipros Veriore	Lefkosha				

2. Në vendet boshe shkruani me fjalitë tuaja si te shembulli.

Shtetet dhe kombet	
Turqia	Turk/e
Shqipëria	Shqiptar/e
Gjermania	Gjerman/e
Franca	Francez/e
Kina	Kinez/e
Anglia	Anglez/e
Spanja	Spanjoll/e
Italia	Italian/e
Bosnja	Boshnjak/e
Kosova	Kosovar/e

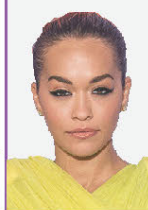
Shembull:
Unë mendoj se Sinani është nga Turqia. Sinani është turk.

-
-
-
-
-

MËSIMI 1

3. Plotësoni tabelën dhe krijoni fjali si te shembulli.

						
Emri	Jennifer Lopez	Neymar Santos	Ismail Kadare	Emma Watson	Kıvanç Tatlıtuğ	Rita Ora
Mosha	50 vjeçe		83 vjeç	29 vjeçe	35 vjeç	
Vendlindja	Amerikë	Brazil	Shqipëri			Kosovë
Profesioni	Këngëtare	Futbollist		Aktore	Aktor	
Kombësia		Brazilian	Shqipëtar		Turk	Shqipëtare

Shembulli: Ajo është Aurela Gaçe. Ajo është këngëtare Shqiptare. Aurela është 44 vjeçe. Ajo ka lindur në Shqipëri.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

4. Përgjigjuni pyetjeve të mëposhtme në fillim duke u shprehur pastaj me shkrim.

a. Nga cili shtet dhe qytet jeni?

.....

b. Cilët gjuhë mund të flisni?

.....

c. Çfarë kombësie keni?

.....

d. Tregoni për një shtet që dini!

.....

5. Lexoni dialogun dhe përgjigjuni pyetjeve.

Jasmina : Përshëndetje unë jam Jasmina dhe ky është Fitimi. Ai është nga Shqipëria.

Deniz : Përshëndetje unë jam Denizi. Gëzohem!

Jasmina : Gëzohem edhe unë. A je shqiptar?

Deniz : Jo unë jam Turk.

Jasmina : Aaa, shumë bukur!

Fitim : A jeni nga kryeqyteti Stambolli?

Deniz : Po unë jam nga Stambolli por Stambolli nuk është kryeqytet. Kryeqyteti i Turqisë është Ankaraja. Është një qytet shumë i madh dhe i bukur. Po ti Fitim nga Tirana je?

Fitim : Jo, unë jam nga Durrësi. Sa vjeç je ti Deniz?

Deniz : Unë jam 20 vjeç.

Fitim : Edhe unë jam 20 vjeç ndërsa Sofja është 22 vjeçe.

Deniz : Ti nga je Sofja?

Jasmina : Unë jam nga Bosnja. Jam boshnjake.

a. Kusht është nga Stambolli

.....

.....

b. Sa vjeç është Fitimi?

.....

.....

c. A është Sofja nga Franca?

.....

.....

6. Lexoni fjalitë me vëmendje dhe shkruani në kutitë e vogla "drejtë (d)" ose "gabim (g)".

1. Fitimi, Jasmina dhe Denizi, të gjithë janë nga Turqia.	
2. Jasmina është nga Bosnja.	
3. Denizi dhe Fitimi janë në të njëjtën moshë.	
4. Jasmina është më e madhe nga Fitimi dhe Denizi.	

MËSIMI 1

7. Vendosi fjalët në rendin e duhur duke përdorur foljen “jam” në formën e saktë.

a. Nga/ unë / Shqipëria.	a. Unë jam nga Shqipëria.
b. Ai / Kosovar.	b.
c. Turqia / nga / ti.	c.
d. Merita / shoqe / Bona / dhe.	d.
e. Mësuese / ajo.	e.
f. Fitim / unë / moshatarë / dhe.	f.
g. Ju / ? / nga.	g.

8. Kur shkoni jashtë shtetit çfarë duhet të keni kujdes. Mendohuni mirë dhe më pas bisedoni në klasë me shokët/shoqet dhe me mësuesen/mësuesin.

9. Bisedën që keni kryer tek ushtrimi me numër 8 tregoheni edhe me shkrim si detyrë shtëpie.

[illegible]

10. Shikoni me vëmendje tabelën. Dalloni se çfarë sende kanë personat në çantat e tyre. Krijoni fjali duke përdorur foljen "ka ose nuk ka (s'ka)" në formën e duhur.

	Celular	Kapele	Çadër	Hartë	Kart identiteti	Shishe me ujë	Stilolaps	Shall	Syze dielli
Majlinda	X	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	X
Dujgu	✓	✓	✓	✓	X	X	X	✓	✓
Xhem	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	X	X
Kujtimi	✓	✓	X	✓	X	✓	X	✓	✓

Shembull: Melisa ka fletore.

Melisa nuk ka fletore.

Melisa s'ka fletore.

1. Majlinda celular.

2. Xhemi hartë.

3. Dujguja kartë identiteti.

4. Majlinda shishe me ujë dhe shall.

5. Kujtimi kapele por stilolaps.

6. Dujguja dhe Kujtimi syze dielli.

7. Majlinda dhe Xhemi syze dielli.

8. Kujtimi çadër por Majlinda, Dujguja dhe Xhemi çadër.

9. Dujguja kartë identiteti, shishe me ujë dhe stilolaps.

10. Xhemi stilolaps por shall.

Markela është me pushime në Sidnei. Sidnei është një qytet që ndodhet në Australi. Australia është një nga shtetet më të bukura të botës. Ndërtesa që shikoni në figurë është Shtëpia e Operës në Sidnei. Në këtë ndërtesë janë vënë në skenë pjesë teatrale, baletë, opera dhe prodhime muzikore.

Xhejda shkoi bashkë me familjen në Kinë për turizëm. Kina është vendi më i madh në Azi dhe vendi i tretë më i madh në botë. Tek figura që shikoni ndodhet Muri i Madh i Kinës. Muri i Madh i Kinës është një ndërtesë prej guri dhe prej balte në veri të Kinës.

Merve shkoi për studimet e gjuhës shqipe në qytetin Gjirokastrë të Shqipërisë. Gjirokastra është një qytet i cili ka hyrë në Listën e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s më 2005. Kalaja që shikoni në figurë është Kalaja e Gjirokastrës.

Berti studion në New York. New Yorku është një qytet në verilindje të Amerikës. Ajo që shikoni në figurë është Statuja e Lirisë. Statuja e Lirisë është nga monumentet më të famshme të botës. "Statuja e Lirisë" është e lartë 46,5 m.

Merti jeton në Stamboll. Stambolli është qyteti më i madh i Turqisë dhe është qendra kryesore kulturore, ekonomike dhe industriale. Ura që shikoni në figurë është Ura e Dëshmorëve të 15 Korrikut. Ura e Dëshmorëve të 15 Korrikut bashkon dy kontinente: Evropën me Azinë. Kjo urë u hap në vitin 1973 dhe gjatësia e saj është 1.074 kilometra.

a. Kush është në Gjirokastrë?

.....

b. Ku është Xhejda?

.....

c. Ku ndodhet Shtëpia e Operës?

.....

d. Cili është monumenti më i famshëm në botë?

.....

e. Përse është e rëndësishme Ura e Dëshmorëve të 15 Korrikut?

.....

12. Shkruani emrat e qyteteve në mënyrë të saktë nën fotot. Ato që nuk i dini mundohuni t'i gjeni duke biseduar me shokët/shoqet, mësuesin/mësuesen.

Mullinjët e erës :

Koloseumi :

Atomium :

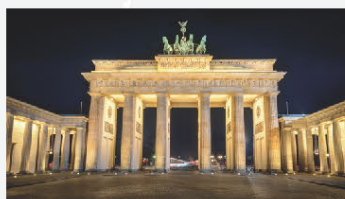

Kulla Eiffel :

- a. Berlin
- b. Bruksel
- c. Paris
- d. Kinderdijk
- e. Romë
- f. Kopenhagë
- g. Athinë
- h. Wiltshire

Kulla E Rumbullakët :

Porta e Brandenburgut :

Stonehenge :

Partenon :

13. Bashkoni shtetet me qytetet që janë tek ushtrimi 12.

Belgjikë

Gjermani

Holandë

Danimarkë

Mbretëria e Bashkuar

Francë

Greqi

Itali

MËSIMI 1

14. Detyrat.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy orange lines, creating a series of uniform channels for letter height and placement.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two dashed lines, with a solid line in the center of each row.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MËSIMI 2

KULTURAT E NDRYSHME

1. Dëgjoni tekstin e mëposhtëm me vëmendje dhe gjeni fjalët që nuk i dini në fjalor.

Kulturat e ndryshme

Kultura është një term që përfshin sjelljen shoqërore dhe normat që gjenden në shoqëritë njerëzore, si dhe njohuritë, besimet, artet, ligjet, zakonet, aftësitë e njerëzve në këto grupe. Në botë ka shumë kultura të ndryshme. Të mësojmë disa informacione në lidhje me kulturat e ndryshme.

- Në Kore, njerëzit përkulen për të përshëndetur.
- Në Argjentinë, njerëzit qëndrojnë shumë afër kur bisedojnë.
- Mos u habitni nëse ju pyet dikush në Brazil se "A dëshironi të bëni një dush?". Sepse në Brazil temperaturat janë shumë të larta.
- Në Sri Lanka, njerëzit për të thënë "po" e tundin kokën nga e majta në të djathtë.
- Në Gjermani, shumica e taksive janë nga makina luksoze.
- Në Indi, mysafiri duhet t'i leje këpucët jashtë derës.
- Në Hong Kong, zakonisht në vendin e ujit sillen çaji i ngrohtë nëpër restorante.
- Në Singapor, përtpja e çamçakëzëve është e ndaluar.
- Në Rusi, kur ju ofrojnë diçka për të pirë nuk duhet ta refuzoni.
- Në Shqipëri, njerëzit kur takohen puthin njëri-tjetrin katër herë në faqe.

Fjalorthi

◦ Term :	◦ Temperaturë :
◦ Besim :	◦ Çamçakëz :
◦ Aftësi :	◦ Njohuri :
◦ Qëndrim :	◦ Zakon :
◦ Mysafir :	◦ Përkulje :
◦ Shoqëri :	◦ Tund :
◦ Art :	◦ Takim :
◦ Informacion :	

MËSIMI 2

2. Shkruani një tekst të vogël në lidhje me kulturën e Turqisë dhe tregoni zakonet më interesante.

Kultura e Turqisë

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit në ushtrimin 1.

1. Çfarë do të thotë "Kulturë" sipas jush?

.....

.....

2. A janë kulturat në botë të ndryshme apo njësoj?

.....

.....

3. Kultura e cilit vend ju tërhoqi më shumë vëmendjen?

.....

.....

4. A ka diçka të përbashkët mes kulturës së këtyre vendeve dhe kulturës tuaj?

.....

.....

5. Kur shkojmë në vende të ndryshme të botës a duhet t'i respektojmë kulturat e atyre vendeve? Si mendoni ju?

.....

.....

4. Lexoni tekstin me vëmendje dhe nënvizoni vendet sipas pyetjeve të mëposhtme.

Shqipëria

Shqipëria është një vend që ndodhet në Europën Juglindore. Ajo kufizohet me Malin e Zi në veriperëndim, me Kosovën në veri-lindje, me Republikën e Maqedonisë së Veriut në lindje, me Greqinë në jug. Gjithashtu me anë të kufijve detarë ajo kufizohet dhe me kufijtë detarë me Greqinë, me Malin e Zi dhe me Italinë në perëndim.

Shqipëria ka një sipërfaqe prej 28.748 kilometra katrorë dhe popullsia e saj është rreth 2,9 milion banorë. Shqipëria ka një vijë bregdetare prej 611 km. dhe shtrihet përgjatë deteve Adriatik dhe Jon. Rrafshon fytyrën perëndimore të detit Adriatik. 70% e vendit është malor dhe e pjerrët. Mali më i lartë është Mali i Korabit me lartësi 2764 metra dhe ndodhet në rrethin e Dibrës. Klima e Shqipërisë zakonisht në dimër është e butë dhe me shi ndërsa në verë me diell dhe e thatë.

Gjuha e cila flitet në Shqipëri është shqipja. Në Shqipëri ekzistojnë dy dialekte kryesore. Njëra quhet "dialekti i veriut" ose "gegërisht" dhe tjetra "dialekti i jugut" ose "toskërisht". Këto dy dialekte i ndan lumi i Shkumbit. Në veri të lumit Shkumbi flitet gegërishtja ndërsa në jug të Shkumbit flitet toskërishtja. Dallimet midis këto dialekteve në të folur janë; fonetika, morfologjia dhe semantika. Sipas këtyre dallimeve, në vitin 1972 u krijua një gjuhë standarde. Ende sot, dialektet janë të gjalla por si gjuhë letrare përdoret shqipja standarde.

Tregoni me vizë me ngjyrat e përmendura në kllapa:

a. Vendi që ndodhet (e verdhë)

b. Sipërfaqja (e kuqe)

c. Popullsia (blu)

d. Mali më i lartë (e zezë)

e. Klima (rozë)

f. Gjuha (gri)

g. Dialektet (portokalli)

5. Gjeni fjalët e mëposhtme që lidhen me kulturën.

BESIM	FOLKLOR	VLERË
GJUHA	FESTË	AFTËSI
KULTURË	JETË	ART
VALLE	MUZIKË	ZAKON
DIALEKT	FEJA	NJOHURI
ETNIK	SHOQËRI	TAKIM
TRADITË	TURIZËM	MYSAFIR

Y	F	D	A	N	Ë	R	E	L	V	F	J	S	F	E	I	L	E	B	C	M
A	R	T	D	N	O	I	T	A	Z	I	L	I	V	I	C	V	V	I	A	S
D	I	A	L	E	C	T	R	A	D	I	T	Ë	M	Z	V	H	P	P	J	I
A	G	B	G	Z	U	D	D	O	I	S	L	O	S	A	Q	B	Z	U	E	E
T	U	E	X	D	M	F	O	L	K	L	O	R	N	K	A	B	E	P	T	H
S	X	S	U	V	F	I	H	C	A	S	B	V	C	F	F	E	S	T	Ë	T
F	L	I	T	P	E	J	I	B	U	C	Q	O	U	I	T	F	Ë	S	G	O
V	U	M	I	N	J	O	H	U	R	I	H	H	V	T	Ë	I	M	L	A	N
N	N	E	Y	Ë	A	A	C	L	M	S	P	E	O	O	S	A	S	A	U	O
S	N	T	I	Y	L	D	I	A	L	E	K	T	Ë	G	I	M	C	N	G	M
S	O	G	Q	U	I	U	S	R	A	S	R	Y	R	F	S	O	S	G	A	Y
Q	K	R	E	G	R	I	U	G	E	T	N	I	K	I	L	Ë	F	U	H	F
V	A	L	L	E	C	T	M	T	T	U	U	O	R	Ë	R	U	T	L	U	K
S	Z	E	N	A	L	R	Y	S	E	R	I	U	S	O	V	N	E	G	J	K
O	I	R	Y	U	O	O	S	I	O	I	O	P	E	M	O	L	O	E	G	X
R	L	U	C	N	Y	Y	A	R	I	Z	L	V	Y	I	Y	Q	O	K	O	R
L	Ë	T	L	S	C	M	F	L	F	Ë	X	P	T	A	K	I	M	T	B	D
K	S	H	O	Q	Ë	R	I	D	V	M	U	Z	I	K	Ë	J	P	R	N	C
O	C	U	S	G	Q	R	R	A	P	E	D	E	Z	N	I	N	B	I	H	Z

6. Lexoni tekstin e mëposhtëm dhe përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

Libër

Kultura dhe traditat turke

Në botë ka shumë kombe dhe vende. Secili vend ka pak a shumë kulturë dhe tradita të ndryshme. Edhe Turqia dhe populli turk ka një kulturë dhe traditat e tyre të ndryshme.

Qytetarët e Republikës së Turqisë njihen si populli turk. Populli turk ka një kulturë shumë të ndryshme. Sepse, Turqia është një urë lidhëse midis Azisë dhe Evropës. Pra, kultura turke ka veçoritë e Azisë Qendrore, Anadollit dhe Perëndimit. Gjatë viteve të para të Republikës, qeveria investoi shumë para në artet si; muzetë, teatrot dhe arkitektura.

Nga aspekti fetarë turqit janë 99% myslimanë. Feja ka një rol të rëndësishëm në zakonet dhe traditat turke. Në Turqi ekzistojnë festa fetare, për shembull, Bajrami i Madh dhe Bajrami i Kurbanit. Gjatë këtyre festave, zakonisht bëhen pushime. Në këto ditë e pushimeve turqit vizitojnë të afërmit dhe vendlindjet e tyre.

Për ta kuptuar më mirë kulturën turke patjetër duhet të dëgjoni këngët popullore të Turqisë dhe të shikoni filmat turk. Muzika popullore është shumë energjike. Ju mund të dëgjoni muzikë në radio dhe në kanalet televizive muzikore çdo herë. Ndërsa kur flasim për kinemanë turke, duhet të themi se ajo ka një histori të gjatë dhe të gjallë.

Të tregojmë disa gjëra interesante në lidhje me Kulturën Turke. Turqit i heqin këpucët përjashta derës para se të futen në shtëpi. Një pjesë e madhe e burrave shkojnë në xhami çdo të Premte për të falur namazin e Xhumasë. Turqve u pëlqen çaji aq shumë saqë mund të themi se e pinë çajin në çdo moment. Ata pinë çaj në mëngjes, mbas dite dhe gjatë darkës. Por gjithashtu edhe kafja turke është shumë e popullarizuar. Kafenetë janë shumë të njohura në Turqi. Edhe në fshatrat e vegjël mund të shihni disa kafene. Popullit turk e do shumë flamurin e tyre dhe himnin kombëtar. Për këtë arsye ju mund ta shihni flamurin turk kudo. Ata janë njerëz shumë bujar dhe mikpritës. Vallet të ndryshme popullore zënë një vend të rëndësishëm në kulturën turke. Po thuajse secili rajon ka vallëzimin e tij të veçantë, folklorik. Siç mund të përmendim disa prej tyre janë "Horon" e cila zakonisht është në rajonin e Detit të Zi, "Kaşık Oyunu" e cila zakonisht është në Konja dhe Silifke, "Kılıç Kalkan" e cila zakonisht është në Bursa, dhe kërcëhet vetëm nga burrat, si dhe "Zeybek" e cila zakonisht kërcëhet në rajonin e Egje-ut dhe kërcëhet vetëm nga burrat.

Si rezultat, kultura e Turqisë është shumë e e pasur, e veçantë, e ndryshme dhe e këndshme.

Gjeni fjalët që nuk i dini në fjalor

◦ Komb	:	◦ Investim	:
◦ Republikë	:	◦ Arkitekturë	:
◦ Qytetarë	:	◦ Pushim	:
◦ Urë	:	◦ Falje	:
◦ Lidhëse	:	◦ Popullarizuar	:
◦ Azi	:	◦ Himni kombëtar	:
◦ Europë	:	◦ Mikpritës	:
◦ Anadulli	:	◦ Si rezultat	:
◦ Perëndim	:	◦ Këndshme	:

MËSIMI 2

Pyetjet:

1. Për çfarë bëhet fjalë në tekstin e mësipërm "Kultura dhe traditat turke"?

.....

.....

2. A kanë Turqit një kulturë të veçantë?

.....

.....

3. Përse janë kultura dhe traditat turke të ndryshme?

.....

.....

4. Cilat janë disa prej festave që festohen në Turqi?

.....

.....

5. Çfarë mund të thuash për muzikën popullore turke?

.....

.....

6. Çfarë ndryshimi ka kinemaja turke nga muzika popullore?

.....

.....

7. Thuaj dy gjëra interesante për kulturën turke.

.....

.....

8. Në cilin rajon njerëzit kërcejnë "Horon"?

.....

.....

9. Cilët e kërcejnë "Zeybek-un" burrat apo gratë?

.....

.....

10. Sa valle popullore tregohen në tekst?

.....

.....

7. Mësoni gjuhën e trupit ose gjestet se çfarë kuptimi kanë nëpër vendet e ndryshme të botës.

Shënja "ok"

Ky gjest me dore në Amerikë ka kuptimin "në rregull/dakord", ndërsa në Japoni ka kuptimin e lekëve (monedhave).

Gishti tregues në pëllëmbën e dorës tjetër

Ky gjest me dorë tregon këmbëngulje ose vendosshmëri.

Shënja "V ose 2 Gishta"

Zakonisht në shumë vende të botës tregon fitoren ose paqen.

Gishti tregues i përkulur nga lart

Ky gjest me dorë zakonisht do të thotë "hajde këtu" ose "eja këtu".

Gishti i madh i dorës

Zakonisht në shumë vende tregon pohim ndërsa në disa vende si Irak-u ose Iran-i ka kuptim të keqë.

Gishti i vogël i dorës

Ky gjest me dorë ka kuptimin e premtimit.

8. Bisedoni në klasë rreth gjesteve që përdorin turqit dhe më pas shkruani ato.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kuzhina tradicionale Shqiptare

Kuzhina shqiptare ka gjurmë të kuzhinës mesdhetare në përgjithësi. Mund të themi se ka gjurma nga kuzhinat turke, italiane dhe greke. Traditat e gatimit të popullit shqiptar janë të shumëllojshme. Për shembull vaji i ullirit është yndyra bimore më e lashtë dhe zakonisht më e përdorur në gatimin shqiptar.

Mikpritja është një zakon themelor i shoqërisë shqiptare dhe shërbimi i ushqimit është integral për pritjen e mysafirëve dhe të vizitorëve.

Kuzhina shqiptare mund të ndahet në tre kuzhina kryesore rajonale. E para; kuzhina e rajonit verior e cila ka një origjinë rurale, bregdetare dhe malore. Mishi, peshku dhe perimet janë thelbësore për kuzhinën e rajonit verior. E dyta; kuzhina e rajonit qendror e cila ka një origjinë rurale, bregdetare dhe malore. Qarku qendror është më i pasur me bimësi dhe me specialitete të kuzhinës. Ndërsa kuzhina e tretë; është kuzhina e rajonit të jugut e cila është vend i favorshme për rritjen e kafshëve, pasi kullotat dhe burimet e ushqimit janë të bollshme.

Një nga ushqimet tradicionale të Shqipërisë është tava e kosit. "Tava e Kosit" është një gjellë autentike shqiptare me origjinë nga Elbasani i cili është një qytet afër Tiranës. Kjo gjellë në ditët e sotme pothuajse gatuhet në të gjithë shtetin. Ekzistojnë variacione të gjellës në varësi të preferencave por përbërësit kryesorë përfshijnë mishin e qengjit, vezët dhe kosin. Së bashku me barërat e tjera, përbërësit vendosen më pas në një tavë dhe gatuhet në furrë.

10. *Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit “Kuzhina tradicionale Shqiptare”.*

1. Nga cilat vende ka qjurma kuzhina shqiptare?

2. Në sa pjesë ndahet kuzhina shqiptare?

3. Për cilin ushqim tradicional bëhet fjalë në tekst?

4. Cilat janë përbërësit e tavës së kosit?

5. A dini ndonjë ushqim tjetër tradicional të Shqipërisë?

11. Shkruani një tekst në lidhje me ushqimet tradicionale të Turqisë dhe tregoni një nga ushqimet më të njohura.

[illegible]

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal blue wavy lines.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy blue lines, creating a series of uniform gaps for text entry.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

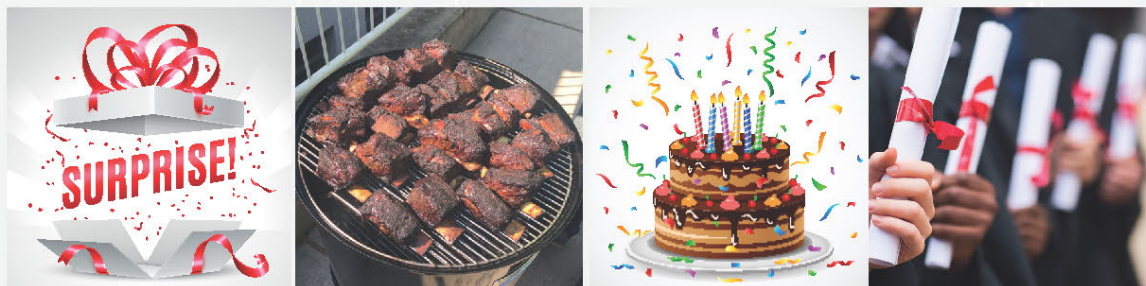
MËSIMI

3

FTESAT DHE FESTAT

1. Shikoni me vëmendje dhe dalloni se çfarë festimesh bëjnë njerëzit. Pastaj bashkoni figurat me llojin e festës.

1. Festa e diplomimit
2. Festa për lamtumirë
3. Festa e ditëlindjes
4. Festim barbeku
5. Festa surprizë
6. Festa e vitit të ri

2. Bashkoni shprehjet me llojet e festimeve.

Nuk është shumë e thjeshtë të thuash lamtumirë, por është mirë ta kujtosh njëri-tjetrin.

1. Festa e diplomimit
2. Festa për lamtumirë
3. Festa e ditëlindjes
4. Festim barbeku
5. Festa surprize
6. Festa e beharit

Ne do të festojmë mbarimin e shkollës dhe do të marrim diplomat.

Mosha e re është një fillim i ri dhe ne duhet ta festojmë atë.

Shoku im edhe unë pëlqejmë të pjekim mish në ambient të hapur.

Ne do të mbledhemi dhe do të bëjmë një festë surprizë për Albionin.

Këtë vit vitin e ri do ta festojmë në shtëpi.

MËSIMI 3

3. Mësoni festat zyrtare në Shqipëri. Pastaj shkruani edhe ju festat zyrtare të Turqisë dhe bëni një krahasim duke biseduar në klasë.

Festat zyrtare në Shqipëri	Festat zyrtare në Turqi
Festa e vitit të ri	
Dita e verës	
Dita e Nevruzit	
Dita kombëtare e punëtorëve	
Dita e Bajramit të Madh	
Dita e Kurban Bajramit	
Dita e Flamurit dhe e Pavarësisë	
Dita Kombëtare e Rinisë	

4. Lexoni tekstin me vëmendje dhe përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

Sot është bajram

Eni është shumë e emocionuar sepse sot është bajram. Në këtë ditë të gjithë njerëzit festojnë bajramin. Të gjithë fëmijët veshin rroba të reja dhe kalojnë një ditë shumë të lumtur me familjen dhe të afërmit e tyre.

Eni për bajram veshi fustanin e saj ngjyre të kuqe ndërsa vëllai i saj i cili është 7 vjeç veshi pantallonat e reja.

Eni dhe familja e saj pasi e festuan së bashku bajramin shkuan tek shtëpia e gjyshes dhe të gjyshit. Atje ata kaluan një ditë shumë të bukur dhe plot me lumturi.

- a. Përgjigjuni pyetjeve me "e drejtë (d)" ose "gabim (g)".

E DREJTË (D) / GABIM (G)

Eni është e emocionuar.

Sot është ditëlindja e Enit.

Fëmijët vishen me rroba të reja.

Eni veshi fustanin e saj ngjyrë të kuqe.

Vëllai i Enit veshi për bajram këmbishën e re.

Eni dhe familja e saj shkuan tek shtëpia e gjyshit dhe gjyshes.

1. Sot është
2. Në këtë ditë njerëzit
3. Të gjithë fëmijët veshin
4. Vëllai i Enit është vjeç.
5. Eni dhe familja e saj shkuan tek
6. Ata kaluan një ditë

Duhet të dimë:

- Nëse duam të inkurajojmë dikë të bëjë diçka, ne duhet ta motivojmë atë. Për të bërë këtë, ne mund të përdorim fjalitë e përmendura më poshtë.
- Në dasmë themi "Të trashëgoheni!"
- Në ditëlindje themi "Gëzuar ditëlindjen!", "U bëfsh 100 vjeç/e!"
- Kur blen dikush diçka të re themi "Ta gëzoni!"
- Për bajram ose për festat themi "Urime bajramin!", "Urime festen!"
- Kur dikush përjeton një problem "Mos u dorëzo!", "Qëndro i/e forte!"
- Kur dikush është duke u përpjekur për të marr një vendim të vështirë themi "Unë jam gjithmonë pas teje", "Do të mbështes për vendimin tënd!"
- Kur dikush bën diçka të mirë themi "Ndihej krenar/e me ty!", "Të lumtë!"

MËSIMI 3

5. Dëgjoni me vëmendje bisedën e Ketës dhe të Ammarit. Pastaj gjeni se për çfarë feste po flasin ata.

- a. Festa e ditëlindjes
- b. Festa surprizë
- c. Festa e vitit të ri

6. Dëgjoni përsëri dialogun tek ushtrimi 5 dhe plotësoni vendet boshe në fjalitë e mëposhtme.

Keta: Përshëndetje Ammar. je?

Ammar: Mirë Keta Po ti si je?

Keta: Mirë jam. Ammar unë mendoj të një festë për e Majlindës.

Ammar: Shumë ide e mirë. A ke nevojë për?

Keta: Po kam nevojë për ndihmën tende sepse ta bëj festën e ditëlindjes si

Ammar: Më thuaj duhet të bëj?

Keta: Unë do të dërgoj një listë për gjërat që të blihen. Të lutem ato dhe sillmi mua.

Ammar: Mirë Keta! Në cilën në çfarë do e festojmë ditëlindjen?

Keta: Të shtunën në orën tek shtëpia ime.

Ammar: Mirë Keta. Atëherë prapë më vonë.

Keta: Mirë Ammar.

Ammar: Mirëupafshim!

7. Përgjigjuni pyetjeve me “e drejtë (D)” ose “gabim (G)” sipas ushtrimit 6.

E DREJTË (D) / GABIM (G)

1. Keta bisedon me Nikun për organizimin e festës.
2. Organizimi bëhet për ditëlindjen e Majlindës.
3. Keta kërkon ndihmë nga Ammari.
4. Ditëlindjen do ta festojnë tek shtëpia e Ammarit.
5. Majlinda e di se do e festojnë ditëlindjen e saj.

8. Imagjinoni sikur do festoni një festë dhe ushtrohuni në grupe dyshe.

Vazhdoni sipas të dhënave:

1. Zgjidhni një lloj feste.
2. Shkruani se çfarë përgatitje do bëni për këtë festë dhe çfarë aktivitete do bëni gjatë festës.
3. Në fund i ndani këto mendime në klasë me shokët dhe shoqet e juaj.

Lloji i festës:

Përgatitjet	Aktivitetet
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o
o	o

MËSIMI 3

9. Lexoni tekstin e mëposhtë dhe vendosni fjalët të cilat janë nëpër kutitë në vendet e duhura.

Tirana

zyrtare

shekujve

tradicionale

ditë

ëmbëlsira

Dita e Verës

Çdo vit në Shqipëri festohet Dita e Verës. Në këtë1 organizohen disa aktivitete në shumë qytete, por qendra e festimeve është Elbasani dhe kryeqyteti i vendit,2.

Qindra qytetarë mbledhen në rrugët kryesore dhe sheshet e Tiranës dhe të Elbasanit. Në këto vende vendosen zbukurimet3 që simbolizojnë këtë festë.

Dita e Verës është një festë me origjinë të vjetër. Qyteti i Elbasan-it e ka ruajtur këtë traditë gjatë4. Sipas traditës së festimit të kësaj feste qytetarët ngrihen herët në mëngjes, mbledhin lulet e para dhe i vendosin ato në dyert e shtëpive të tyre. Pastaj një pjesë të tyre i zien për ti përdorur më pas për larjen e trupit.

Një tjetër aktivitet simbolikë e kësaj dite është edhe5 tradicionale e njohur si balloqumja. Kjo ëmbëlsirë fillimisht gatuhej vetëm në Elbasan. Më vonë është filluar të gatuhet në çdo qytet.

Dita e Verës është shpallur si festë6 në Shqipëri.

10. Shikoni me vëmendje tabelën e mëposhtë dhe shkruani pyetjet dhe përgjigjet.

	Besa	Kadir	Fitim
Po përgatit tortën për ditëlindje	✓	✗	✗
Po pastron shtëpinë pas festimit	✗	✓	✓
Po kërcen	✓	✗	✗
Po këndon	✗	✗	✓
Po zbukuron vendin për festim	✓	✓	✗
Po hap muzikën	✗	✗	✓

11. Lexoni ftesat me vëmendje dhe gjeni se cila është përgjigja e saktë e ftesave dhe shkruani emrat në vendet boshe.

- A. I dashur Deniz,
Shkolla jonë do të festoi Ditën e Sportit më datën 19 maj. Festa do të bëhet në sallën e madhe të shkollës dhe do të filloi në orën 09.00. Në festë do të shfaqen skena me muzikë dhe me kërcime popullore. Shpresoj që të vish edhe ti.
Gjithë të mirat!
Jasemin
- B. Përshëndetje Bardha,
Unë të premten kam ditëlindjen dhe do bëj një parti. Ditëlindjen do ta festojmë në Kafene Drita në orën 20.00. Kjo festë është e rëndësishme për mua. A do të vish edhe ti? Kam nevojë për të gjithë emrat e personave që do të vijnë prandaj të lutem më kthe përgjigje.
Mirupafshim.
Novruz.
- C. E dashur Leman,
Unë jam duke planifikuar një festë surprizë për ditëlindjen e motrës sime. Surpriza do të bëhet në klasën e saj, të mërkurën në pushimin e drekës. Ajo do të ishte e lumtur nëse do ndodhesh edhe ti. Të lutem mos i thuaj gjë nëse e shikon para datës të caktuar.
Me dashuri,
Majlinda

MËSIMI 3

Përgjigjet:

1. Përshëndetje _____,
- Të falënderoi për ftesën por unë nuk mund të vij. Sepse atë ditë kam dasmën e vëllait. Unë të uroj një ditë të bukur. U bëfsh 100 vjeç.
- Gjithë të mirat

2. Përshëndetje _____,
- Festa surprizë për motrën qenka ide shumë e mirë. Ajo e meriton këtë festim. Nuk e imagjinoj ftyrën e saj kur t'i shikoi të gjithë shokët dhe shoqet në klasë. Unë patjetër që atje do të jem.
- Mirupafshim.

3. I dashur _____,
- Më bëhet qejfi që shkolla do të bëjë një aktivitet për Ditën e Sportit. Besoj se do kaloi shumë mirë. Ti e di që mua më pëlqejnë festat dhe patjetër që do të shkoj.
- Shihemi atje.

12. Përgjigjuni pyetjeve në lidhje me letrat dhe përgjigjet tek ushtrimi 11. Përgjigjuni me "gabim (G)" ose "drejtë (D)".

	E DREJTË (D) / GABIM (G)
1. Të premtën është ditëlindja e Bardhës.	
2. Në shkollë nuk festohet Dita e Sportit.	
3. Jasemini i dërgon ftesë Denizit për festën e sportit.	
4. Bardhës i duhen të gjithë emrat e të ftuarve.	
5. Novruzi e pranon ftesën e Bardhës.	
6. Surpriza që planifikon Lemani do të bëhet në klasën e motrës së saj.	
7. Majlinda do të shkoi në ditëlindjen e motrës së Lemanit.	
8. Denizi e refuzon ftesën e Jaseminit.	
9. Nga të gjitha përgjigjet vetëm një është me refuzim.	
10. Të gjitha ftesat janë për ditëlindje.	

13. Shkruani një tekst të shkurtër duke i dhënë përgjigje pyetjeve;

1. Cila festë ju pëlqen më shumë në vendin ku jetoni ju?
2. Çfarë aktivitetesh bëhen në këtë festë?
3. Në cilën datë festohet kjo festa?
4. Përse ty të pëlqen kjo festë?

[illegible]

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy red lines, creating a series of uniform, undulating channels for letter formation.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy red lines, creating a series of uniform spaces for text entry.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MƏSİMİ

4

KOMUNIKIMI

1. Dëgjoni me vëmendje fjalët e mëposhtme dhe i përsërisni ato. Më pas i gjeni kuptimet e fjalëve në fjalor.

o prit :	o i/e angazhuar :
o alo :	o në dispozicion :
o zile :	o kontakt :
o bie :	o thirrje :
o marr :	o me shkrim :
o mesazh :	o me zë :

2. Dëgjoni bisedën e telefonit dhe vendosni fjalët e duhura në vendet boshe.

Sekretarja: Qendra Kulturore e Elbasanit! Urdhëroni! Si ju mund t'ju ndihmoj?

Olxhaj: Përsëndetje! Unë jam Olxhaj Kara. A mund të me zotin Arbër ju lutem?

Sekretarja: Ju lutem pak.

Bie zilja e telefonit.

Sekretarja: por zoti Arbër nuk është në zyrë për momentin. Nëse kini një për atë mund të ma thoni mua.

Olxhaj: Ju lutem i thoni që të marri në telefon Anjezën.

Sekretarja: Zoti Kara. Mirupafshim.

3. Lexoni me vëmendje tekstin e mëposhtëm.

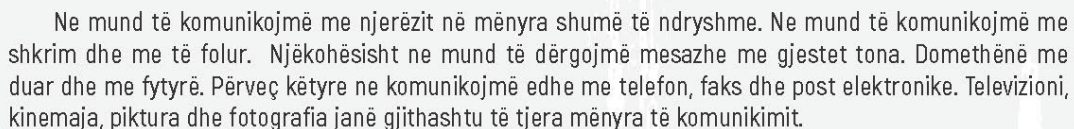
Komunikimi

Ne mund të komunikojmë me njerëzit në mënyra shumë të ndryshme. Ne mund të komunikojmë me shkrim dhe me të folur. Njëkohësisht ne mund të dërgojmë mesazhe me gjestet tona. Domethënë me duar dhe me fytyrë. Përveç këtyre ne komunikojmë edhe me telefon, faks dhe post elektronike. Televizioni, kinemaja, piktura dhe fotografia janë gjithashtu të tjera mënyra të komunikimit.

Gjithashtu edhe kafshët kanë mënyrat e veta për të komunikuar. Për shembull bletët duke fluturuar i tregojnë bletëve të tjera vendet ku mund të ushqehen. Majmunët bëjnë gjestet me fytyrë për të treguar zemërimin ose dashurinë. Diferenca midis nesh dhe kafshëve është se ne kemi kohëra të ndryshme për të komunikuar si; koha e tashme, koha e kaluar dhe koha e ardhshme. Ndërsa kafshët përdorin vetëm kohën e atij momenti që ndodhen.

Nëse flasim për ditët e sotme që jetojmë radioja, kinemaja dhe televizioni kanë një ndikim të madh në komunikim. Pra, ne mund të japim dhe marrim shumë informacione shumë shpejt.

Libër

Gjithashtu edhe kafshët kanë mënyrat e veta për të komunikuar. Për shembull bletët duke fluturuar i tregojnë bletëve të tjera vendet ku mund të ushqehen. Majmunët bëjnë gjestet me fytyrë për të treguar zemërimin ose dashurinë. Diferenca midis nesh dhe kafshëve është se ne kemi kohëra të ndryshme për të komunikuar si; koha e tashme, koha e kaluar dhe koha e ardhshme. Ndërsa kafshët përdorin vetëm kohën e atij momenti që ndodhen.

Ne mund të komunikojmë me njerëzit në mënyra shumë të ndryshme. Ne mund të komunikojmë me shkrim dhe me të folur. Njëkohësisht ne mund të dërgojmë mesazhe me gjestet tona. Domethënë me duar dhe me fytyrë. Përveç këtyre ne komunikojmë edhe me telefon, faks dhe post elektronike. Televizioni, kinemaja, piktura dhe fotografia janë gjithashtu të tjera mënyra të komunikimit.

- ### 3. Komunikimi sot

[illegible]

6. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit në ushtrimin 3.

1. Si komunikojnë njerëzit?

.....

.....

2. Me cilat pjesë të trupit njerëzit tregojnë gjestet?

.....

.....

3. Cilat janë mjetet elektronike të cilat i përdorim për komunikim?

.....

.....

4. A komunikojnë vetëm njerëzit?

.....

.....

5. Çfarë tregojnë bletët duke fluturuar?

.....

.....

6. Majmunët si i bëjnë gjestet?

.....

.....

7. Cila është diferenca midis njerëzve dhe kafshëve?

.....

.....

8. Cili është ndikimi më i madh në ditët e sotme?

.....

.....

9. Çfarë mund të bëjmë ne me ndikimin e teknologjisë?

.....

.....

10. Çfarë mendojnë ju në lidhje me komunikimin?

.....

.....

.....

MËSIMI 4

7. *Vendoseni bisedën telefonike sipas radhës të duhur. Në kllapa shkruani numrat sipas radhës.*

() **Ajla** : A do të shkojmë sot në kinema Albion?

() **Ajla** : Si je Albion?

() **Ajla** : Përshëndetje Albion!

() **Ajla** : Në çfarë ore do shkojmë?

() **Ajla** : Mirë atëherë! Takohemi në kinema.

() **Ajla** : Irë jam edhe unë.

() **Albion** : Do të shkojmë në orën 17:00 sepse filmi fillon në orën 17:30.

() **Albion** : Përshëndetje Ajla.

() **Albion** : Takohemi Ajla.

() **Albion** : Po Ajla.

() **Albion** : Mirë jam Ajla po ti si je?

() **Albion** : Shumë mirë. Më bëhet qejfi.

8. *Lexoni tekstin me vëmendje dhe përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.*

Historia e Komunikimit

Të gjitha llojet e kafshëve gjithmonë kanë pasur një sistem komunikimi, por njerëzit janë lloji i vetëm që janë të aftë për të folur. Komunikimi është efektivë për shumë arsye. Me anë të komunikimit njerëzit informohen dhe motivohen. Gjithashtu komunikimi lejon shprehjen emocionale.

Komunikimi ka ekzistuar në forma të ndryshme që kur njeriu është krijuar në Tokë. Komunikimi ka filluar si pikturë në shpellë dhe ka përfunduar në shumë mënyra të ndryshme si teknologjia e sotme. Sidoqoftë ka disa momente domethënëse që njerëzit kaluan përpara se të arrinin gjendjen e sotme me përdorimin e teknologjisë. Disa nga këto janë: fjala e folur dhe e shkruar, letrat, telegrafi, telefoni, interneti dhe celulari.

Mirëpo gjithë ky zhvillim përveç mbarësirat që ka sjellur në botë ka shkaktuar edhe probleme në ditët e sotme. Përshembull komunikimi me anë të teknologjisë është shtuar shumë por komunikimi një për një me njerëzit është pakësuar.

Pyetjet:

1. Për çfarë janë të aftë njerëzit?

.....

2. Çfarë krijon komunikimi?

.....

3. Kur ka ekzistuar komunikimi?

.....

4. Si filloi për herë të parë komunikimi?

.....

5. Çfarë periudhash kanë kaluar njerëzit në komunikim deri në ditët e sotme?

.....

9. *Përgjigjuni pyetjeve e mëposhtme sipas jush.*

1. Si i lajmëroni njerëzit për gjërat personale?

.....

2. Si ju ndihmon teknologjia në të komunikuar?

.....

3. Si komunikoni me shokët dhe shoqet tuaja?

.....

4. A përdorni shënime për të komunikuar?

.....

5. Çfarë difference ka midis shënimeve dhe mesazheve?

.....

6. A po e prishin gjuhën mesazhet?

.....

7. Çfarë ndikimi ka teknologjia në arsim?

.....

.....

Efektet e mediave sociale

Ka arsye të ndryshme pse media sociale ndikon kaq shumë në jetë. Para së gjithash, pajisjet e zgjuara bëjnë të mundur përdorimin e Internetit kudo dhe në çdo kohë. Pothuajse të gjithë njerëzit i shikojmë në çdo vende me kokë ulur në pajisjet teknologjike që kanë. Njerëzit duket sikur kanë më pak komunikim me njëri-tjetrin por ata kontaktojnë shumë me njerëz në mediat sociale.

Numri i përdoruesve të mediave sociale po rritet nga dita në ditë. Sepse ai i jep njerëzve avantazhin e komunikimit më të shpejtë. Me këtë mënyrë më shumë njerëz bashkëveprojnë me njëri-tjetrin dhe marrin pjesë në shumë gjëra në botë.

Dhe në ditët e sotme kjo teknologji është bërë njëra nga shërbimet më të mëdha për çdo lloj institucioni. Si përfundim është një e vërtetë se media sociale është rruga më e re e komunikimit.

E DREJTË (D)
ose
GABIM (G)

1. Media sociale ndikon vetëm në një mënyrë në jetën e njerëzve.
2. Pajisjet e zgjuara na ndihmojnë që internetin ta përdorim në çdo vend që dëshirojmë ne.
3. Vetëm disa njerëz kanë pajisje teknologjike.
4. Njerëzit me mediat sociale kontaktojnë më pak me njerëzit e tjerë.
5. Numri i përdoruesve të mediave sociale po rritet në çdo moment.
6. Mediat sociale e bëjnë njeriun që të komunikoj më avash.
7. Me anë të mediave sociale më shumë njerëz bashkëveprojnë me njëri-tjetrin.
8. Teknologjia është bërë njëra nga shërbimet më të mëdha për çdo lloj institucioni.
9. Media sociale është rruga më e re e komunikimit.
10. Media sociale dhe interneti janë rruga e vetme e komunikimit.

11. Lexoni me vëmendje fjalitë e mëposhtme dhe vendosni në vendet boshe fjalën e duhur që është me yll.

- * revistë
- * telefon i zgjuar
- * gazetë
- * kompjuter
- * tabletë
- * televizor
- * kompjuter portativ
- * radio
- * telefon
- * latër
- * celular

1. : Një publikim ditor e përbërë nga letra të palosura që përmbajnë artikuj mbi lajmet, veçoritë dhe reklamat që shpesh shkurtohen në letër.
2. : Një pajisje elektronike për transmetimin e të folurit, e përbërë nga një mikrofoni dhe marrës dhe e cila mbahet në xhep ose në dorë.
3. : Një pajisje, zakonisht elektronike, që përpunon të dhënat sipas një grupi udhëzimesh.
4. : Një botim periodik i shkresave që përmban artikuj, fotografi, etj.
5. : Një telefon portativ që përdor teknologjinë për të dërguar dhe marrë sinjale telefonike.
6. : Një komunikim i shkruar ose i shtypur dhe i drejtuar një personi ose organizate që zakonisht transmetohet me postë.
7. : Një kompjuter portabël, zakonisht me bateri, mjaft i vogël dhe që përdoret në prehër.
8. : Një kompjuter shumë i hollë, i lëvizshëm, zakonisht me bateri dhe që ka një ekran me prekje.
9. : Sistem që ka një ekran dhe në atë ekran janë një seri imazhesh.
10. : Një pajisje që kombinon një celular me një kompjuter dore, që zakonisht ofron hyrje në Internet, ruajtje të të dhënave, aftësi e-maili etj.
11. : Një aparat për marrjen ose transmetimin e zërave

MËSIMI 4

12. Krijoni një fjali me kuptim duke i bashkuar fjalitë e dhëna më poshtë.

1. Hëna u përpoq të lexonte një roman në turqisht
2. Unë nuk mund ta pranoja ftesën tënde
3. Xhihani nuk mund të flinte natën
4. Dujguja shkoi në pazar
5. Ezgija i mbylli të gjitha dritaret
6. Soneri nuk donte të ishte vonë për takimin
7. Zejnepen dhe Albën i kishte marr shumë uria
8. Dje ishte shume ftohtë
9. Ne studiuam shumë

- a. Por ajo nuk bleu asgjë.
- b. Sepse isha i ftuar në një festë tjetër.
- c. Prandaj doli herët nga shtëpia.
- d. Prandaj ato hëngrën nga dy pica.
- e. Dhe unë u sëmura.
- f. Por ai romani ishte shumë i vështirë.
- g. Por provimin nuk e kaluam.
- h. Prandaj ai vendosi të rrinte zgjuar.
- i. Dhe fluturat nuk u futën më brenda.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

13. Ndahuni në grupe dhe punoni së bashku. Vendosni fjalitë në rendin e duhur.

1. Përparimet në shkencë dhe në teknologji kanë dhënë një ndikim të madh në mënyrën se si ne komunikojmë, duke mos na lënë zgjidhje tjetër përveç se të përqafojmë këtë pashmangshmëri.
2. Ndikimi i teknologjisë në komunikim ka ndikuar si tek individët ashtu edhe në bizneset.
3. Teknologjia ka ndryshuar jetën tonë duke ndikuar në sektorët kryesorë të shoqërisë siç janë transporti, shëndetësia, biznesi dhe komunikimi.
4. Mbizotërimi i teknologjisë së komunikimit të biznesit ka detyruar kompanitë të investojnë shumë në shërbimet e komunikimit teknologjik si për punonjësit, ashtu edhe për klientët e saj.
5. Me kalimin e viteve, metodat e komunikimit kanë evoluuar nga mesazhe me tekst të thjeshtë dhe thirrje audio në thirrje video më të efektshme dhe platforma që ofrojnë shërbime të tjera të komunikimit.
6. Kjo ka rezultuar jetike në strategjitë e marketingut midis shërbimeve të tjera të ofrimit të klientëve.

1.
.....
.....
2.
.....
.....
3.
.....
.....
4.
.....
.....
5.
.....
.....
6.
.....
.....

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by a solid green top line and a solid green bottom line, with a wavy green dashed line in the middle for letter height guidance.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two green wavy lines, creating a series of uniform, undulating channels for text entry.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MËSIMI

5

HOBI DHE AFTËSIA

1. Dëgjoni “Luli i vocërr”.

LULI I VOCËRR

Askush s’e njeh Lulin. As shokët e tij, që përpara tij lozin, nuk e njohin. Më mirë të themi se e njohin, por ata lozin për hesap të vet e Luli i shikon pa u trazuar me ta. Sot gjithkush ka punët e veta, ashtu edhe Luli.

-More Lul! Shumë herët ke filluar të shikosh punën tënde!

Kur Luli hyn në oborr të shkollës, buza i qesh nga pak, por gjithnjë duke ecur, deri sa të mbërrijë në cak të vet. Aty te dera e rrugicës së shkollës shumë i pëlqen të qëndrojë. Aty është caku i tij, praruar nga rrezet e ngrohta të diellit dhe këto ditët e vjeshtës. Mbështetet Luli në mur, grushtet e vegjël i fut në xhepa, hundën pjerrake, të kuqur nga të ftohtët e mëngjesit, ia kthen diellit dhe ... shikon. Gjëja që më tepër ia tërheq vëmendjen, janë çizmet, që i kanë veshur disa shokë të tij. “Sa të bukura që janë! Si shkëlqejnë!” mendon Luli dhe pa dashje i shkojnë sytë në tollumbat e veta, nëpër të cilat shihen fare mirë të pesë gishtat e këmbëve të zbathura. Nga kureshtja i afrohet një shoku që i ka çizmet më të reja. Ulet, sheh në lustrin e çizmes këmbët e veta të zbathura – aq shumë shkëlqenin çizmet!!! Mbasi shoku me çizme fluturoi, Luli ngadalë shkoj te caku i vet, në diell, t’i ngrohë këmbët. Po kur nuk ka diell, si ia bën i shkreti Lul?

Nganjëherë i afrohet mësuesi Lulit. Ai ia ledhaton faqet, gushën e Lulit, i afrohet, ia merr dorën, e shikon me sy pëllumbi dhe do t’i falë diçka mësuesit! Po vjollca nuk. E Luli i vocërr ç’mund t’i falë mësuesit tjetër? Veç t’i falë tollumbat e veta që kanë hapur gojën sikur duan të hanë mësuesin! Po, po tollumbat e Lulit të vocërr do të hanë mësuesin.

MËSIMI 5

2. Flisni me shokun / shoqen. Përgjigjuni pyetjeve lidhur me tekstin.

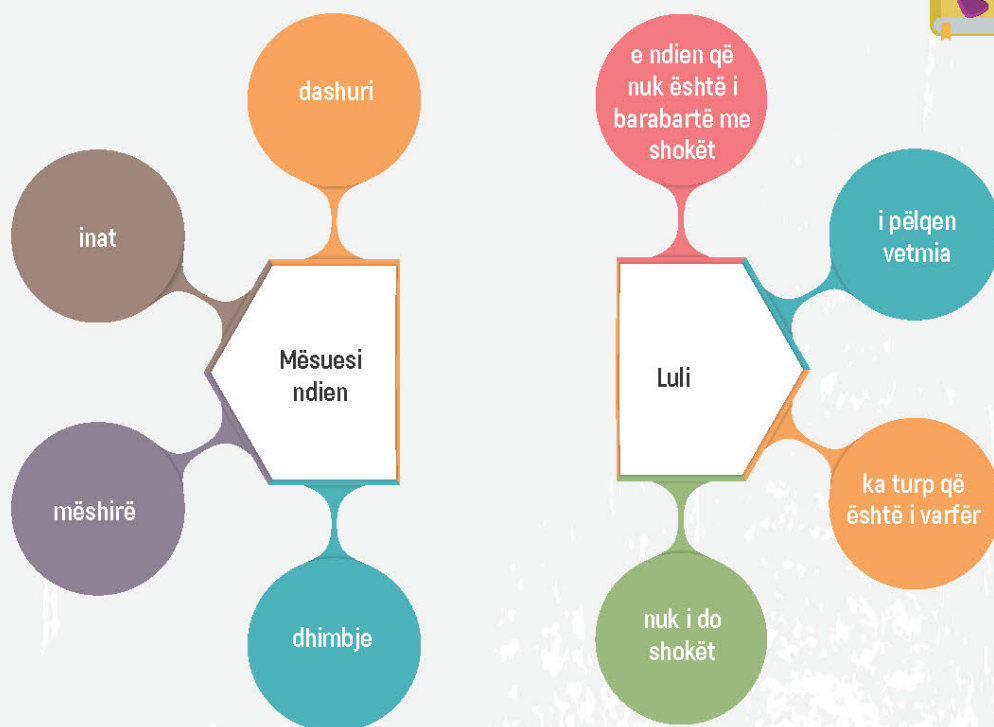
1. A e njohin Lulin shokët?
2. Çfarë ia tërheq Lulit vëmendjen, kur ai luan me shokët?
3. Luli a ndihet mirënjohës ndaj mësuesit të tij?
4. Çfarë mund t'i falë Luli mësuesit?

3. Sipas radhës radhitni veprimet që gjenden në tekst.

- Mësuesi afrohet pranë Lulit dhe e përkëdhel.
- Kur nuk ka diell si ia bën Luli?
- Luli vështrohet çizmet e shokëve që shkëlqejnë.
- Sot gjithkush ka punët dhe telashet e veta, ashtu edhe fëmijët, ashtu edhe Luli.
- Pa dashje Lulit i shkojnë sytë te tollumbat e veta.

4. Komentoni qëndrimin e mësuesit ndaj Lulit si dhe të Lulit ndaj shokëve.

5. Krijoni një dialog, në formë dramatizimi, me shokun / shoqen e bankës me anë të këtyre pyetjeve:

U: - Prej nga e kuptojmë se Luli ka filluar të shikojë punën e vet!

Sh:.....

U: - Po ku nuk ka diell, si ia bën i shkreti Lul?

Sh:.....

U: - Luli i vocërr përpos tollumbave çfarë tjetër mund t'i falte mësuesit?

Sh:.....

6. Në kolonën e parë përshkruani se si duket Luli ndërsa në kolonën e dytë përshkruani se si duket shoku i Lulit.

7. Shkruani nga një tekst lidhur me dashurinë që ndjeni për shkollën dhe për mësuesin.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MËSIMI 5

8. Lexoni para shokëve / shoqeve të klasës tekstet e shkruara.

9. Lexoni tekstin "Gemi në fushën e futbollit".

E gjithë klasa u mbledh të dielën e kaluar dhe shkuan ta shohin shokun e klasës se si luan futboll në fushën "Sezai Surroi". Emri i tij buçiste prej tifozëve të "Lirisë" mirëpo admiruesit më të mëdhenj ishin shokët e shoqet e klasës së tij. Ata besonin në aftësinë dhe shkathtësinë e Gemit sepse futbollit për të nuk ishte më vetëm një hobi i zakonshëm por ishte një qëllim. Gemi çdo ditë bën stërvitje, stërvitja i është shndërruar në shprehje.

- Gooooool, - bërtiti Bujari.

- Të lumtë Gemi!!! - thirri Mirëllinda.

Të gjithë u ngritën në këmbë nga gëzimi dhe entuziazmi.

- Loja mbaroi një me zero për ne, - foli Tara.

- Sipas mendimit tim kjo ishte loja më e bukur që është parë ndonjëherë. - shtoi Ymeri.

Javën tjetër klasa e Gemit do të shkojë në koncert. Aty do të interpretojë Gylxhe me violinë. Në atë klasë secili ka një hobi. Fatosi luan tenis, Stina pikturon, Ubejdi merret me gastronomi, ndërsa Enda luan në teatrin e kukullave.

10. Bisedoni me shokët / shoqet e klasës lidhur me tekstin e dëgjuar më parë.

1. Gemi a është një futbollist i mirë?

2. Futbollit për Gemin a është një hobi apo një aftësi?

3. Për të krijuar aftësi a duhet formuar shprehje? Çfarë bën Gemi çdo ditë?

4. Me cilat aktivitete merren shokët / shoqet e Gemit?

11. Përgjigjuni pyetjeve lidhur me sportin duke rrethuar njërin prej përgjigjeve të dhëna poshtë.

1. Sporti im i preferuar:

a) futbollit

b) tenisi

c) vrapimi

d) basketbolli

2. Unë bëj stërvitje:

a) shpesh

b) gjithmonë

c) çdo ditë

d) asnjëherë

3. Lidhur me sportin unë mendoj kështu:

a) është nevojë fizike

b) formon shprehje

c) të bën të shkathtët

d) të rrit durimin.

12. Shkruani me disa fjalë lidhur për rolin dhe rëndësinë e aktiviteteve sportive që i bëni në jetën tuaj.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Përgjigjuni pyetjeve me shkrim lidhur me hobin dhe aftësitë tuaja.

1. Cili është hobi juaj?

.....

2. Për çfarë mendoni se keni aftësi?

.....

3. Trego shprehitë tuaja të punës.

.....

4. Në total sa orë shpenzon për t'u marrë me hobin që e ke?

.....

13. Vendosni disa foto lidhur me hobet që ke (nëse ke foto personale p.sh. duke luajtur futboll do të ishte më mirë). Albumin e bërë tregoju shokëve / shoqeve të klasës.

MËSIMI 5

15. Mësoni lakimin e emrave.

libër

Duhet të dimë: Format e ndryshme që merr kur lidhet me fjalë të tjera në fjali (si, p.sh.: një laps, i / e një lapsi, një lapsi, lisit etj.). Emri në gjuhën shqipe ka pesë rasa: emërore, gjinore, dhanore, kallëzore dhe rrjedhore. Tërësia e ndryshimeve që pëson emri kur përdoret në rasa të ndryshme quhet lakim. Emra në gjuhën shqipe ndahen në katër lakime. Në lakimin e parë dhe të dytë bëjnë pjesë emrat e gjinisë mashkullore, në lakimin e tretë emrat femërorë dhe në lakimin e katërt emrat asnjans.

16. Mësoni lakimin e emrave në rasa.

libër

RASA	LAKIMI I PARË			
	njëjës		shumës	
	pashquar	shquar	Pashquar	shquar
emërore	një lis	lis-i	disa lisa	lisa-t
gjinore	i / e një lis-i	i / e lis-it	i / e disa lisa-ve	i / e lisa-ve
dhanore	një lis-i	lis-it	disa lisa-ve	lisa-ve
kallëzore	një lis	lis-in	disa lisa	lisa-t
rrjedhore	një lis-i	lis-it	disa lisa-ve	lisa-ve

RASA	LAKIMI I DYTË			
	njëjës		shumës	
	pashquar	shquar	Pashquar	shquar
emërore	një zog	zog-u	disa zogj	zogj -të
gjinore	i / e një zog -u	i / e zog -ut	i / e disa zogj-ve	i / e zogj -ve
dhanore	një zog -u	zog -ut	disa zogj -ve	zogj -ve
kallëzore	një zog	zog -un	disa zogj	zogj -të
rrjedhore	një zog -u	zog -ut	disa zogj -ve	zogj -ve

LAKIMI I TRETË

RASA	njëjës		shumës	
	pashquar	shquar	Pashquar	shquar
emërore	një pemë	pem -a	disa pemë	pemë-t
gjinore	i / e një pem -e	i / e pem -ës	i / e disa pemë -ve	i / e pemë -ve
dhanore	një pem -e	pem -ës	disa pemë -ve	pemë -ve
kallëzore	një pemë	pem -ën	disa pemë	pemë -t
rrjedhore	një pem -e	pem -ës	disa pemë -ve	pemë -ve

LAKIMI I KATËRT

RASA	njëjës	
	pashquar	shquar
emërore	një të ecur	të ecur -it
gjinore	i / e një të ecur -i	i / e të ecur -it
dhanore	një të ecur -i	të ecur -it
kallëzore	një të ecur	të ecur -it
rrjedhore	një të ecur -i	të ecur -it

Kujdes
mbaresat
rasore.

lakimi i parë	lakimi i dytë	lakimi i tretë	lakimi i katërt
gjinia mashkullore		gj. femërore	gj. asnjëse
emrat me -i	emrat me -u	emrat me -a, -ja	emrat me -t, -të
plis -i, dash -i	plak -u, lëng -u	gom -a, lul -ja	të folurit, të ftohtët

MËSIMI 5

17. Lexoni tekstin "Lisi dhe lulja".

Në kopshtin e rrethuar me **lule** të bukura gjendet një lis i vjetër. **Lisi** qëndron aty me vite dhe Ammari sa herë kthehet prej shkollës së pari shkon ta përshëndes atë. Ai ka lidhur një miqësi të pasqyrtë me **lisiin** e vjetër. Motra e tij e vogël Hafsa habitet me sjelljen dhe dashurinë e të vëllait që ka ndaj **lisit**. Një ditë i drejtohet atij:

- O vëllaçko, kopshti ynë është i qëndisur me **lule** shumëngjyrëshe. Ndërsa **lisi** yt është një ngjyrësh, i blertë e në anën tjetër është i vjetër dhe i trashë. Të lutem më thuaj çfarë gjen te ky **lis**,
- Pyeti e vogla Hafsa.
- Eja të tregoj moj **lulja** ime, a nuk ia sheh trugun sa të trashë e ka, shih degët e degëzuara që shkojnë aq lartë sikur prekin retë në qiell. Pastaj shikoja rrënjët sa të theksuara që i ka, ato aq shumë janë të lidhura me tokën sa është e pamundur t'i shkëputësh prej saj,
- Tha buzagaz Ammari.

1. Lexoni tekstin me vëmendje. Trego se për çfarë bëhet fjalë aty.

2. Gjeni emrat që janë të shkruar me ngjyrë të zezë.

18. Shkruani të gjitha format e gjetura në tekstin e sipërm të emrit lis.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. Lidhni me shigjetë emrin me rasën në të cilën është:

◦ Emërore	◦ lulen
◦ Gjimore	◦ lulja
◦ Dhanore	◦ prej lules
◦ Kallëzore	◦ i lules
◦ Rrjedhore	◦ lules

20. Vendosni emrat në rasën e duhur.

Ajshja shkon në shkollë (shkolla) në orën (orë) 08.00. Shpjegimi (nxënës) ishte i qartë. Stina (vera) është e bukur. Loriku po shikon në televizor (film). Nëntori është muaji (festa) në Shqipëri. Kjo është (harta) e Turqisë. Këto janë (përralla) e Ezopit. Ajo aty është çanta (Burim).

21. Lakoni në trajtën e pashquar dhe në trajtën e shquar njëjës këta emra: fyell, oxhak, nënë, dele, shtëpi dhe të punuarit.

FYELL

	Trajta e pashquar	Trajta e shquar
E.		
Gj.		
Dh.		
K.		
Rr.		

OXHAK

	Trajta e pashquar	Trajta e shquar
E.		
Gj.		
Dh.		
K.		
Rr.		

NËNË

	Trajta e pashquar	Trajta e shquar
E.		
Gj.		
Dh.		
K.		
Rr.		

DELE

	Trajta e pashquar	Trajta e shquar
E.		
Gj.		
Dh.		
K.		
Rr.		

SHTËPI

	Trajta e pashquar	Trajta e shquar
E.		
Gj.		
Dh.		
K.		
Rr.		

TË PUNUARIT

	Trajta e pashquar	Trajta e shquar
E.		
Gj.		
Dh.		
K.		
Rr.		

MËSIMI 5

22. *Vini në shumës të shquar ose të pashquar emrat në kllapa.*

Këto janë malet (male) e Sharrit. Në këtë klasë ka (nxënës) të shkëlqyeshëm.
 (Student) përgjigjen pa gabime. Ka disa (orë) që të pres këtu. Dhoma ime
 i ka tri (dritare). Në kopshtin e xha Gencit ka shumë (mollë). Muaji qershor
 është muaji (qersh). Nurdanja po shkruan një artikull në (revista). Ato janë
 (shami) e Inarës.

23. *Shkruani një histori të bukur duke përdorur emra në numrin shumës në trajtën e shquar e të pashquar. Mos harroni ta vendosni titullin e historisë suaj.*

This image shows a full page of primary-ruled notebook paper. It features two vertical red lines that create left and right margins. Between these margins are horizontal blue lines for writing. Each horizontal line is composed of a solid top line, a dashed midline, and a solid bottom line, providing a guide for letter height and placement. The entire page is covered by this pattern of lines.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy lines, creating a series of uniform, undulating channels for letter formation.

MĚSÍMÍ 5

A series of 20 horizontal wavy lines, resembling a dashed line, spanning the width of the page. These lines are intended for handwriting practice, specifically for the cursive letter 'm'.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy lines, creating a series of uniform, undulating spaces for text entry.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

FIGURAT LEGJENDARE

1. Dëgjoni dhe lexoni tekstin për Mustafa Kemal Atatürkun. Shënoni fjalët që i mësoni për herë të parë dhe gjeni kuptimet në fjalor.

Mustafa Kemal Atatürk

Mustafa Kemal Atatürk ka lindur më datën 19 maj 1881 në Selanik. Emri i babait ishte Ali Riza Efendiu dhe emri i nënës ishte Zonja Zybejde. Babai i vdiq kur ai ishte në një moshë të vogël.

Ataturku studimet e para i kreu në shkollën "Şemsi Efendi". Më vonë shkoi në "Selanik Askeri Rüstiyesi" dhe "Manastır Askeri İdadisi". Më datën 1899 shkoi në "Harbiye Mektebi". Ataturku është diplomuar në "Harp Akademisi". Ai ka qenë një oficer. Njëkohësisht ka qenë edhe themeluesi i Republikës së Turqisë dhe kryetari i parë i kësaj republike.

Më 3 mars 1924 Ataturku hoqi kalifatin. Ai veshi kapele për herë të parë më 23 gusht 1925. Ndryshoi alfabetin më 1 nëntor 1928. Ataturku ndryshoi sistemin e vjetër të ligjit më 17 shkurt 1926. Kuvendi i madh kombëtar turk i dha emrin Ataturk, Mustafa Kemalit më 24 nëntor 1928.

Ataturku vdiq më 10 nëntor 1938.

2. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

1. Ku ka lindur Ataturku?

.....

2. Si e kishte emrin nëna e Ataturkut?

.....

3. Si quhej babai i tij?

.....

4. Në cilën shkollë ka shkuar në fillim?

.....

5. Çfarë ka bërë në datën 23 gusht 1925?

.....

6. Kur e ka marrë emrin Ataturk?

.....

MËSIMI 6

3. Tregimi tek ushtrimi 1 është një tregim i shkurtër. Gjeni edhe ju të dhëna për jetën e Ataturkut dhe krijoni një tekst të ri.

Jeta e Mustafa Kemal Ataturkut

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Bisedoni në klasë për Ataturkun dhe më pas shkruani 5 gjëra nga karakteristika dhe 5 gjëra nga pamja e Ataturkut.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Mësoni disa thënie nga Ataturku.

Thëniet e Ataturkut

- Mësues! Gjenerata e re do të jetë përkushtimi juaj.
- Paqe në shtëpi, paqe në botë!
- Do të shkojnë ashtu siç kanë ardhur!
- Fshatari është i zoti i kombit!
- Mos kini frik të thoni të vërtetën!

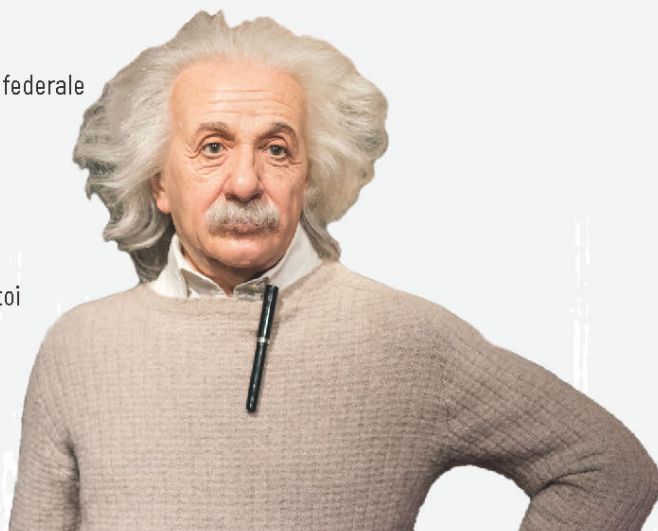
Shtoni edhe disa thënie të tjera të Ataturkut:

-
-
-

6. Shkruani një biografi duke shfrytëzuar të dhënat në kronologji.

1879	←→	Lindi / 14 mars / Gjermani
1884	←→	Shkollën fillore / filloi
1894	←→	Filloi / jetoi / Itali
1896	←→	Filloi / punoi / politeknik federale
1901	←→	Shtetas / Zvicra
1902	←→	Vdiq / babai
1903	←→	Martesa
1922	←→	Çmim Nobel për fizik / fitoi
1955	←→	Vdiq

Biografia e Albert Einsteinit

Albert Einstein ka lindur më 14 mars në Gjermani.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Lexoni në klasë biografisë e disa figurave legjendare.

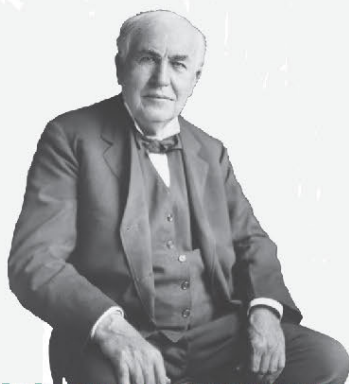

Steve Jobs ka lindur më 24 shkurt 1955. Ai ishte një biznesmen dhe investor Amerikan. Ai ishte kryetari dhe bashkëthemeluesi i Apple. Steve Jobs në 5 tetor 2011 vdiq nga një sëmundje në Kaliforni. Pas vdekjes, ai është konsideruar nga shumë njerëz si "legjendar".

Stephen Hawking ka lindur më 8 janar 1942 në Shtetet e Bashkuara. Babai i tij quhej Frank Hawking dhe nëna quhej Isobel Hawking. Stephen filloi shkollën në "Byron House School". Stephen Hawking edhe pse në shkollë njihej si "Einstein", ai nuk ishte i suksesshëm që në fillim. Por më pas Hawking vendosi të studioi për fizik dhe kimi. Më 14 korrik 1965 Stephen u martua.

Stephen Hawking është një nga fizikanët teorik më të njohur në botë.

Thomas Edison lindi më 11 shkurt 1847 në Milan, Ohio (SHBA). Ai ishte fëmija i shtatë i familjes Edison. Nëna, Edisonin e ka shkolluar në shtëpi. Më pas Thomasi filloi të kishte probleme me dëgjimin. Për shkak të sëmundjes ai u detyrua të shpërngulej në një qytet tjetër i cili quhej Michigan. Ai atje shiste karamеле, gazeta dhe perime.

Thomas Edison ishte një shpikës, shkencëtar dhe biznesmen. Ai ka zhvilluar shumë pajisje që kanë ndikuar në jete në të gjithë botën.

Charlie Chaplin ka lindur më 16 prill 1889 në Londër. Gjatë jetës ai përjetoj shumë suksese në kinematografi. Charlie nuk dinte të lexonte dhe të shkruante por pasi që doli në një shfaqje u detyrua të mësoi leximin dhe shkrimin. Ai ishte një aktor, regjisor filmash. Charli vdiq në Zvicër më 25 dhjetor.

Në vitin 1917 Charlie Chaplin u quajt personi më i famshëm në botë.

Elvis Presley ka lindur më 8 janar 1935 në Mississippi, SHBA. Ai ishte një aktor dhe këngëtar me famë botërore. Karriera e tij muzikore filloi nga data 1954. Ai ishte një nga themeluesit e rokut. Kënga e parë e Elvisit e cila quhet "Heartbeat Hotel" u bë hiti numër 1 në SHBA. Elvisi fitoi titullin "Mbreti i Rok and Roll-it". Ai vdiq më 16 gusht 1977 në SHBA.

Ai konsiderohet si një nga figurat më të shquara të shekullit 20.

Ernest Hemingway ka lindur më 21 korrik 1899 në SHBA. Babai i tij ishte mjek dhe nëna ishte muzikante. Ernesti ka marrë pjesë në një numër boksesh sportive dhe futboll. Ernesti ishte një novelist Amerikan i famshëm. Ai ka fituar çmimin Nobel në Letërsi në vitin 1954 me veprën "Plaku dhe deti".

MËSIMI 6

8. Shënoni me "x" vendet e duhura sipas teksteve që keni lexuar. Shikoni shembullin e parë dhe vazhdoni si tek shembulli.

	Steve	Thomas	Elvis	Stephen	Charlie	Ernest
1. Është nga Amerika	x					
2. Është nga Shtete e Bashkuara						
3. Është nga Londra						
4. Është nga SHBA						
5. Është nga Mississippi						
6. Është nga Ohio						
7. Është novelist						
8. Është biznesmen						
9. Është këngëtar						
10. Është shpikës						
11. Është fizikanë						
12. Është aktor						
13. Ishte kryetari i Apple						
14. Ka fituar çmimin Nobel						
15. Ai nuk dinte të lexonte						
16. Ai njihet si "Einstein"						
17. Është quajtur "Mbreti i Rock and Rollit"						
18. Ai kishte probleme me dëgjimin						

9. Mësoni se çfarë janë përemrat.

Të mësojmë

Përemrat janë fjalë që zvendësojnë emrat. Ata janë si përfaqësues të tyre në fjali. Përemrat i ndajmë në 6 kategori.

1. Përemrat vetorë: unë, ti, ai, ajo, ne, ju, ata, ato.
2. Përemrat dëftor
 - për afër: ky, kjo, këta, këto, i tillë, e tillë, të tillë, të tilla.
 - për larg: ai, ajo, ata, ato, i atillë, e atillë, të atillë, të atilla.
3. Përemrat lidhorë: që, i cili, e cila, të cilët, të cilat.
4. Përemrat të pacaktuar: dikush, ndokush, të gjithë, gjithçka etj.
5. Përemrat pronorë: im, me, yt, jote, i tij, e saj etj.
6. Përemrat pyetës: kush, cilli, ç', çfarë, sa, i sati, se.

Ushtrimi 1: Plotësoni vendet boshe me përemrat vetorë.

Unë dhe jemi shoqe të ngushta. dhe unë jemi në një klasë. nuk ndahemi kurrë. Njerëzit habiten me ne. ndonjëherë na shikojnë me xhelozë. Por jemi të gatshme për kaluar kohë edhe me

Ushtrimi 2: Gjeni dhe nënvizoni përemrat dëftor në fjalitë e dhëna të mëposhtme.

- Kjo shtëpi është e re.
- Ajo vajza është në klasën e tretë.
- Ai djali është 12 vjeç.
- Ato çantat janë të shtrenjta.
- Këta janë shokë të ngushtë.
- Ky pallati është i vjetër.

Ushtrimi 3: Në fjalitë e mëposhtme nënvizoni përemrat lidhorë që dini.

1. Mësuesja do i blej dhuratë vetëm atyre që do e kalojnë provimin.
2. Ana që u bë si flutur kur dëgjoji lajmin e mirë kërcëu nga gëzimi.
3. Dje takova një shoqe e cila më tha se moti do prishet së shpejti.
4. Këngëtarja e cila unë e pëlqej shumë ka bërë një këngë të re.

Ushtrimi 4: Nënvizoni në tekst përemrat pronorë.

Në shkollën tonë secili prej nesh ka bankën e tij. Banka ime është pak më e madhe. Aty në bankë unë mbaj fletoren dhe lapsin tim. Ndonjëherë mbaj edhe çantën time. Edhe shokët mbajnë fletoret e tyre.

Ushtrimi 5: Krijoni disa fjali me përemrat pyetës.

1. Kush?
2. Cili?
3. Cila?
4. Çfarë?
5. Sa?

Gazanfer Bilge

Naim Süleymanoğlu

Hülya Şenyurt

Muhammed Ali

Semih Sayginer

1. Sportist i cili ishte Kampion Olimpik botëror në peshëngritje. Ai u quajt "Herkuli i Xhepit" për shak të gjatësisë 147 m.

2. Lojtar i cili është kampion në bilardo.

3. Është një zhytëse e cila mban rekordin në dorë.

4. Është profesionist i motorëve, i cili fitoi numrin më të lartë të titujve të Kampionatit Botëror Supersport në 2007, 2010, 2012, 2015 dhe 2016.

5. Është profesioniste e lojës tenis e cila ka fituar shumë çmime për tennisin.

6. Është një basketbollist profesionist i cili është me origjinë boshnjake.

7. Është lojtare e bedmintonit e cila luan me dorën e djathtë.

8. Ishte një boksier profesional amerikan i cili konsiderohet si një ndër boksierët më të mëdhejnë në kategorinë e rëndë.

9. Është një sportiste e cila fitoi medaljen e bronzit për femra në Judo (nën 48 kg) në Lojërat Olimpike Verore të 1992.

10. Ishte një mundës i cili fitoi medaljen e artë në klasën të Mundjes së Lirë për Burra në Lojërat Olimpike të vitit 1948.

Şahika Ercümen

Neslihan Yiğit

Kenan Sofuoğlu

Mirsad Türkcan

İpek Soyulu

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy blue lines, creating a series of uniform, undulating spaces for writing practice.

MĚSÍMÍ 6

A series of 20 horizontal wavy lines, resembling a continuous wave pattern, spanning the width of the page. These lines are intended for handwriting practice, likely for the month of June (Měsímí 6).

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by a solid blue top line and a dashed blue bottom line, providing a guide for letter height and placement.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MËSIMI

7

ÇFARË JETE!

1. Dëgjoni tekstin e mëposhtëm dhe më pas lexojeni në klasë.

Si e arrijnë njerëzit suksesin?

Të gjithë kanë një përcaktim të ndryshëm në jetë. Shumë prej nesh i kushtojmë shumë vlera performancës ose arritjes së qëllimeve të ndryshme. Të tjerët e lidhin suksesin me të mirat materiale, duke e matur atë me sa mund të fitojë dikush. Të tjerët matin suksesin sipas asaj se sa mund të kontribuojnë në familjen të tyre, ose në komunitetin dhe në shoqërinë në përgjithësi. Ka shumë përkufizime të tjera, por kryesisht suksesi shoqërohet me pasurinë, me famën dhe me respektin. Megjithatë, nuk ka pse të jetë kështu.

Të jesh i suksesshëm mund të thotë të jesh i kënaqur me veten dhe karrierën tënde. Por si e arrin njeriu këtë ndjenjë të kënaqësisë me jetën dhe karrierën? Duket se njerëzit e suksesshëm vazhdimisht bëjnë dy gjëra:

- Ata përdorin aftësitë e tyre natyrore në punën e tyre.
- Ata vendosin qëllime për jetën dhe karrierën e tyre.

Me fjalë të tjera, njerëzit e suksesshëm zgjedhin karrierën ku mund të përdorin aftësitë e tyre natyrore. Për shembull, mësuesit e suksesshëm janë njerëz që instinktivisht dinë të ndihmojnë njerëzit të mësojnë, dhe mjekët më të mirë janë ata që dinë t'i dëgjojnë njerëzit. Njerëzit e suksesshëm e dinë se nga kanë filluar, dhe nga cili drejtim dëshirojnë ta vazhdojnë jetën dhe karrierën e tyre.

Cilat janë aftësitë tuaja natyrore? Cilat janë qëllimet tuaja në karrierë dhe në jetë? Nëse mund t'u përgjigjeni këtyre pyetjeve, jeni në rrugën e drejtë për të pasur një karrierë dhe jetë të suksesshme.

MËSIMI 7

2. Përgjigjuni me disa fjali dhe me mendimet e juaja pyetjeve të mëposhtme sipas tekstit e ushtrimit 1.

1. Ekziston një mendim i përgjithshëm për përcaktimin e suksesit.

.....

2. Shumë njerëz mendojnë se janë të suksesshëm nëse janë të pasur dhe të famshëm.

.....

3. Njerëzit e suksesshëm zgjedhin karriera që përputhen me aftësitë e tyre.

.....

4. Bërja e asaj që ju vjen natyrshëm ju ndihmon të keni sukses.

.....

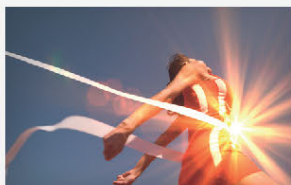
5. Çfarë është sukcesi sipas jush?

.....

.....

3. Zgjidhni një nga të dhënat e mëposhtme. Cila ju përshtatet juve? Bashkoni figurat me fjalët e dhëna.

1. Të marrësh një çmim.
2. Të marrësh rritje në rrogë.
3. Diplomimi.
4. Të fitosh një garë.
5. Të bësh një marrëveshje.
6. Të jesh i pasur.
7. Të jesh i famshëm.
8. Të kesh një punë

4. *Krijoni biseda në lidhje me suksesin duke përdorur fjalitë në ushtrimin 3.*

Shembull:

A: Çfarë të bën të lumtur?

B: Mua më bën të lumtur një vend pune.

A: Përse?

B: Sepse unë mendoj se po të kisha një punë do fitoj para dhe do blej një shtëpi.

A: Por punën si do e marrësh?

B: Më duhet të studioj më shumë dhe të marr nota të mira.

-
.....
.....
.....
.....
.....
-
.....
.....
.....
.....
.....
.....
-
.....
.....
.....
.....
.....

5. Lexoni tekstet e mëposhtme pastaj bisedoni në klasë me shokët dhe shoqet.

Beethoven

Kur Beethoven ishte regjistruar në edukimin muzikor nga familja e tij për t'i bjerë violinës, mësuesi i tij i cili kaloi disa orë mësimi me të, nuk i pëlqeu bjerja e violinës dhe tha: "Ai nuk ka asnjë shpresë për t'u bërë muzikant".

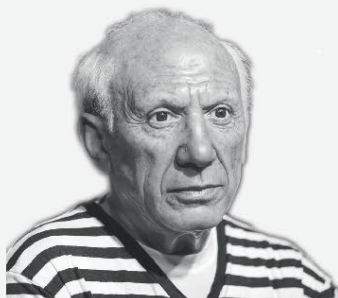
Ai nuk u dorëzua dhe u bë një nga artistët më të vlefshëm në botë në artin e muzikës.

Tolstoi

Tolstoi, i cili arriti të bëhet një klasik në të gjithë botën me romanin e tij "Lufta dhe Paqja", nuk është ndryshe nga të tjerët. U përjashtua nga shkolla me vendimin e përbashkët të mësuesve duke u thënë "nuk ka dëshirë për të mësuar".

Por ai zuri vendin e tij midis shkrimtarëve të pavdekshëm jo vetëm në vendin e tij, por në të gjithë botën.

Pablo Picasso

I njohur si një nga artistët më të mirë në botë, Pablo Picasso nuk mësoi të lexojë ose të shkruajë derisa ishte 11 vjeç. Ai duhej të merrte mbështetje nga mësuesit e tij në mënyrë që të merrte një diplomë nga shkolla ku ai ndiqte arsimin e detyrueshëm.

Picasso, i cili u diagnostikua me një aftësi të kufizuar në të mësuar, u bë mjaft produktiv dhe i la njerëzimit mbi 20,000 vepra pasi filloi të pikturonte.

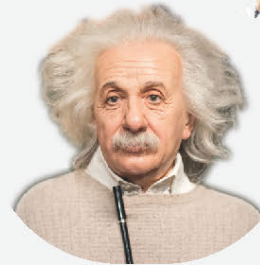
6. Shkruani mendimet tuaja në formë teksti sipas pyetjeve.

1. Çfarë kanë të përbashkët këta njerëz të famshëm?
2. Si mendoni ju? A janë këto histori suksesi?
3. Çfarë do të thotë suksesi sipas këtyre teksteve që keni lexuar?

7. Mundohuni t'i gjeni se kush i ka thënë këto fjali të urta.

1. Jam më i dituri ndër të gjallët, se e di një gjë, e di se nuk di asgjë.
2. Nëse faktet nuk përputhen me teorinë, ndrysho faktet.
3. Ajo që nuk na vret, na bën më të fortë.
4. Paragjykimet janë ato që budallenjtë përdorin për arsye.
5. Një lider është një tregtar me shpresë.
6. Eksperienca është një mësuese e dashur dhe vetëm budallenjtë mësojnë nga gjëra të tjera.
7. Mund të zbulosh më shumë për atë person në një orë lojë se në një vit bisedash.
8. Miku i të gjithëve nuk është miku i askujt

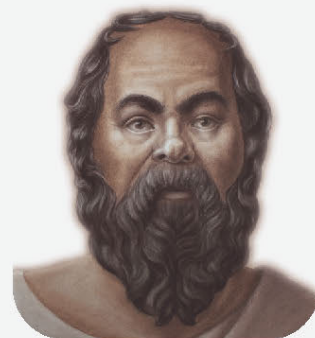
Albert Ajnshtajn

.....

Benxhamin Franklîn

.....

Sokrati

.....

Platoni

.....

Aristoteli

.....

Friedrich Nietzsche

.....

Volteri

.....

Napoleon Bonaparte

.....

1. Secili duhet ta gjejë vetë mënyrën më të mirë për të mos e humbur interesimin për çështjet e mëdha që kanë lidhje me fatin e njeriut dhe zhvillimin e shoqërisë.
2. Këtë luks mund t'ia lejojë vetvetes edhe më i varfri njeri, mjafton të ketë pak zgjim dhe vullnet.
3. Ajo është zana hyjnore që i jep kuptimin lirisë.
4. Vetëm se interesimi për të tilla çështje lyp një farë modestie.

KULTURA

Kultura është thesari më i çmuar i njeriut; ajo është stolia e mendjes, lartësimi i shpirtit, shkathhtësia e ndjenjave, freskia e shpirtit... Por kultivimi i vetvetes nuk është një send që mësohet në shkollë.
 Kulturën duhet ta kundrojmë si një mjet për të lartësuar veten nga pikëpamja intelektuale e morale, ashtu edhe për tu bërë sa më i vlefshëm i shoqërisë. Kultura është kondita e domosdoshme e çdo përparimi të vërtetë të personit në lidhje me personalitetin.

Njeri me kulturë nuk është vetëm ai që interesohet për literaturë, për muzikë, për tablo e skalitje të stërholluar. Kultura e vërtetë na çel rrugën e së vërtetës. Në vend që t'i shuajë energjinë, kultura i ngjall njeriut në shpirt pasionet më të zjarrra. Përmes kulturës ne çmojmë vlerën e mendjes që është e para nga vlerat shpirtërore, shohim se nëpër çfarë kallëpe kalon e vërteta për të triumfuar, stërvitemi të urrejmë gënjeshtërën e falsitetin ndër të gjitha petkat që i vesh moda e ditës. Nuk duhen shumë të ardhura për t'u bërë njeri me kulturë.
 Sepse nuk është nevoja të mplakesh nëpër bibliotekat e muzetë. Mjafton të shikosh rreth e rrotull, të vëzhgosh, të krahasosh, të vrasësh mendjen për të kuptuar si është ndërtuar kjo gjë, pse punon kjo makinë, e të tjera.
 Prandaj kultura e vërtetë duhet të jetë modeste, mbasi ajo nënkupton që çdo njeri për veten e tij të ndjejë nevojën për të ditur gjithçka kanë vepruar dhe kanë menduar të gjithë njerëzit e tjerë.

Tajar Zavalani (1903-1966)

9. Lexoni përsëri tekstin dhe zgjidhni se cila nga fjalitë e mëposhtme mund të jetë tema kryesore e tekstit.

- a. Ju bëheni të kulturuar nëse fitoni shumë para.
- b. Kultura gjithmonë njeriun e çon te rruga e vërtetës.
- c. Për të qenë i kulturuar duhet të jesh shumë i mençur.

10. Shkruani edhe ju një tekst me disa fjali në lidhje me kulturën. Mundohuni të shkruani disa këshilla.

Handwriting practice lines consisting of ten horizontal rows, each with a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line.

11. Bashkoni fjalët e nënvizuara me kuptimet e ngjashme të tyre.

a) punëtor

b) realizojnë

c) me aftësi

ç) fat

1. Ju mund të arrini ëndrrat tuaja kur të keni besim.
2. Sokrati ishte një nga njerëzit e talentuar në të kaluarën.
3. Suksesi nuk është rastësi.
4. Ai ishte një student i zellshëm gjatë viteve të shkollës.

Jeta Në Të Kaluarën Dhe Jeta e Sotme

Nuk ka dyshim se gjërat kanë ndryshuar shumë midis së kaluarës dhe së tashmes në shumë aspekte të jetës, dhe ky ndryshim ka shkaktuar zhvillimin e civilizimit njerëzor dhe ndryshimin e formave dhe modeleve të jetës. Disa njerëz e shohin këtë ndryshim si pozitiv, disa argumentojnë se është e nevojshme të kthehen në vlerat e shoqërisë dhe zakonet e saj që mungojnë shumë në jetën bashkëkohore.

Ekzistojnë dallime shumë të qarta midis jetës së kaluar dhe asaj të tanishme.

Nga ana teknologjike mund të themi se jeta në kohët e vjetra kishte mungesa të mjeteve të teknologjisë që të cilat njeriu i ka në kohët e sotme. Prandaj në ato kohë njerëzit e kishin jetën e vështirë. Për shembull gjatë udhëtimit, njerëzit udhëtonin nga një vend në tjetrin duke përdorur deve ose në shtëpi përdorën mjete të thjeshta primitive për të përgatitur ushqimin. Ndërsa sot në shtëpitë e njerëzve ju gjeni shumicën e mjeteve që e bëjnë më të lehtë për njerëzit të jetojnë dhe të largohen nga vështirësitë dhe lodhja, të shkurtojnë kohën, përpjekjen dhe paratë. Dhe ata nga një vend në tjetrin shkojnë për një kohë të shkurtër.

Edhe komunikimi ka qenë shumë vështirë në kohët e vjetra. Ndërsa në ditët e sotme njerëzit kanë një teknologji të përparuar dhe komunikimi midis njerëzve kryet brenda disa sekondash.

Përveç këtyre duhet ta pranojmë se edhe traditat dhe zakonet kanë ndryshuar. Në të kaluarën, shoqëritë mund të mbyllnin veten dhe të ruanin trashëgiminë e tyre sociale dhe kulturore. Ndërsa sot nuk ka distancë midis jetesës të njerëzve. Domethënë ka ndryshime dhe pozitive por edhe negative midis së kaluarës dhe të sotmes.

13. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit të ushtrimit 12.

1. Çfarë teme ka teksti?

o

.....

2. A janë pozitive apo negative ndryshimet midis të kaluarës dhe të sotmes?

o

.....

3. Tregoni disa ndryshime edhe ju të cilat nuk janë përmendur në tekst.

o

.....

.....

.....

.....

14. Shkruani një tekst në lidhje me lojërat e fëmijëve në kohërat e vjetra dhe lojërat në ditët e sotme.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Detyrat.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, providing a guide for letter height and placement.

Handwriting practice lines consisting of 25 horizontal rows. Each row is defined by two wavy lines, creating a series of uniform, undulating spaces for text entry.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MËSONI NGA DJE DHE JETONI PËR SOT

1. Dëgjoni tekstin "Vizatuesja e vogël".

VIZATUESJA E VOGËL

- Nënë, më dhe fletët dhe lapsat, por ... nuk di ç'të vizatojë?!
 - Po ja... Vizato zogun.
 - Zogun? Mirë... E vizatova. Po tani?
 - Vizato macen.
 - Mirë... A të pëlqen?
 - Shumë.
 - Po tani?
 - Vizato... vizato... ujkun.
 - Po më del i keq, i egër...
 - Mos u mërzitë, i tillë është... Po mjaft! Bjer e fli!
 - Ah, jo! Tani m'i sill gërshërët.
 - Gërshërët?! Pse!
 - Ta ndajmë secilin veç e veç. Nata është e gjatë. Nuk ia kam besën as maces për zogun, as ujkut për qengjin...
 - Mirë. Ndaji dhe bjer e fli.
 - Është herët, nënë. Dua të vizatoj dhe pak.
 - Po ç'do të vizatosh ende?
 - Një çerdhe për zogun... Një copë livadh për qengjin...
- Pas pak vogëlushja u mbështet mbi fletën e vizatimit. Nëna e shtriu ngadalë në shtrat.

Arif DEMOLLI

MËSIMI 8

2. Lexojeni tekstin në role. Njëri / njëra prej nxënësve le të lexojë rolin e nënës, ndërsa tjetri / tjetra rolin e vajzës.

3. Përgjigjuni pyetjeve lidhur me tekstin.

1. Çfarë i dha nëna vajzës?
2. Cilin vizatoi të parin vajza?
3. Po cilët kafshë të tjera vizatoi ajo më pas?
4. Cilëve nuk iu besonte vajza?

4. Në kolonën e parë shënoni ato që i keni mësuar në të kaluarën lidhur me zogun dhe macen apo me ujkun e qengjin. Ndërsa në kolonën e dytë shkruani arsyet se pse vajza në tekst i ndau duke i prerë me gërshërë këto shtazë.

5. Rrethoni përgjigjet e sakta dhe pastaj diskutoni me shokët / shoqet e klasës.

a. Babai i dha vajzës fletë dhe laps.	g. Vajza i kërkon nënës ngjitës.
b. Vajza nuk di të vizatojë.	h. Nëna i jep gërshërë vajzës.
c. Nëna nuk i ndihmon vajzës të pikturojë.	i. Vajza vizaton një çerdhe për zogun.
d. Në fillim vajza vizaton zogun.	j. Ajo vizaton një copë livadh për macen.
e. Të dytën vizaton qengjin.	k. Vajza nuk i zë besë ujku.
f. Qengji dhe ujku janë shokë të mirë.	l. Ajo fjeti e qetë.

6. Lexoni tekstin "Një histori e bukur".

Kur fillova klasën e parë unë nuk dija të vizatoja. Të gjithë shokët e shoqet e klasës i tregonin mësueses vizatimin me shumë mburrje. Unë si çdoherë e pikturoja me lot vizatimin. Një ditë mu afrua shoku im Deoni dhe filloi të më mësojë të vizatoj. Që nga ajo ditë unë mësova të vizatoj shumë bukur. Sot vizatimet e mia gjenden nëpër ekspozita të ndryshme nëpër botë. Po ashtu kam marrë shumë çmime të ndryshme. Çmimi i fundit që e mora ishte "Piktorja më e mirë e vitit".

7. Tregoni një histori të bukur me anë të vizatimit.

MËSIMI 8

8. Shkruani një ese me temën "Mësoni nga dje dhe jetoni për sot" lidhur me një përvojë personale që keni përjetuar në klasë / shkollë.

Handwriting practice lines for the essay. The page contains 12 sets of horizontal wavy lines, each set consisting of three lines (top, middle, and bottom) to guide letter height and placement.

9. Shkëmbeni përvojat me shokun / shoqen e bankës me temën "çfarë më mësoi jeta dje që sot dua ta jetoj këtë ...". Shkruaj përvojën më interesante të shokut / shoqes suaj poshtë.

Handwriting practice lines for the second essay. The page contains 10 sets of horizontal dotted lines, each set consisting of three lines (top, middle, and bottom) to guide letter height and placement.

10. Mësoni ndajfoljet e kohës.

Duhet të dimë: Ndajfolja e kohës emërton një rrethanë kohore, pra, emërton kohën kur kryhet a zgjat veprimi i shprehur nga një folje. Ndajfoljet e kohës janë: sot, dje, nesër, së shpejti, motmot, vit për vit, asnjëherë etj. Psh.: Dje erdhi Nora te ne për t'i bërë detyrat ndërsa sot ne do shkojmë tek ajo.

Ndajfoljet e kohës mund të tregojnë:

a) Kohë të saktë të kryerjes së një veprimi, si: sot, sonte, dje, nesër, pardje, tani, vjet etj.

Tani duhet të shkojmë se **nesër** do të bëhet vonë.

b) Kohë të papërcaktuar me saktësi, si: dikur, njëherë, një ditë prej ditësh, së shpejti etj.

Një ditë prej ditësh e vërteta do të dalë në shesh.

c) Kohë të zgjatjes së një veprimi, pra përfundimin e përsëritjen rregullisht të një veprimi, si: gjatë, gjithmonë, gjithnjë, kurdoherë, përditë, rrallë, shpesh, kohë pas kohe etj.

Khaxha Tomorri **gjithnjë** mendon se ka të drejtë.

ç) Një veprim të çastit, si: aty për aty, menjëherë, njëherë, përnjëherë etj.

Na tregoi edhe arsyen **aty për aty** se përse i duhet të ngrihet e të shkonte në shtëpi.

d) Sasi të kohës për kryerjen e një veprimi, si: motmot, një copë herë, një çikë etj.

Elvana e piu edhe **një çikë** qumështin e ngelur në gotë.

11. Plotësoni vendet boshe me ndajfoljet e kohës: *sonte, vjet, së shpejti, rrallë dhe menjëherë.*

- Olisa do të vijë menjëherë të marrë me makinë.
- Retë mbuluan qiellin do të fillojë të bije shi.
- më merr malli për akullore gjatë stinës së dimrit.
- në orën 20.00 fillon shfaqja e përgatitur nga klasa jonë.
- Dielli dhe Mirëjeta filluan një projekt lidhur me rregullimin e parqeve të qytetit.

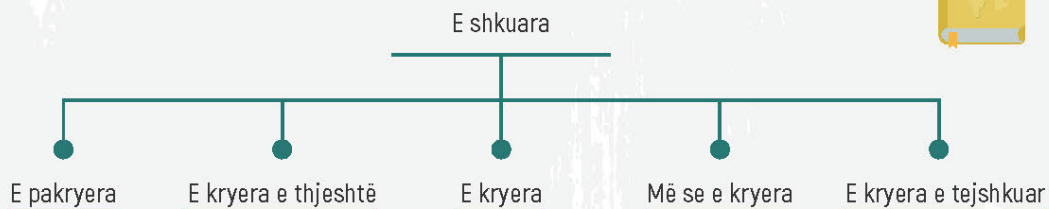
12. Me ndajfoljet e dhëna formo fjali: *sot, pardje, gjithmonë dhe motmot.*

- a.
- b.
- c.
- d.

MËSIMI 8

13. Mësoni kohët e shkuara të dëftores.

Libër

14. Mësoni zgjedhimin e foljeve të kohës së shkuar të dëftores.

Libër

E shkuar				
E pakryer	E kryer e thjeshtë	E kryer	Më se e kryer	E kryer e tejshkuar
Unë mësoja	mësova	kam mësuar	kisha mësuar	pata mësuar
Ti mësoje	mësove	ke mësuar	kishe mësuar	pate mësuar
Ai/ajo mësonte	mësoi	ka mësuar	kishte mësuar	pati mësuar
Ne mësonim	mësuam	kemi mësuar	kishim mësuar	patëm mësuar
Ju mësonit	mësuat	keni mësuar	kishit mësuar	patët mësuar
Ata/ato mësonin	mësuan	kanë mësuar	kishin mësuar	patën mësuar

15. Lexoni fjalitë e dhëna dhe nënvizo foljet duke treguar se folja përkatëse cilës kohë i takon:

1. Unë mësoja vjershën.

Koha e pakryer

2. Falë teje mësova.

3. Në korin e shkollës kam kënduar.

4. E kisha mësuar notin për pushime në det.

5. Dje pata mësuar tërë ditën.

16. Plotësoni vendet boshe me foljet e dhëna: punoja, punoje, punonte, punonim, punonit dhe punonin.

1. Ne punonim natë e ditë për të ndërtuar këtë kala.

2. Rrezearta dhe Samiu në Akademinë e Arteve të Bukura të Tiranës.

3. Ti me motrën time në të njëjtën fabrikë.

4. Unë me shumë zell qilimin e kuq.

5. Ti dhe Nisa nga dy orë në javë.

6. Asili aq shumë sa harronte të pinte ujë.

17. Zgjedhoni foljen shikoj në kohën e kryer të thjeshtë.

◦ Unë shikova një film në kinema.	◦ Ju një film në kinema.
◦ Ne një film në kinema.	◦ Ai një film në kinema.
◦ Ti një film në kinema.	◦ Ata një film në kinema.

18. Formoni fjali me foljet: luaj, shkruaj, dëgjoj, fluturoj, lexoj dhe filloj në kohën e kryer të dëftores.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. Foljet në kllapa nga koha më se e kryer ktheni në kohën e tejshkuar.

Ngrica (kishte filluar) pati filluar të zbutej dhe çdo ditë që kalonte, të afronte me pranverën. (Kishte filluar) koha unë dhe Bleroni (kishim ngritur) balonat. Pastaj (kishe hyrë) në stinën e verës dhe mund të shkoje të laheshe. Unë (kisha parë) kalendarin dhe kisha kuptuar se sa larg ndodhet vera! As ju nuk e (kishit kuptuar) përse jemi të shqetësuar.

20. Vendosni grupet e poshtme në kohën e kërkuar duke ruajtur vetën dhe numrin.

- shkojmë në shkollë	* (në kohën e pakryer)	◦ (Ne) shkonim në shkollë.
- blej një triko	* (në më se të kryerën)	◦
- shikojnë një film	* (në kohën e kryer të thjeshtë)	◦
- këndon bukur	* (në kohën e kryer)	◦
- shkruan një letër	* (në kohën e kryer të tejshkuar)	◦

21. Gjeni foljet dhe tregoni se në ç'kohë, vetë e numër janë.

Mona vendosi (K. Th.; V. 3; Nj.) mbi supë rripat e çantës së shpinës. Ajo kërkoi me sy librin. Arlindi pati marrë librin atë ditë në bibliotekë. Olti jetonte në fshat. Fshati i kishte shtëpitë e shpërndara. Babai im kishte qenë gjithnjë një baba zemërgjerë. Në atë kohë pata qenë e re, e bukur dhe e shëndetshme. Sytë e saj të mëdhenj e të zinj merrnin një pamje të turbullt.

MËSIMI 8

22. Plotësoni tabelën me foljen lexoj, duke e zgjedhur foljen nëpër veta sipas kohës përkatëse.

E shkruar				
E pakryer	E kryer e thjeshtë	E kryer	Më se e kryer	E kryer e tejshkuar
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

23. Mësoni zgjedhimin e foljeve "kam" dhe "jam" në kohën e shkruar të dëftores.

a. kam

E shkruar				
E pakryer	E kryer e thjeshtë	E kryer	Më se e kryer	E kryer e tejshkuar
Unë kisha	pata	kam pasur	kisha pasur	pata pasur
Ti kishe	pate	ke pasur	kishe pasur	pate pasur
Ai/ajo kishte	pati	ka pasur	kishte pasur	pati pasur
Ne kishim	patëm	kemi pasur	kishim pasur	patëm pasur
Ju kishit	patët	keni pasur	kishit pasur	patët pasur
Ata/ato kishin	patën	kanë pasur	kishin pasur	patën pasur

b. jam

E shkruar				
E pakryer	E kryer e thjeshtë	E kryer	Më se e kryer	E kryer e tejshkuar
Unë isha	pata	kam pasur	kisha pasur	pata pasur
Ti ishe	pate	ke pasur	kishe pasur	pate pasur
Ai/ajo ishte	pati	ka pasur	kishte pasur	pati pasur
Ne ishim	patëm	kemi pasur	kishim pasur	patëm pasur
Ju ishit	patët	keni pasur	kishit pasur	patët pasur
Ata/ato kishin	patën	kanë pasur	kishin pasur	patën pasur

24. Tregoni një tregim të bukur duke përdorur kohët e shkuara të dëftores para shokëve / shoqeve të klasës.

25. Shkruani me pak fjalë tregimin e rrëfyer para shokëve e shoqeve të klasës.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26. Dëgjoni disa fjalë të urta shqipe të shkruara nga shkrimtari Naim Frashëri.

Mos e lër punën për pastaj,
çdo punë ka kohën e saj.

Kohën e kurse, se ikën e s'vjen,
shkon e më s'e gjen. Me punë e
fiton, pa punë dëm shkon.

Sa do të rrosh,
do të mësosh.

27. Detyrat.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy blue lines, creating a series of uniform channels for letter height and placement.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy teal lines, creating a series of uniform gaps for letter height and descender practice.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

FAKTE NGA BOTA

1. Lexoni tekstin me vëmendje dhe mundohuni ta kuptoni tekstin.

Fakte interesante në lidhje me gjumin

Njerëzit kalojnë një të tretën e jetës së tyre në gjumë! Gjumi i natës është i rëndësishëm për shëndetin e mirë. Sidoqoftë, njerëzit kanë nevojë për sasi të ndryshme të gjumit në periudha të ndryshme të jetës së tyre. Foshnjat kalojnë pjesën më të madhe të kohës në gjumë. Ata flenë deri në 16 orë në ditë. Ata rriten shumë në vitet e tyre të para dhe gjumi ndihmon që truri i tyre të zhvillohet.

Fëmijët midis 3 dhe 16 vjeç kanë nevojë për 10 orë gjumë, sepse ata gjithashtu rriten dhe mësojnë gjatë gjithë kohës. Ndërsa të rriturit zakonisht flenë rreth 8 ore gjumë. Por nëse ata nuk e bëjnë gjumin të mjaftueshëm atëherë detyrat e ditës duken më të vështira ose mund të kenë dhimbje koke gjatë ditës.

Por në botë ka dhe njerëz të çuditshëm që flenë pak orë gjumë dhe ky orar atyre i mjafton.

2. Përgjigjuni pyetjeve me "e drejtë" ose "gabim".

E DREJTË (D) / GABIM (G)

1. Ne e kalojmë gjysmën e jetës tonë duke fjetur.
2. Gjumi është shumë i mirë për shëndetin tonë.
3. Foshnjat flenë deri në 18 orë në ditë.
4. Gjumi ndihmon që thonjtë e foshnjave të rriten.
5. Të rriturve u duhen tetë orë gjumë në ditë.
6. Ne kemi dhimbje koke kur bëjmë pak gjumë.
7. Disa njerëz kanë nevojë për shumë pak gjumë.

MËSIMI 9

3. Dëgjoni me vëmendje dhe mësoni disa fakte interesante dhe për të qeshur.

A e dini se;

- Është e pamundur të lëpini bërrylin tuaj.
- Zemra e karkalecit është në kokën e tij.
- Njerëzit thonë "Shëndet!" kur teshtini sepse kur teshtini, zemra juaj ndalet për një sekondë.
- Zemra e një balene të kaltër është aq e madhe sa që njeriu mund të notojë nëpër arteriet e saj.
- Një oktapod ka tre zemra.
- Ka më shumë yje në qiell sesa kokrra rëre në botë.
- Mjalti është i vetmi ushqim që nuk priset.
- Muskuli më i fortë në trupin e njeriut është gjuha.
- Nëse loti i parë del nga syri i majtë tregon dhembje, nëse del nga i djathti tregon lumturi.
- Truri juaj është më krijimtar kur është i lodhur.
- Truri juaj përdor deri 20% të oksigjenit tonë dhe kalorive për të funksionuar.
- Njerëzit prodhojnë pështymë të mjaftueshme për të mbushur dy pishina me madhësi olimpike.
- Bebet shohin vetëm bardh e zi kur lindin.
- Minjtë dhe kuajt nuk mund të vjellin.
- Nëse i mbani një orë kufjet në veshë atëherë bakteret në vesh rriten 700 herë më shumë.
- Prej të gjitha krijesave në Tokë, vetëm njerëzit paguajnë para për të jetuar.
- Bletët vdesin pasi t'i sulmojnë njerëzit.
- Gratë hanë përafërsisht dy kilogramë buzëkuq gjatë jetës së tyre.
- Ashtu si njerëzit, macet mund të jenë majtake dhe djathtake.
- Kur pemët janë në gjumë të thellë, degët e tyre bien.

4. Gjeni disa fakte të tjera rreth botës dhe i shkruani. Pastaj shkruani mendimet tuaja se çfarë mendoni për faktet e ushtrimit 2.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Lexoni tekstin e mëposhtëm dhe përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

Të vërtetat rreth frutave

- Ka mbi 1.000 lloje të ndryshme mollësh dhe thuhet se e kanë origjinën nga Kazakistani.
- Luleshtrydhet janë frutat e vetme në botë që farat i kanë nga jashtë dhe ato kanë të bëjnë me familjen e trëndafilave.
- Ekzistojnë mbi 100 lloje të ndryshme të bananeve dhe jo të gjitha janë të verdha. Disa nga ato janë të kuqe.
- Ullinjtë në të vërtet janë fruta dhe pema e ullinjve mund të jetojë deri në 1500 vjet.
- A e dini se limonët përmbajnë më shumë sheqer sesa luleshtrydhet?
- Patëllxhanët në të vërtetë janë fruta.
- Mango njihet si "Mbreti i Frutave" në pjesën më të madhe të botës.

MËSIMI 9

Pyetjet:

1. Sa lloje të mollëve ka?

- °

2. Cila frutë i ka farat nga jashtë?

- °

3. Çfarë ngjyre tjetër mund të kenë bananet?

- °

4. Cila frutë ka më shumë sheqer sesa luleshtrydhet?

- °

5. Ulliri është frutë apo perime?

- °

6. Patëllxhanët në cilin kategori janë? Fruta apo perime?

- °

7. Cilat nga frutat janë më të shëndetshme sipas jush?

- °

8. A mund të shkruash edhe ti disa fakte interesante në lidhje me frutat të cilat nuk janë në tekst?

- °

9. A duhet ti konsumojmë të gjitha frutat? Si mendon ti?

- °

10. Cili është fruta e juaj e preferuar? Shkruaj diçka interesante në lidhje me frutën e preferuar.

- °

6. Lexoni disa fakte në lidhje me kafshët dhe mundohuni të gjeni se për cilën kafshë bëhet fjalë.

1. Cila kafshë tund bishtin dhe vrapon pas një shkopi?
2. Cila kafshë ka mustaqe dhe kap minj?
3. Cila kafshë hingëllon?
4. Cila kafshë mendohet të jetë mbreti i pyjeve?
5. Për cilën kafshë thuhet se është kokëfortë?
6. Cila kafshë ka një hundë të gjatë?
7. Cila kafshë mund të imitojë zërat e njerëzve?
8. Cila kafshë është emblema e paqes?
9. Cila kafshë helmon dhe nganjëherë shtrydh deri në vdekje?
10. Cila kafshë ha mjaltë dhe është një lodër e butë për fëmijët?
11. Cila nuk jeton në dritë?

Gjarpër

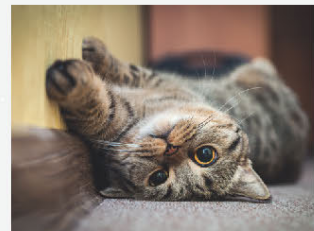
Ari

Pëllumb

Papagall

Mace

Luan

Dhi

Qen

Elefant

Lakuriqi i natës

Kalë

Dinozaurët

Dinozaurët ishin kafshët më të mëdha në botë. Ata jetuan në tokë dhe në ujë miliona vjet më parë. Kíshte mbi shtatëqind lloje të ndryshme dinozauri. Disa ishin më të gjata se një shtëpi. Disa ishin më të vogëla se një qen.

Fosilet e para të dinozaurëve u gjetën në shekullin e 19-të. Në vitin 1842 Richard Owen i cili ishte paleontologu shpiku termin dinozaur. Shkencëtarët i ndanin dinozaurët në dy grupe; saurischians dhe ornithiaschians. Këtë ndarje e bënë duke u bazuar në strukturën e kockave të tyre.

Tyrannosaurus ishte mbreti i dinozaurëve dhe sigurisht më i famshmi. Ndryshe quhet edhe T-Rex. Ky lloj jetoj rreth 65 milion vjet më parë. Kíshte dy këmbë dhe dy krah të shkurtër. Kíshte një kokë të madhe me një gojë shumë të madhe dhe pesëdhjetë e tetë dhëmbë shumë të mprehtë. Ishte mishngrënëse.

Dinozaurët më të gjatë ishin Seismosaurus dhe Argentinosaurus. Ata jetuan në Amerikë rreth 150 milion vjet më parë. Seismosaurus ishin mbi 40 metra të gjatë nga hunda në bisht. Kishin një qafë të gjatë si gjirafë. Nuk kishin brirë. Ecnin sipër në katër këmbë. Nuk hanin mish por hanin gjethe, bar dhe bimë.

Ka pasur dinozaur që nuk ishin vegjetarianë, pra ishin mishngrënës, por pjesa më e madhe e tyre ishin vegjetarianë dhe hanin bimë dhe pemë të ndryshme.

8. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit me "e drejtë" ose "gabim".

E DREJTË (D) / GABIM (G)

1. T-Rex ka jetuar 100 milion vjet më parë.
2. Dinozaurët ishin kafshët më të mëdha në botë.
3. Fosilet e para të dinozaurëve u gjetën në shekullin e 16-të.
4. Shkencëtarët i ndanin dinozaurët në dy grupe; saurischians dhe ornithiaschians.
5. Tyrannosaurus ishte më i vogli i dinozaurëve.
6. T-Rex kishte dy këmbë dhe dy krah të shkurtër.
7. Dinozaurët më të gjatë jetuan në Amerikë rreth 150 milion vjet më parë.
8. Të gjithë dinozaurët ishin vegjetarianë.
9. Ka pasur dinozaur që nuk ishin vegjetarianë.
10. Ka pasur dinozaur të vegjël sa një qen.

9. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

1. Çfarë tregon teksti në përgjithësi?

.....

2. Sa vite kanë kaluar pasi është shpikur termi dinozaur?

.....

3. Në sa kategori ndahen dinozaurët dhe çfarë e dallon këtë kategori?

.....

4. Me çfarë ushqeheshin në përgjithësi dinozaurët?

.....

5. A i keni ditur më parë këto që lexuat në tekst? Çfarë ishte më interesante sipas jush?

.....

.....

.....

Fakte nga Turqia

1. Turqia është vendi që konsumon më shumë çaj.

A e dini se rreth 96% e popullsisë së përgjithshme pinë të paktën 1 gotë çaj në ditë? Është vlerësuar se turqit konsumojnë 3 kilogram çaj për person në vit. Pra, nëse vizitoni Turqinë, atëherë nuk duhet të humbisni një përvojë tradicionale të çajit!

2. Gjysma e popullsisë në Turqi është nën 30 vjeç.

Ku 23 % e moshës së popullsisë është nën 14 vjeç dhe më shumë se gjysma e popullsisë totale është nën 30 vjeç atëherë ajo është një popullatë e re. Në Turqi vetëm 8.5% e popullsisë është më e vjetër se 65 vjeç.

3. Turqia është shtëpia e qebapit.

Ndërkombëtarisht qebapi Doner ndoshta është më i famshmi, por në Turqi, janë disa lloje të qebapit. Turqit janë akoma më të mirët për ta bërë atë!

4. Stambolli është i vetmi qyteti i ndërtuar në dy kontinente.

Ky qytet antik është i vendosur kryesisht në kontinentin aziatik, por disa përqindje e sipërfaqes së përgjithshme të qytetit është vendosur edhe në Evropë. Dhe kjo gjë këtë qytet e bën atë unik.

5. Mundja me vaj është sport kombëtar.

Mundësit përpara se të fillojnë ndeshjen lyhen me vaj ulliri.

6. Kafeja u prezantua në Evropë nga Turqit.

Turqit e futën kafënë tek evropianët që në shekullin e 16-të.

7. Shteti është i mjaftueshëm për ushqim.

Rreth 49,7% e territorit turk është dedikuar për bujqësi. Ata nuk kanë nevojë të mbështeten në importimin e ushqimit nga vendet e tjera.

8. Bujqësia është thënë të ketë filluar në Turqi.

Historianët besojnë se bujqësia filloi në Turqi, më shumë se 11 000 vjet më parë. Ndoshta nuk është aq befasuese kur shikoni këtë fermer dhe sallatat gjigande, por është padyshim një nga faktet më interesante për Turqinë!

9. Syri blu për mësysh është gjëja më e blerë në Turqi.

Në turqisht, ajo njihet si "nazar boncuğu", dhe ka për qëllim të mbrohet kundër syrit të keq.

10. Ankaraja është kryeqyteti i Turqisë, jo Stambolli.

Shumë të huaj që nuk e dinë vendin mendojnë se Stambolli është kryeqyteti i Turqisë. Por kjo nuk është e vërtetë. Stambolli është qyteti më i madh në Turqi, por kryeqyteti është Ankaraja.

11. Përgjigjuni pyetjeve.

1. Sa fakte të ndryshme tregohen në tekst?

•

2. Cila nga ato ishte më interesante për ju?

•

3. A e dini se çfarë do të thotë "mësysh"?

•

4. A mund ta gjeni se cili vend tjetër në botë konsumon shumë çaj?

•

5. Mendo sikur ka ardhur një turist në shkollën tënde dhe tregoi atij/asaj disa gjera në lidhje me turqinë ose qytetin që jeton ti.

•

.....

.....

.....

.....

12. Mësoni edhe ju disa fakte në lidhje me Shqipërinë dhe mundohuni të shkruani një tekst.

Fakte nga Shqipëria

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, providing a guide for letter height and placement.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy lines, creating a series of uniform, undulating channels for letter formation.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MƏSİMİ

10

ARGƏTİM

1. Dëgjoni dhe lexoni tekstin me vëmendje.

Dheu është flori

Një bujk plak para se të vdiste, thirri të tre bijtë pranë dhe tha:

- O bijtë e mi! Në arën që unë kam punuar gjithë jetën time dhe që me drithin e saj ju kam ushqyer dhe rritur deri tani, kam fshehur një qyp me florinj. Gërmoni thellë tokën dhe kërkonin në të katër anët e saj! Do të gjeni patjetër aty një qyp, i cili do t'ju pasurojë! Nuk do të jeni të varfër kurrë më!

Pas vd ekjes së plakut, të tre djemtë zunë të gërmonin arën thellë e më thellë. Mot për mot e thellonin nga një pëllëmbë më tepër, por qypin nuk e gjetën. Ara, duke u punuar thellë e më thellë, zuri të jepte mot për mot më tepër drithë. Të tre vëllezërit nxirrnin bukën e shtëpisë dhe u tepronte shumë për të shitur. Të hollat që fitonin, i hidhnin në një qyp për ti ruajtur. Për pesë vjet qypi u mbush me florinj.

Atëherë vëllezërit e kuptuan se për çfarë qypi me florinj kishte folur babi i tyre.

Sami Frashëri

2. Mundohuni të gjeni kuptimet e fjalëve me ngjyre të kuqe në tekst.

1.: Bimë barishtore njëvjeçare (si gruri, misri etj.) që bëjnë kokrra të grumbulluara në kalli, të cilat shërbejnë si ushqim për njerëzit e për kafshët; bimët e bukës.
2.: Gërmon në një vend dhe heq dheun për të hapur një gropë ose për të nxjerrë diçka të mbuluar.
3.: Enë balte e rumbullakët, e lartë që përdoret për të mbajtur bulmet, turshi e ushqime të tjera.
4.: Ai që punon tokën dhe rrit bimë bujqësore.
5.: Monedhë prej këtij metali, me një vlerë të caktuar.

MËSIMI 10

3. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

1. Çfarë i tha djemve plaku para se të vdiste?

.....

2. Çfarë bënë djemtë?

.....

3. A u bënë të pasur djemtë?

.....

4. A kuptuan djemtë qëllimin e babait?

.....

5. Çfarë duhet të kuptojmë nga ky tekst?

.....

4. Dëgjoni tekstin me vëmendje dhe i vini fjalitë në radhën e duhur. Qëllimi është të krijoni një tekst të saktë.

Dhelpira dhe cjapi

..... Një ditë një dhelpër ra në pus.

..... Një cjac e kishte marrë etja, dhe erdhi tek pusi për të pirë ujë.

..... Pastaj i tha: hajde më mirë këtu poshtë, se këtu e shijon më mirë.

..... U mundua sa u mundua por nuk doli dot.

..... Cjapi pranoi. Dhelpira kërceu në shpatullat e tij, qëndroi në brirë, doli prej pusit dhe filloi të largohet.

..... Pastaj vendosi të presë, sepse nuk dinte si të dalte.

..... - Si t'ja bëjmë tani? - tha cjac. Si do të dalim prej pusit?

..... Aty pa dhelpër brenda, dhe e pyeti:

..... Dhelpira i tha: Mos u bëj merak. Kam menduar unë për të dy. Shiko si do të dalim.

..... - O dhelpër, a është uji i mirë?

..... Dhelpira filloi ta lëvdojë e ta mburrë qartësinë dhe kthjelltësinë e ujit sa s'ka më.

..... Dhelpira u kthye e i tha: I dashuri cjac, sikur të kishe aq mend sa ke qime në mjekër, ti as që do të zbritje në pus para se të mendoje se s'do kishe për të dalë

..... Cjapi zbriti poshtë, pasi e kishte marrë etja pa se nuk dilte dot nga pusi.

..... Cjapi i thirri: - O dhelpër, po mua më harrove?

..... Çoji këmbët e para në murin e pusit dhe afroji brirët. Kur të ngjitem unë lart mbi kurrizin tënd, do të tërheq dhe do të ndihmoj edhe ty.

..... Cjapi e qortoi që nuk e mbajti fjalën e dhënë.

5. Shkruani përrallën sipas radhës të saktë.

Dhelpra dhe cjapi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

1. Si fillon përralla?

°

.....

2. Çfarë i tha dhelpra cjapit?

°

.....

3. Çfarë duhet të kuptojmë nga ky tregim?

°

.....

4. Ti po të ishe në vendin e cjapit si do veproje?

°

.....

5. A mund të numëroni në klasë me zë se sa herë është përmendur "cjapi" dhe sa herë është përmendur "dhelpra"?

° Cjapi:

.....

° Dhelpra:

.....

MËSIMI 10

7. Të bëjmë një rikujtim të shpejtë. Mundohuni të shkruani me fjalitë tuaj.

Ngjyrat e verës janë

.....

.....

.....

Unë në verë ndihem i/e

.....

.....

.....

Ngjyrat e pranverës janë

.....

.....

.....

Unë në pranverë ndihem i/e

.....

.....

.....

Ngjyrat e dimrit janë

.....

.....

.....

Unë në dimër ndihem i/e

.....

.....

.....

Ngjyrat e vjeshtës janë

.....

.....

.....

Unë në vjeshtë ndihem i/e

.....

.....

.....

8. Të mësojmë sinonimet, antonimet dhe homonimet.

Sinonim, antonim dhe homonim

- Sinonimet janë fjalë, të cilat shkruhen ndryshe, por që kanë kuptim të njëjtë me njëra-tjetrën.
- Antonimet janë fjalë, të cilat kanë kuptim të kundërt me njëra-tjetrën.
- Homonimet janë fjalë që shkruhen ose shqiptohen njësoj, por që kanë kuptim të ndryshëm.

Disa shembuj:

a. Sinonim: fshat – katund

grua – femër

nxënës – student

i bukur – i pashëm

atdhe – mëmëdhe

dera – porta

- Këtë fundjavë do shkojmë në fshat. Gjyshja ime jeton në katund.
- Dera e shtëpisë ka mbetur hapur. Mos harro ta heqësh çelësin nga porta!
- Shoqja ime është shumë e bukur! Mendoj se ai është njeri i pashëm.
- Ai u kthye në atdhe. Njeriu nuk e harron kurrë mëmëdheun!

b. Antonim: qaj – qesh

i shkurtër – i gjatë

pak – shumë

i bukur – i shëmtuar

i hollë – i trashë

hap – mbyll

- Unë jam një njeri që qaj shumë. Në kinema kam qeshur shumë.
- Në mëngjes kam ngrënë pak bukë. Më pëlqen shumë të ha akullore.
- Pema që është në oborr është e hollë. Pema që është në pyll është e trashë.
- Të lutem hape kompjuterin! Mund ta mbyllësh dritën e dhomës.

c. Homonim: bar – bar

vesh – vesh

hap – hap

- Shkova për të blerë bar në farmaci. Këtë vit në kopsht kishte shumë bar.
- Sot vesha një fustan të kuq. Ai i ka veshët shumë të mëdhenj.
- Duhet të hedhësh edhe një hap tjetër. Sot u hap shkolla.

MËSIMI 10

9. Tregoni cilat nga fjalët e mëposhtme janë sinonim, antonim dhe homonim.

Fuqi, zi, keq, vesh, mbyll, qëndroj, mirë, dhe, hap, mësues, dhe, arsimtar, bardhë, rri, forcë, vesh

Sinonim:	Antonim:	Homonim:
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

10. Krijoni tre tekste të shkurtra të cilat të kenë sinonime, antonime dhe homonime.

Teksti me sinonime:

.....

.....

.....

.....

Teksti me antonime:

.....

.....

.....

.....

Teksti me homonime:

.....

.....

.....

.....

11.

Lexoni tekstin e mëposhtëm dhe vendosni në vendet boshe fjalët e duhura të dhëna në fillim.

Çokollatë sheqerin nevojë ushqimet njerëzit
famshme nxehtë udhëtimit mjekësore hidhur kakaoja

Historia e çokollatës

Një nga më të njohura të të gjitha kohërave është çokollata. Njerëzit në ditët e sotme hanë çokollatë në forma të ndryshme. Për shembull ne hamë në formë karamele ose e pimë çokollatën si pije të dhe të ftohtë. Përbërësi më i rëndësishëm i çokollatës që hamë është

Historia e kakaos dhe të saj i gjatë në supermarkete dhe në të gjithë botën filloi qindra vite më parë në Meksikë. Pemët e kakaos kanë për mot të nxehtë dhe të lagësht, dhe ato fillimisht u rritën në një gadishull.

Majat kanë qenë e parë që e kanë përdorur kakaon. Ata e kanë përdorur kakaon si pije, si pjesë e ceremonive fetare dhe madje si para.

Fillimisht, shije e e kakaos, e ka bërë të përshtatshëm për t'u përdorur edhe për qëllime Sidomos është përdorur si një shërues për ata që kishin problemet e barkun. Por në kohët e mëvonshme spanjollët i shtuan vaniljen dhe për ti hequr shijen e hidhur.

Mund të themi se çokollata në ditët e sotme është bërë e në të gjithë botën.

12.

Gjeni cila nga fjalitë e mëposhtme nuk përputhet me tekstin.

- Njerëzit në ditët e sotme hanë çokollatë në forma të ndryshme.
- Është përdorur si një shërues për ata që kishin problemet e mendjen.
- Në ditët e sotme është shumë e famshme.
- Majat kanë qenë njerëzit e fundit që e kanë përdorur kakaon.
- Historia e kakaos ka filluar në Meksikë.
- Përbërësi më i rëndësishëm i çokollatës është kakaoja.

13. Përgjigjuni pyetjeve sipas tekstit.

1. Për çfarë bëhet fjalë në tekst?

2. Trego në cilat forma të ndryshme përdoret çokollata?

3. Sa kohë ka ekzistenca e kakaos?

4. Si duhet të jetë moti për kakaon?

5. Në fillim për çfarë është përdorur kakaoja?

6. Kush e ka ëmbëlsuar kakaon?

7. A e kishe ditur historinë e çokollatës ?

8. Shkruaj diçka interesante në lidhje me çokollatën e cila nuk është në tekst.

9. A të pëlqen çokollata?

10. Si e preferon çokollatën, si pije apo si ushqim?

14.

Mundohuni të gjeni nga 3 fjalë sipas pyetjes brenda 5 minutave. Kush nuk i shkruan anulohet nga loja.

1. 3 gjëra që mban në çantën e shkollës?

2. 3 ushqime që janë me perime?

3. 3 shtete që janë në Evropë?

4. 3 fjalë që fillojnë me shkronjën "th"?

5. 3 muajt e fundit të vitit?

6. 3 kryeqytete?

7. 3 profesione?

8. 3 gjëra që ndodhen në dhomën e gjumit?

9. 3 gjëra që ndodhen në klasë?

10. 3 bulmetra?

11. 3 kafshë që fillojnë me shkronjën "m"?

12. 3 veshje për femra?

13. 3 veshje për meshkuj?

14. 3 karakteristika të njeriut?

15. 3 parafjalë?

16. 3 mjete udhëtimi?

17. 3 vende që ka rregulla?

18. 3 enë gatimi?

19. 3 mënyrë të gatimit?

20. 3 gjëra që ndodhen në kuzhinë?

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy lines, creating a series of uniform, undulating channels for letter formation.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal wavy lines.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MËSIMI

11

PLANET E JUAJA PËR TË ARDHMEN

NESËR DO TË ...

1. Dëgjoni tekstin “Besa e Kostandinit”.

Besa e Kostandinit

Na ishte njëherë një nënë që i kishte dymbëdhjetë bij të pashëm. Të trembëdhjetën kishte një bijë të bukur mbi të gjitha shoqet, e cila quhej Doruntinë. Vasha u rrit e u bë për t’u martuar. Mirëpo nga bujarët e atij vendi askush nuk e gëzoi. Të gjithë e dëshironin askush s’guxonte ta zërë nuse, sepse nuk e ndjente veten të zotin për ta marrë për grua. Atëherë na vjen një trim i largët; i mirë, i pashëm, i fisëm dhe nis dërgon shkesë dallëndyshen që ta kërkojë Doruntinën nuse. Nëna dhe njëmbëdhjetë vëllezërit e mëdhenj nuk donin t’ia jepnin, sepse trimi ndonëse i mirë e i fisëm, ishte nga një vend shumë i largët. Vetëm i vogli, Kostandini donte dhe i premtoi nënës që do ta sillte sa herë që ajo do të kishte nevojë: “Të jap besën zonja nënë, se kur të duash ti Doruntinën, qoftë për gaz e qoftë për hidhërim, vete unë e ta sjell!”.

Nëna dhe njëmbëdhjetë vëllezërit u bindën dhe e martuan Doruntinën me trimin e largët. Bënë dasmë nëntë ditë. Të dhjetën trimi mori nusen e shkoi te dheu i tij. Nëna e vasha qanë me lot kur u ndanë ... Shumë luftëra u luftuan atë mot. Të dymbëdhjetë vëllezërit dolën të luftojnë për vendin e tyre dhe u vranë një pas një të gjithë. Nëna dymbëdhjetë djem kishte pasur, dymbëdhjetë varre kishte tani... Ajo qau mbi çdo varr nga njëherë po mbi varrin e Kostandinit dy herë:

– Kostandin, o biri im, ku është besa që më dhe? Besa jote nën dhe! Kalbet në varr të zi!

Kështu tha dhe e lau gurin me lotët e syve. Në mesnatë Kostandini u ngrit nga varri. Guri i varrit u bë kalë i zi si nata. Edhe dheu i zi u bë shalë e zezë si nata. Rrotulla që mbante gurin u be fre i argjendtë. Trimi i hipi kalit kaptoi si frymë male e fusha, hodhi lumenj e përrenj, la prapa katunde, kodra, pyje... Kostandini arriti te shtëpia e motrës kur kishte dalë dielli. Në shesh, përpara shtëpisë, gjeti të bijtë e të motrës, nipërit e tij, që loznin e vraponin pas dallëndysheve. I pyeti:

- Bij të zemrës, ku është zonja, nëna juaj?
- Nëna jonë po hedh valle në fshat, atje tek bëhet dasmë - i thanë ata.

MËSIMI 11

Kostandini vajti atje dhe u mat të pyesë, po Doruntina e pa vetë dhe i thirri:

– Kostandin, o im vëlla!

Dhe iu afrua e përqafoi. Kostandini i tha:

– Doruntinë, motra ime! Eja të shkojmë. Të do zonja nënë në shtëpi!

– Më thuaj vëlla, si të vij? Po të me doje për gaz, të vete të marr stolitë më të mira, po të më doje (mos qoftë e thënë) për hidhërim, do vete të vishem me të zeza.

– Eja motër, ashtu si je!

...

– Kostandin vëllai im, përse vëllezërit e mi të bukur si drita, s'kanë dalë përpara të na presin? Kostandin vëllai im, përse dritaret e shtëpisë janë mbyllur sot krejt?

– Doruntinë motra ime, i kemi mbyllur se fryn erë e fortë e dimrit nga deti.

Kur arritën Kostandini i tha motrës:

– Ti shko përpara se unë do të vij pas pak!

Kostandini shkoj e hyri prapë në varr të zi. Kali u bë prapë gur, shala u bë dhe, dhe freri i argjendtë u bë rrotullë. Dhe përsëri rreth e qark zotëroi heshtja e vdekjes. Ndërkaq Doruntina ngjiti shkallët dhe trokiti gazmend në derë.

– Nënë hapma derën!

– Kush je ti që trokëllin aty tek dera?

– Hapma zonja nënë - Jam bija jote, Doruntina.

– Ikë tutje nga ke ardhur o vdekje e shkretë. Ti m'i more të dymbëdhjetë bijtë e tani ke ardhur të më marrësh dhe mua që të mos e shoh më Doruntinën time!

– Çfarë po thua ashtu zonja nënë? Nuk ma njeh zërin? Besa zonja nënë, jam unë vete, Doruntina jote.

– Vëre gishtin tek vrima e kyçit që të ta shoh e nga aty mund të njoh.

Doruntina vuri gishtin e vogël tek vrima e kyçit - atë gisht të hollë e të bardhë. Nëna ia njohu sakaq e i hapi derën.

– Kush të solli këtu, o zemra ime?

– Më solli Kostandini, im vëlla.

– Cili Kostandin, moj bijë? Kostandini im ka vdekur bashkë me vëllezërit e tjerë. U vranë në luftë...

Dhe si rrinin të dyja, njëra tek pragu e tjetra në derë, plasën si qelqi...

Ismail KADARE

(Marrë nga romani "Kush e solli Doruntinën")

Koha e ardhme			
E ardhme	E ardhme e përparme	E ardhme e së shkuarës	E ardhme e përparme e së shkuarës
do të mëso-j	do të kem mësuar	do të mëso-ja	do të kisha mësuar
do të mëso-sh	do të kesh mësuar	do të mëso-je	do të kishe mësuar
do të mëso-jë	do të ketë mësuar	do të mëso-nte	do të kishte mësuar
do të mëso-jmë	do të kemi mësuar	do të mëso-nim	do të kishim mësuar
do të mëso-ni	do të kenë mësuar	do të mëso-nit	do të kishit mësuar
do të mëso-jnë	do të kenë mësuar	do të mëso-nin	do të kishin mësuar

Duhet të dimë: Në gjuhën shqipe letrare dallohen dy tipa të së ardhmes. Tipi i parë; formohet duke u paravendosur pjesëzën "do" formave vetore të kohës së tashme të mënyrës lidhore: do të kem, do të jem, do të mësoj etj. Tipi i dytë; ndërtohet duke i paravendos formës së pashtjelluar të tipit për të mësuar, format vetore të kohës së tashme të foljes ndihmëse "kam": kam për të pasur, kam për të qenë, kam për të mësuar etj. Tipi i parë është më i përdorur se tipi i dytë.

Nesër do të shkoj (shkoj) në librari. Aty(blej) një libër të gjeografisë. Arbeni (shikoj) në televizor ndeshjen miqësore të futbollit Shqipëri – Turqi. Arrita, ç’..... (bëj) sot pas mësimit? Të martën (kam) pesë orë mësimi. Ekspozita tani (jam) hapur. Sot në mbrëmje në shtëpinë e Arjetës (vij) familja e Keremit për darkë. Cilin libër (lexoj) tani. Javën tjetër Leka (filloj) në kurs të tenisit. Enda dhe Nina për herë të parë (luaj) balet sot në skenë. Ti dhe Joni çdoherë (gjej) një arsye për t’u vonuar.

7 Vini në kohën e ardhme, në veten e duhur foljet në kllapa.

1. Unë dhe Deoni do të shkojmë në Izmir.
2. Ti do të marrësh një libër në bibliotekë.
3. Albini do të fotografojë malet e Shqipërisë.
4. Ne do të nisemi në një rrugë të gjatë.
5. Si do të jetë moti nesër.
6. Blerta do të fluturojë nga gëzimi.
7. Çfarë do të vizatoj unë tani?
8. Vëllai do të blejë një kapelë të bukur.
9. Babai dhe unë do të këndojmë bashkë.

◦ Unë dhe Deoni shkojmë në Izmir.

-
-
-
-
-
-
-
-
-

Duhet të dimë: E ardhmja e së shkuarës dhe e ardhmja e përparme e së shkuarës së dëftores janë homonime me format gramatikore të kohës së tashme dhe të së kryerës së mënyrës kushtore.

8 Foljet e kohës së ardhme të së shkuarës zëvendësoni me kohën e ardhme.

- Çfarë do të doje për ditëlindje?
- Do të doja një parashutë.
- Një parashutë!? Pse? Çfarë do të bëje me të?!
- Do ta merrja me vete Sokolin dhe do të shëtitnim së bashku.
- Ide e bukur. Cilat vende do t'i vizitonit me Sokolin?
- Së pari do të fluturonim mbi Shqipëri, pastaj mbi Kosovë, Maqedoni, Mal të Zi, Serbi, Kroaci, Itali, Sicili e Kalabri.

9 Gjeni foljet duke i nënvizuar dhe tregoni se në cilën kohë janë ato.

- a. Në të vërtetë do të doja [A. Shk.] projektin e Nardit.
- b. Do të ha edhe unë një akullore.
- c. Ardiana dhe Ardita do të kishin ditur të qëndisnin.
- d. Ammari dhe Hafsja do ta gëzojnë të motrën.
- e. Nea do të ketë dalë të vrapojë në mëngjes.
- f. Rymejsa dhe doktor Inani do të kishit qenë kujdestarë.
- g. Do të kesh zënë një peshk.
- h. Unë do të kem punuar këtu për pak kohë.
- i. Ti do të telefonosh drejtorin e kompanisë.

MËSIMI 11

10. Shkruani planet e juaja për të ardhmen, duke përdorur kohën e ardhme.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy orange lines, creating a series of uniform spaces for writing.

11. Dëgjoni tregimet e bëra në klasë prej shokëve e shoqeve të klasës si dhe zgjidhni punimin më të mirë. Mos harroni t'i vini titull tregimit. Mundësisht së bashku me mësuesin / mësuesen diskutoni planet e shokëve / shoqeve të klasës.

12. Mësoni mënyrën habitore dhe mënyrën lidhore.

Duhet të dimë: Nëse veprimi paraqitet si i vërtetë mirëpo shoqërohet me ndjenjën e habitës themi se folja është në mënyrën habitore. Ndërsa nëse veprimi paraqitet si i mundshëm themi se folja është në mënyrën lidhore. Që të dyja i kanë dy kohë kryesore kohën e tashme dhe kohën e shkuar (të pakryerën, të kryerën dhe më se të kryerën).

- Paskeni pasur të drejtë që të dy.
- Djaloshi dika goxha shumë.

Mënyra habitore

Koha e tashme	Koha e shkuar		
	E pakryera	E kryera	Më se e kryera
Unë mësua-kam	mësua-kështa	paskam mësuar	paskështa mësuar
Ti mësua-ke	mësua-këshe	paske mësuar	paskëshe mësuar
Ai / ajo mësua-ka	mësua-kësh	paska mësuar	paskësh mësuar
Ne mësua-kemi	mësua-këshim	paskemi mësuar	paskëshim mësuar
Ju mësua-keni	mësua-këshit	paskeni mësuar	paskëshit mësuar
Ata / ato mësua-kan	mësua-këshin	paskan mësuar	paskëshin mësuar

- Arditi duhet të mësojë për të kaluar provimin.
- Të notosh në drejtim të dallgëve, është më vështirë se t'i çash ato.

Mënyra lidhore

Koha e tashme	Koha e shkuar		
	E pakryera	E kryera	Më se e kryera
Unë të mëso-j	të mëso-ja	të kem mësuar	të kisha mësuar
Ti të mëso-sh	të mëso-je	të kesh mësuar	të kishe mësuar
Ai / ajo të mëso-jë	të mëso-nte	të ketë mësuar	të kishte mësuar
Ne të mëso-jmë	të mëso-nim	të kemi mësuar	të kishim mësuar
Ju të mëso-ni	të mëso-nit	të keni mësuar	të kishit mësuar
Ata / ato të mëso-jnë	të mëso-nin	të kenë mësuar	të kishin mësuar

MËSIMI 11

13. Mësoni zgjedhimin e foljeve kam dhe jam të kohës së tashme të mënyrës habitore dhe të asaj lidhore.

Kam: (unë) paskam, (ti) paske, (ai / ajo) paska, (ne) paskemi, (ju) paskeni, (ata / ato) paskan.
Jam: (unë) qenkam, (ti) qenke, (ai / ajo) qenka, (ne) qenkemi, (ju) qenkeni, (ata / ato) qenkan.
Kam: (unë) të kem, (ti) të kesh, (ai / ajo) të ketë, (ne) të kemi, (ju) të kenë, (ata / ato) të kenë.
Jam: (unë) të jem, (ti) të jesh, (ai / ajo) të jetë, (ne) të jemi, (ju) të jeni, (ata / ato) të jenë.

14. Lexoni tekstin me vëmendje. Mos harroni t'i nënvizoni foljet.

Bilge në koncert të operës

Ishte hera e parë që Bilge do të shkonte në koncert të operës. Ajo kishte marrë tri bileta, atë e shoqëronin edhe Dituria e Endriti. Në hyrje të Teatrit të Operës dhe të Baletit kishte shumë rrëmujë.

- Më duket se nuk paska ngelur më bileta. Shikoni sa rrëmujë që është, - tha Endriti.
- Sa mirë që i paskëshe marrë biletat më herët Bilge, përndryshe do të ngelnim edhe ne jashtë, - foli pa hezitim Dituria.
- E kisha ëndërr që të shkoja në koncerte të operës prandaj i mora më herët biletat, - u përgjigje Bilge duke qeshur.

Të tre shokët u ngjiten shkallëve të pallatit dhe u futën brenda. Salla me të vërtetë ishte mjaft e madhe dhe dukej shumë madhështore. Pas pak u hap perdja dhe në skenë doli moderatorja dhe paraqiti programin. Pas pak filluan të dëgjohen tingujt e veglave muzikore e më pas filluan të dalin në skenë artistë të tjerë.

- Opera "Lulja e kujtimit" për herë të parë është interpretuar në vitin 1961. Ajo është vepër e Artistit të Popullit Kristo Kono, - tregoi Endriti.
- Unë e kam lexuar romanin "Lulja e kujtimit" prandaj paskam shumë emocione, - foli me zë të dridhur Bilgeja.
- Qetësi se filloi, atëherë shokë dashkemi ta dëgjojmë me vëmendje - tha Dituria.

Të gjithë qeshën për ca sekonda por menjëherë pushuan.

15. Shkruani foljet e nënvizuara të mënyrave habitore dhe lidhore në tekstin e sipërme. Mos harroni të tregoni kohën se cilës i përket foljet në fjalë.

Mënyra habitore

Mënyra lidhore

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

16. Vendosni në mënyrën habitore foljet që janë poshtë në kllapa.

Teuta e ditka (di) këtë më parë këtë film. Mësuesja e Lules i (do) shumë nxënësit dhe i (pëlqej) t'i mësojë ata. Sa vendi bukur, sa shumë (ndryshoj) pamja e këtyre maleve. Babi yt nuk (punoj) ai (dal) në pension. Nuk (dëgjoj) deri më tani një zë kaq të bukur. Bartu e (di) shumë mirë shqipen.

17. Ktheni fjalitë e mëposhtme nga mënyra habitore në mënyrën dëftore, po në atë kohë që janë dhënë.

1. Në qytetin e Prizrenit Festivali Ndërkombëtar i Filmit Dokumentar dhe të Shkurtër "DokuFest" qenka bërë simbol i qytetit të Prizrenit!
 - Në qytetin e Prizrenit Festivali Ndërkombëtar i Filmit Dokumentar dhe të Shkurtër "DokuFest" është bërë simbol i qytetit të Prizrenit!
2. Ozani ditka t'i bjerë kitarës shumë bukur!
 -
3. Vlora ia paska vënë djalit emrin Flamur!
 -
4. Nga gjyshja e paska mësuar ai këtë përrallë.
 -
5. Sot në qiell nuk paska erë!
 -
6. Para ca ditësh paska rënë shi në fshatin tim!
 -

18. Vini në mënyrën lidhore foljet e dhëna.

Ty dyja motrat kanë etje, prandaj duan të hanë (ha). Mendoj (flas) kështu, tha Abdyli. Mehmeti filloi (bëj) detyrat e shtëpisë. Duhet (ushtroj) shumë që të kaloj provimin e matematikës. Është mirë (provoj) edhe supën nënën – thotë Agoni. Unë dua (recitoj) një vjershë para shokëve të klasës – tha prerazi Ada e vogël.

19. Vini në formën e duhur fjalët në kllapa.

1. Në (tavolina ime) ka dy (vazoja).	◦ Në tavolinën time ka dy vazo.
2. Toka (Durrës) u lëkund këtë (viti).	◦
3. Emelja sot filloi (shkruaj) një (roman i ri).	◦
4. Deti do të marrë me vete edhe (motra).	◦
5. Për (cila skuadër) anoni ju.	◦
6. Nëna ka mbushur (shportë) me fruta e perime.	◦
7. Më duhet të marr me vete (çantë Artan).	◦
8. Sonte ne (dëshiroj) (ha) darkën në restorantin e Kalasë (Ulqin).	◦

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy red lines, creating a series of uniform channels for letter height and placement.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two red wavy lines, creating a series of uniform, undulating channels for text entry.

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

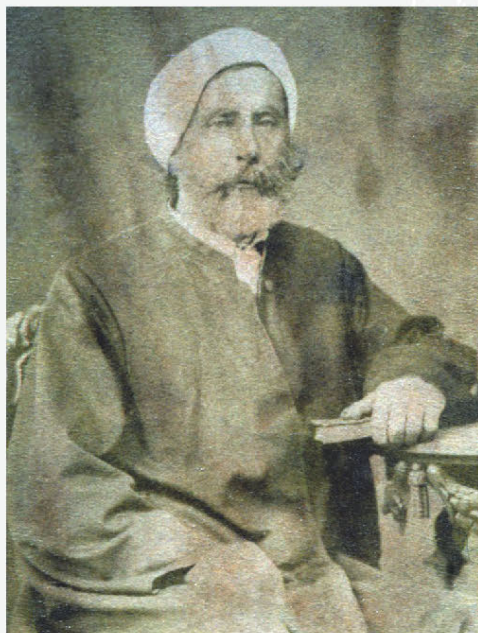

PO AFROHEN PUSHIMET VERORE

1. Dëgjoni tekstin e poshtëm "Hoxha Hasan Tahsin".

HASAN TAHSINI

Hoxha Hasan Tahsin (1832-1884) ishte nga fshati Ninat i Çamërisë, por jetoi e punoi në Stamboll. Shkencëtar i flaktë, ai bashkëpunoi me Pashko Vasën, Jani Vreton, Ismail Qemalin, Sami Frashërin etj. Ai ishte një punëtor i palodhur dhe njeri me zemër të madhe. Megjithëqë në vendin tonë pothuaj nuk ka njeri që nuk e dinë këtë emër, janë fare të pakët ata që e kanë njohur e kuptuar siç duhet. Unë kam pasur fatin të njihem dhe të kem biseduar shumë me të, kështu që i kam njohur deri në njëfarë shkalle mendimet dhe natyrën e tij dhe përherë kam mbetur i habitur nga virtytet e tij të larta.

Pasi kreu studimet, në medresetë e kryeqytetit, duke përvetësuar dituritë arabe e islame dhe letërsinë e Lindjes, Hoxha Tahsin vajt në Paris, ku bashkë me gjuhën frënge, studioi të gjitha shkencat e reja të asaj kohe. Nuk e hiqte kurrë librin nga dora. Vendi ku banonte dhe shtrati ku flinte ishte i rrethuar me libra; leximin e ndërpriste vetëm kur mësonte të tjerët. Nuk i shmangej bisedës me të tjerët, por edhe biseda e tij ishte një mësim, një diskutim diturie; nuk

kënaqej fare nga fjalët e kota që nuk sillnin ndonjë dobi dhe sidomos nga bisedimet për çështje vetjake. Në të tilla raste ua priste me zemërim fjalët atyre që flisnin të tilla dhe nuk duronte të bisedohej për çështje që nuk kishin të bënin me diturinë, shkencën, të vërtetën dhe drejtësinë. Ai vetë ishte dashamirës i diturisë, i shkencës, i drejtësisë dhe i së vërtetës. Fjalët "të kërkosh të vërtetën" ishin ato që përsëriteshin më shpesh nga goja e tij.

Nëse themi se sot në vendin tonë titullin e dijetarit nuk e meriton njeri tjetër më shumë sesa Hoxha Tahsin, mendoj se me këtë nuk i kemi hidhëruar njerëzit e tjerë të dijes e të shkencës. Njohuritë e tij në shkencat e fizikës, në shkencat natyrore, në ato të matematikës e të astronomisë nuk janë të sipërfaqshme. Ai i zotëronte plotësisht këto dituri bashkë me zbatimet e tyre. Aq shumë i kishte përvetësuar ligjet e rregullat e këtyre shkencave dhe që shtrirë plotësisht me to, sa që për asnjë temë a çështje shkencore nuk kishte nevojë të hapte librat.

...

Hoxha Tahsin e shikonte racën njerëzore si një familje të madhe e të vetme dhe të gjithë njerëzit si vëllezër. Ai dëshpërohej shpirtërisht nga ndarja e përçarjet e tyre. Ai e quante të nevojshme përmirësimin e gjendjes së racës njerëzore në përgjithësi. Dëshira e zemrës së tij fisnike dhe lutjet e tij ishin për të mirën e dobinë e krejt njerëzimit. Hoxha Tahsin ka qenë nga njerëzit e mëdhenj që shumë rrallë me vështirësi i lindin shekujt dhe epokat. Nga dituria, virtyti, shkenca, idetë dhe nga veprimtaria e tij, bijtë e atdheut mund të përfitonin shumë. Në mësimet e tij ndodheshin përbri të pranishëm pesë deri dhjetë nxënës të zellshëm për arsim. Në këtë mënyrë Hoxha Tahsin punoi së tepërmi për përhapjen e diturive e të shkencave të ndryshme dhe për zhdukjen e paditurisë.

Sami FRASHËRI

MËSIMI 12

2. Bisedoni rreth tekstit me shokun / shogën e bankës.

1. Kush është Hoxha Tahsinin ?
2. Cilat njohuri shkencore i zotëronte ky dijetar?
3. Cfarë mendimi kishte ai për njerëzimin?

3. *Hulumtoni lidhur me figurën e Hasan Tahsinut. Gjeni edhe veprat e këtij dijetari të madh.*

HASAN TAHSINI

[illegible]

4. *Mësoni se kush ishte Sami Frashëri.*

Sami Frashëri, lindi në Frashër të Përmetit në Shqipëri më 1850. Ai njihet si ideolog, mendimtar, enciklopedist, publicist e gjuhëtar. Gati në të gjitha studimet e botuara gjer më tani mbi veprimtarinë dhe veprën e Sami Frashërit janë vënë meritat e tij të mëdha në lëvrimin e gjuhës shqipe dhe të gjuhës turke. Samiu ka shkruar mbi 65 vepra, disa me më shumë vëllime, ose shprehur ndryshe, mbi 20 mijë faqe, pa llogaritur veprat e tij në dorëshkrim dhe artikujt e shumtë nëpër gazeta e revista të kohës, me tema shkencore nga më të ndryshmet dhe në shumë gjuhë: shqip, turqisht, arabisht, frëngjisht, greqisht, persisht etj.

5. Cili / cila prej jush e ka lexuar romanin e parë të letërsisë turke “Dashuria e Talatit dhe e Fitnetës” të Sami Frashëri. Diskutoni në klasë me mësuesin / mësuesen si dhe shokët / shoqet e klasës këtë vepër.

6. Mësoni rregullat se si bëhet një shkrim në gazetë.

1. Gazetari duhet të jetë më objektiv në ngjarjen që shkruan.
2. Titulli duhet të shkruhet me shkronja të mëdha që të jepet njoftimi kryesor i asaj që ka ndodhur.
3. Nën nëntitull duhet dhënë një përmbledhje të shkurtër të asaj që është më e rëndësishme lidhur me ngjarjen.
4. Fjalët e autorit duhet të jenë tepër të sakta dhe me karakter njoftues.
5. Për t'u bërë më i besueshëm shkrimi fjalët e të intervistuarit duhet të jepen në thonjëza.
6. Shkrimi përgjithësisht duhet shoqëruar me fotografi.

7. Duke u mbështetur në rregullat e sipërme shkruani një shkrim.

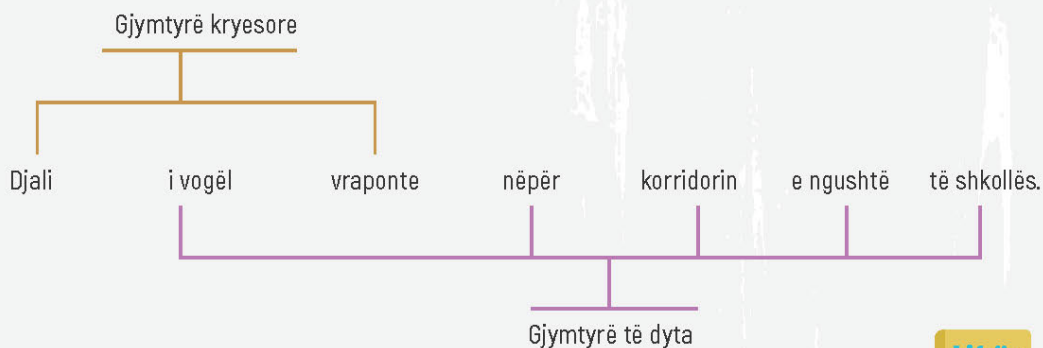

MËSIMI 12

libër

8. Mësoni gjymtyrët e dyta të fjalisë.

Duhet të dimë: Fjalja e thjeshtë, përveç gjymtyrëve kryesore, kryefjalës dhe **kallëzuesit** ka edhe gjymtyrë të tjera që i quajmë **gjymtyrë të dyta**. Këto gjymtyrë i plotësojnë, sqarojnë dhe përcaktojnë gjymtyrët kryesore. Gjymtyrët e dyta ndahen në tri kategori të mëdha: **përcaktorë, kundrinorë dhe rrethanorë**.

libër

9. Mësoni përcaktorin.

Duhet të dimë: Përcaktori shprehet zakonisht me **emër, mbiemër dhe përemër**. Llojet e përcaktorit janë: **me përshtatje, me drejtim, me bashkim dhe ndajshtim**. Përcaktorët me përshtatje dhe përcaktorët me drejtim përdoren më shpesh.

- ° Rrezet **e arta të diellit** binin mbi çati. * [Përcaktor me drejtim].
- ° Ja dhuroi nënës një buqet **lulesh**. * [Përcaktor me drejtim].
- ° Besoj se ky djalë do të arrijë kulmin. * [Përcaktor me përshtatje].
- ° Topi i **rrumbullakët** u rrotullua rreth teje. * [Përcaktor me përshtatje].

10. Krijoni grupe emërore duke bashkuar emrin bërthamë me një përcaktor.

1. Telefoni; e klasës. °
2. Sheshi; i Burimit. °
3. Dera; e kuqe. °
4. Babai; i kaltër. °
5. Kapela; i qytetit. °
6. Fshat; i tij. °
7. Qielli; i gëzuar. °
8. Fëmijë; ky. °

11.

Nënvizoni përcaktorët në tekst. Sipas modelit të dhënë plotësoni tabelën.

Po afrohen pushimet e verës dhe Teuta nuk di se ku të shkojë për pushime. Ajo futet në internet dhe fillon të kërkojë vendet bregdetare shqiptare. Aty gjeti Durrësin, Ksamili, Vlorën, Dhërminë, Himarën dhe Sarandën.

- Shqipëria me të vërtetë është vend i bukur, ajo përkufizohet me Detin Adriatik dhe Detin Jon. Më mirë ta marrë në telefon Agronin e ta pyes njëherë edhe atë – tha me vete Teuta.
- Alo Agron, si je?
- Përsëendetje Teutë. Mirë jam faleminderit. Po ti si je?
- Mirë jam i dashur Agron. Desha të konsultohem me ty. Unë kam para hartën e Shqipërisë dhe nuk di se ku të shkoj për pushime – pyeti përsëri Teuta.
- Mund t'i bësh pushimet në Durrësin e lashtë, mund të shkosh edhe në Theth atje është shumë bukur po ashtu. Mos harro ke edhe liqenin e Prespës dhe të Pogradecit – foli Agroni.
- Ashtu, ide e bukur mund të shkoj ta vizitoj edhe liqenin e Ohrit.
- Tani mu kujtua edhe një tjetër vend i mrekullueshëm është Ulqini me kalanë madhështore.
- Tani ma bëre kokën lëmsh fare, - tha Teuta.

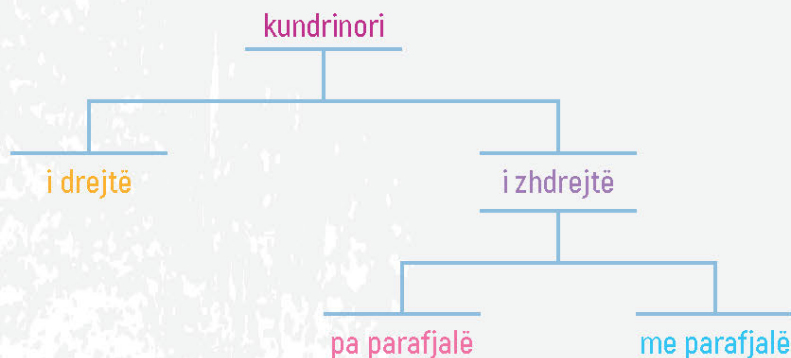
Grupi emëror	Bërthama e grupit	Përcaktorët	Me se shprehen
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

12.

Mësoni kundrinorin.

Libër

Duhet të dimë: Kundrinori si gjymtyrë e dytë e fjalisë zakonisht varet nga folja. Ai tregon se mbi kë bie veprimi i shprehur. Sipas kuptimit dhe formës së shprehjes ai mund të jetë i drejtë dhe i zhdrejtë.

MËSIMI 12

Kundrinori i drejtë shprehet:

- me emër në rasën kallëzore:
- me përemër:
- me grup emëror:
- me trajtë të shkurtër të përemrit vetor:
- * Të lutem mbylle **derën**.
- * Shikoje **atë** si është bërë.
- * Jam shumë i zënë **këtë javë**.
- * Dea sot do ta marrësh një **telefonat**?

Kundrinori i zhdrejtë pa parafjalë shprehet:

- me emër:
- me përemër:
- me grup emëror:
- * **Drejtorit** nuk i treguan historinë.
- * Të gjitha gënjeshttrat **ty** të dolën në shesh.
- * **Qytetit tonë** ky festival ia ngriti namin.

Kundrinori i zhdrejtë me parafjalë shprehet:

- me emër:
- me përemër në rasën emërore, kallëzore dhe rrjedhore me parafjalë:
- * Drejtorit nuk i treguan historinë.
- * Ti duhet të vish **me mua** Arta.

13. Nënvizoni kundrinorin e drejtë në fjalitë e poshtme dhe thoni se me shprehet ai:

p.sh.: kopshtin; kundrinor i drejtë, shprehur me emër në rasën kallëzore, numri njëjës, gjinia femërore dhe trajta e shquar.

1. Në (tavolina ime) ka dy (vazoja). ◦
2. Toka (Durrës) u lëkund këtë (viti). ◦
3. Emelja sot filloi (shkruaj) një (roman i ri). ◦
4. Deti do të marrë me vete edhe (motra). ◦
5. Për (cila skuadër) anoni ju. ◦

14. Në fjalitë e dhëna gjeni kundrinorët, kundrinorët e zhdrejtë pa parafjalë nënvizoni me ngjyrë të kuqe ndërsa kundrinorët e zhdrejtë me parafjalë me ngjyrë blu.

Nëna habitej me të bijën. Blertës i është dhënë vendi i parë. Njeriu mundohet për bukën e gojës. Nga këto histori ka popullin ynë. Dje takova Petritin. Tani reja do të bije mbi çati. Nga mëngjesi nis të këndojë ky. Gjyshërit tanë udhëtonin me kalë. Se çfarë ka ai me ty? Cani u has në kundërshtim me të atin. Nuk i këndohet kështu shokut. Jetën nuk mund ta njohësh vetëm nëpërmjet librave. Çdoherë jam sjellë mirë ndaj teje. Dua të shkruaj një vjershë rreth pushimeve të verës. Në mëngjes u nisa rreth bregdetit por nuk të gjeta. Luanit i frikësohen të gjitha kafshët e pyllit. Nuk të takon ty të flasësh. Këto lule do t'ia dërgojmë mësuesit për 7 mars.

15. Kundrinorët e gjetur në tekstin e sipërme vendosni në këto kolona.

Kundrinorët e zhdrejtë pa parafjalë

Kundrinorët e zhdrejtë me parafjalë

This image shows a full page of blank handwriting practice paper. It features horizontal blue or grey ruling lines spaced evenly down the page. A single vertical red line runs down the left side, creating a narrow margin. The paper is otherwise completely blank, with no text or markings.

16. Mësoni rreth anorët.

Duhet të dimë: Rrethanorët janë gjymtyrë të dyta të fjalisë. Ata tregojnë rrethanat e kryerjes së veprimit, si: vend, kohë, mënyrë, shkak, qëllim dhe sasi. Rrethanori u përgjigjet pyetjeve me ndajfoljet: **ku?, kur?, si?, nga?, pse?, përse?, si?** etj.

1. Rrethanori i vendit:
 - Erdha këtu të takoj ty.
Shhtëpia e tij gjendet matanë malit.
2. Rrethanori i shkakut:
 - Kurrë mos thuaj kurrë.
Në verë shkohet në det.
3. Rrethanori i qëllimit:
 - Sytë i shkëlqenin nga gëzimi.
Pse pushoi kënga?
4. Rrethanori i mënyrës:
 - Përse të marr unë këtë udhë?
Plaku shkoi në mal për dru.
5. Rrethanori i sasisë:
 - Fole mirë atë ditë në mbledhje.
Qeshi me lot për fjalët që the.
6. Rrethanori i kushtit:
 - Mat shtatë herë e fol një herë.
Më shumë mos mendo po shko në Sarandë.
7. Rrethanori i lejitimit:
 - Në rast alarmi, më merr në telefon!
Me mendje të huaj, mjerë këmbët tuaj.
 - Me gjithë punën e bërë askush nuk ia dinte.
Pa folur u nis për në Dibër.

MËSIMI 12

libër

17. *Gjeni rrethanorët me anë të pyetjeve: ku?, nga?, kur?, si?, pse?, përse? dhe sa? Mos harroni të tregoni se cilët rrethanorë i keni gjetur në tekst.*

Një ditë gjeli doli para pulave dhe filloi të mburret për puplat e tij shumë ngjyrëshe. Pulat shikuan njëra tjetrën, po gjelit nuk i thanë gjë. Ai ngrihej pa zbardhur dita dhe ia thoshte këngës. Një detyrë kishte të këndonte në mëngjes e pastaj tërë ditën endej lart e poshtë nëpër oborr. Por një ditë prej ditësh aty pari kaloi një dhelbër dinake. Ajo posa iu afrua kotecit të pulave gjeli ia preu rrugën dhe nuk e lejoi t'i afrohet kotecit. Që nga ajo ditë gjeli u shpall hero prej anës së pulave.

18. *Me fjalët e dhëna formoni fjali duke e cekur se cilin rrethanor e keni përdorur në fjali: prej tymit, në të majtë, për gjah, në mbremje, miqësisht dhe pak.*

1.
2.
3.
4.
5.
6.

19. *Përmendni se cilat vende bregdetare i keni vizituar deri më tani. Si dhe tregoni një histori të bukur që ju ka ndodhur gjatë pushime të verës.*

20. *Bëjeni një listë duke treguar se cilat vende bregdetare do të doje t'i shihje. Po bregdeti shqiptar a bën pjesë aty.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

21. Shkruani se cilat janë planet e juaja për pushimet e verës.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy orange lines, creating a series of uniform spaces for writing.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two wavy orange lines, creating a series of uniform channels for letter height and placement.

Handwriting practice lines consisting of 24 horizontal wavy orange lines.

A

afër (i,e): Yakın (mesafe)
afërm (i,e): Yakın (akraba, insan Vb.)
afroj: Yaklaşmak
aftësi: Yetenek
akoma: Hala
aktivitet: Aktivite
aktor: Aktör
akullore: Dondurma
alfabet: Alfabe
ambient: Ambiyans
anë: Taraf, Yan
angazhuar (i,e): Meşgul
antik: Antik
antonim: Zıt anlamlı kelimeler
aparat: Aparat, araç gereç
arë: Tarla
argumentoj: Kanıtlamak
argjend: Gümüş
arkitekturë: Mimar
arsim: Eğitim
arsimtar: Eğitimci
arsye: Neden
art: Sanat
artikull: Makale, yazı
artist: Artist
arrij: Varmak
arritje: Varış
asgjë: Hiç bir şey
askujt: Hiç kimse
asnjë: Hiçbiri
aspekt: Bağlam
astronomi: Astronomi
atdhe: Anavatan
atëherë: O zaman
atje: Orada
aty: Orada
autentikë: Otantik
avantazh: Avantaj
avash: Yavaş
Azi: Asya

B

baba: Baba
badminton: Badminton
bajrami i kurbanit: Kurban bayramı
bajrami i madh: Ramazan bayramı
bakter: Bakteri

balenë: Balina
balet: Balet
baltë: Çamur
banane: Muz
bankë: Sıra
banorë: Nüfus
bar: Çimen
bardhë (i,e): Beyaz
barishtar: Yeşillik Alan
basketbollist: Basketbolcu
bashkë: Birlikte
bashkëkohore: Çağdaş
bashkëthemeluesi: Ortak kurucu
bashkëveproj: Ortak hareket etmek
bashkoj: Birleştirmek
bateri: Bateria
bebe: Bebek
befasues: Şaşırtıcı
besë: Söz vermek
besim: İnanç
besoj: İnanmak
bëhem: Olmak
bëj: Yapmak
bërryl: Dirsek
bibliotekë: Kütüphane
bie: Düşmek
bijë: Erkek çocuk
bilardo: Bilardo
bimë: Bitki
bimësi: Ağaçlık alan, bitkilerin olduğu yer
bind: İkna etmek
bisedë: Sohbet
bisedoj: Sohbet etmek, konuşmak
bisht: Kuyruk
biznes: İş, ticaret
biznesmen: İş adamı
blej: Satın almak
bletë: Arı
boks: Boks
boksier: Boksör
bollshëm (i,e): Bereketli, bolca
botë: Dünya
botim: Yayın
bregdet: Sahil, deniz kıyısı
brenda: İçinde, içerde
bronz: Bronz
budalla: Aptal
bujar: Cömert

bujk: Çiftçi
bujqəsi: Tarım
bukē: Ekmek
bukur (i,e): Güzel
bulmet: Şarküteri
butē (i,e): Yumuşak
buzēkuq: Ruj

C

cak: Hedef
caktoj: Tespit etmek
celular: Cep telefonu
ceremoni: Kutlama
cili: Hangi
civilizim: Medeniyet
cjap: Keçi

Ç

çaj: Çay
çamçakēz: Sakız
çantē: Çanta
çdo: Her
çel: Açmak
çelēs: Anahtar
çēshtje: Sorun
çfarē: Ne?
çmim: Fiyat
çmoj: Değer vermek
çmuar (i,e): Değerli
çokollatē: Çikolata
çuditshēm (i,e): Hayret verici, şaşırtıcı

D

dakord: Tamam
dal: Çıkmak
dallim: Fark
darkē: Akşam yemeği
dasmē: Düğün
dashamir: Hayırsever
dashuri: Aşk
dedikohem: Adanmak
degē: Bölüm
derē: Kapı
det: Deniz
detar: Denizci
deti i zi: Karadeniz
detyroj: Mecbur bırakmak
detyrueshēm (i,e): Mecburi

dēgjoj: Dinlemek
dēshirē: İstek, arzu
dēshiroj: Arzu etmek
dēshmorē: Şehit
di: Bilmek
diagnostikohem: Teşhis koymak
dialekt: Diyalekt
diçka: Herhangi bir şey
diell: Güneş
diferencē: Fark
dijetar: Bilgin
dikē: Herhangi birini
dikush: Herhangi biri
dimēr: Kış
dinozaurē: Dinozor
diplomē: Diploma
diplomim: Mezun olma
diplomohem: Mezun olmak
disa: Birkaç
diskutim: Münakaşa, tartışma
dispozicion: Mevcut
distancē: Mesafe
dītē: Gün
dītēlindje: Doğum günü
dituri: Bilgelik
djali: Erkek çocuk
djathtak: Sağ elini kullanan, solak olmayan
djathtē (i,e): Sağ
dobi: Fayda
domethēnē: Yani
domethēnēs: Çok önemli
domosdoshme: Gerekli
dorē: El
dorēshkrim: El yazısı
dorēzohem: El çekmek
drejtim: Yönelme
drejtuar (i,e): Yönlendirilen
dritare: Pencere
dritē: Işık
drithē: Tahıl
durim: Sabır
dush: Duş
dy: İki
dyshim: Şüphe
dytē (i,e): İkinci [2.]

Dh

dhe: Ve
dhelpër: Tilki
dhembje: Ağrı
dheu: Toprak, ülke
dhëmbë: Diş
dhjetor: Aralık ayı
dhuratë: Hediye, armağan

E

ec: Yürümek
edukim: Eğitim
edhe: ve de
efektiv: Etkili
efekthëm (i,e): Etkili
eja: Gel
ekonomike: Ekonomik
ekran: Ekran
eksperiencë: Tecrübe
ekspozitë: Sergi
ekzistoj: Var olmak
elektronikë: Elektronik
emblema: Amblem
emër: İsim, ad
emocionale: Duygusal
emocionuar (i,e): Heyecanlı, duygulu
enciklopedi: Ansiklopedi
ende: Hala
energji: Enerji
energjike: Enerjik
enë: Bulaşık
entuziazëm: Coşku
etje: Susama
etnik: Etnik
evoloj: Şekil değiştirmek
Evropë: Avrupa

Ë

ëmbëlsirë: Tatlı
ëndërr: Rüya

F

faks: Faks
fakt: Gerçek, olgu
falë: Bağışlamak, armağan etmek
falsitet: Sahtekarlık
famë: Ün
familje: Aile

famshëm (i,e): Ünlü, tanınmış
faqe: Yüz, surat
farë: Çekirdek
famaci: Eczane
fat: Talih
favorshëm (i,e): Uygun, olumlu
fe: Din, inanç
femër: Bayan
femer: Çiftçilik
festë: Kutlama, şenlik, bayram
fetare: Dindar
fëmijë: Çocuk
figurë: Resim, karakter
film: Film
fillim: Başlama, başlangıç
fillimisht: Öncelikle
filloj: Başlamak
fisnik: Asil
fitoj: Kazanmak
fizikanë: Fizikçi
fizikë: Fizik
fjalë: Sözcük
flakë: Alev
flamur: Bayrak
fle: Uyumak
fletore: Defter
flori: Altın
flutur: Kelebek
fluturoj: Uçmak
folklor: Folklor
fonetikë: Ses bilim
forcë: Güç, kuvvet
formë: Şekil
fortë (i,e): Güçlü, sert
fosil: Fosil
foshnjë: Bebek
fotografi: Fotoğraf
fre: Dizgin
freski: Soğukluk
frikë: Korku
frutë: Meyve
fshat: Köy
fshatar: Köylü
fsheh: Saklamak, gizlemek
ftesë: Davet
ftohtë (i,e): Soğuk
ftuar (i,e): Davetli
fundjavë: Hafta sonu

informacion: Bilgi
informohen: Bilgilendirmek
inkurajoj: Cesaretlendirmek
instinktivisht: İçgüdüsel
institucion: Enstitü
integral: Kepekli yiyecek
intelektuale: Entelektüel
interesant: İlginç
interesim: İlgi
interesoheh: İlgiilenmek
investitor: Yatırımcı
investoj: Yatırım yapmak

J

janar: Ocak ayı
jap: Vermek
jashtë: Dışarı
jetike: Hayati
jetoj: Yaşamak
judo: Judo
jug: Güney
juglindore: Güney doğu

K

kafe: Kahve
kafene: Kahvehane
kafshë: Hayvan
kakao: Kakao
kala: Kale
kalb: Çürütmek
kalim: Geçit, geçme
kaloj: Geçmek
kalori: Kalori
kaltër (i,e): Mavi
kallëp: Kalıp
kalli: Koçan
kampion: Şampiyon
kanal: Kanal
kap: Karmak, yakalamak
kapelë: Şapka
karamele: Karamel, şekerleme
arkalec: Karides
kartë Identiteti: Kimlik kartı
karrierë: Kariyer
kategori: Kategori
katër: Dört
katrorë: Kare
katund: Köy

keq (i,e): Kötü
këmbë: Ayak
këmbëngulje: Ayak direktmek, ısrar etmek
këmişhë: Gömlek
kënaqësi: Memnuniyet
kënaqur (i,e): Memnun
këndshëm (i,e): Hoş
këngë: Şarkı
këngëtar: Şarkısı
këpucë: Ayakkabı
kërcej: Dans etmek
kilometër: Kilometre
kimi: Kimya
kinema: Sinema
kinematografi: Sinematografi
klasë: Sınıf
klasik: Klasik
klientë: Müşteri
klime: Hava
koha E Ardhshe: Gelecek zaman
koha E Kaluar: Geçmiş zaman
koha E Tashme: Geniş zaman
kohë: Zaman
kokë: Baş, kafa
kokëfortë: Kalın kafalı, anlayışsız
kokërr: Çekirdek
kombësi: Millet
kombëtar: Milli
kombinoj: Kombinasyon, birleştirme
kompani: Şirket
kompjuter: Bilgisayar
komunikim: İletişim
komunikoj: İletişim kurmak
komunitet: Toplum
konsiderohem: Değerlendirmek
konsumoj: Harcama yapmak
kontakt: Bağlantı
kontaktoj: Bağlantı kurmak
kontinent: Kıta
kontribuoj: Katkı sağlamak
korrik: Temmuz ayı
kos: Yoğurt
kotec: Kümes
krah: Kol, Kanat
krahasoj: Karşılaştırmak
krenar: Gururlu, onurlu
krijimtar: Yaratıcı
krijoj: Oluşturmak

krushk: Dünür
kryej: Tamamlamak
kryeqytet: Başkent
kryesisht: Başlıca
kryesore: Başlıca
kryetar: Başkan
kryetari: Başkanlık
kthehem: Geri dönmek
kthim: Dönüş
kthjelltësi: Berraklık
kudo: Her yerde
kufi: Sınır
kufizohem: Sınırlandırmak
kufje: Kulaklık
kujdestar: Nöbetçi
kujtim: Anı
kujtoj: Anmak, hatırlamak
kukull: Oyuncak bebek
kultivim: Yetiştirme
kulturë: Kültür
kulturor: Kültürel
kullotë: Otlak
kundër: Karşıt
kundroj: Tasarlamak
kuptim: Anlayış, anlama
kuptoj: Anlamak
kuq (i,e): Kırmızı
kur: Ne zaman
kuresshtje: Merak
kurër: Asla
kurriz: Sırt
kush: Kim
kuvend: Meclis
kuzhinë: Mutfak

L

lagësht (i,e): Nemli, rutubetli
lajm: Haber
lajmëroj: Haber vermek
lamtumirë: Hoşçakal
laps: Kalem
largohem: Uzaklaşmak
lartë (i,e): Yüksek
lartësi: Yükseklik
lartësoj: Yükseltmek
lashtë (i,e): Eski
ledhatoj: Okşamak
legjendë: Efsane

lehte (i,e): Hafif
leje: İzin
lejim: İzin verme
lejoj: İzin vermek
letër: Kağıt
letërsi: Edebiyat
lexim: Okuma
lexoj: Okumak
lë: Bırakmak
lëvdaj: Övmek
lëvizshëm (i,e): Hareketli
lëvrim: Tarla sürme
lidh: Bağlamak
lidhëse: Bağlaç
lidhje: Bağ
ligj: Kanun, Yasa
limonë: Limon
lind: Doğmak
lis: Meşe
listë: Liste
literaturë: Literatür
livadh: Çayır
lodër: Oyuncak
lodh: Yorulmak
lodhur (i,e): Yorgun
lojë: Oyun

lojtar: Oyuncu
lot: Gözyaşı
loz: Oynamak
luftë: Savaş
luks: Lüks
lule: Çiçek
luleshtrydhe: Çilek
lum: Nehir
lumtur (i,e): Mutlu
lumluri: Mutluluk
lutje: Dua
lyhem: Boyanmak
lyp: Dilenmek

LL

llogari: Hesap
lloj: Çeşit, Tür

M

mace: Kedi
madh (i,e): Büyük
majmun: Maymun

majtake: Solak
majtë (i,e): Sol
makinë: Araba
mal: Dağ
malor: Dağlık alan
mango: Mango
martohem: Evlenmek
marr Pjesë: Yer almak
marr: Almak
marrëveshje: Anlaşma
mat: Ölçmek
material: Gereç
mbahem: Tutulmak
mbaj: Tutmak
mbarësi: Refah
mbaroj: Bitirmek
mbështes: Yaslamak, dayanmak
mbështetje: Yaslama, dayanma
mbi: Üzerinde
mbizotërim: Üstünlük
mbledh: Toplamak
mbret: Kral
mbretëri: Krallık
mbrohem: Korunmak
mburr: Övmek, övünmek
mbush: Doldurmak
mbyll: Kapamak
medalje: Madalya
media sociale: Sosyal medya
media: Basın
megjithatë: Buna rağmen
mençur (i,e): Akıllı
mend: Akıl
mendim: Düşünce
mendimtar: Düşünür
mendje: Akıl
mendoj: Düşünmek
menjëherë: Hemen
merak: Merak
meritë: Hak
meritoj: Hak Etmek
mesazh: Mesaj
metal: Metal
metod: Yöntem
mëmëdhe: Ana vatan
mëngjes: Sabah
mënyrë: Durum
mërkurë: Çarşamba günü

mërzi: Sıkınlık
mësim: Ders
mësipërm: Üstteki
mësoj: Öğrenmek
mësues: Öğretmen
mësysh: Nazar Etmek
mëvonshëm (i,e): Daha sonraki
mi: Fare
midis: Arasında
mik: Dost
mikpritës: Misafirperver
mikpritja: Misafirperverlik
mikrofon: Mikrofon
milion: Milyon
mirë (i,e): İyi
mirupafshim: Güle güle
misër: Mısır
mishngrënëse: Etobur
mjaft: Yeterli
mjaftueshëm (i,e): Yeterli
mjaltë: Bal
mjek: Doktor
mjekër: Sakal
mjekësore: Tıbbi
mjet: Araç gereç
model: Model
modest: Mütevazı
mollë: Elma
moment: An
monedhë: Bozuk para
monument: Heykel
morale: Ahlaki
morfologji: Morfoloji
moshatarë: Yaşlı
moshë: Yaş
mot: Yıl
motër: Abla, kız kardeş
motivohem: Motive olmak
motivoj: Motive olma
motor: Motor
mplak: Aşırı yaşlanmak
mprehtë (i,e): Keskin
mungesë: Eksiklik
mungoj: Eksik olmak
mur: Duvar
muskul: Kas
mustaqe: Bıyık
muze: Müze

muzikë: Müzik
mysafir: Misafir
Mysliman: Müslüman

N

namaz: Namaz
natyrë: Doğa
natyror: Doğal
ndahem: Ayrılmak
ndaj: Ayırmak
ndal: Durmak
ndalem: Durma
ndaluar (i,e): Yasaklanmış
ndarje: Ayrılık
ndeshje: Maç
ndërkombëtarë: Uluslararası
ndërsa: İse
ndërtesë: Bina
ndërtohet: İnşa etmek
ndihem: Hissetmek
ndihmoj: Yardım etmek
ndikim: Etkileşim
ndikoj: Etkilenmek
ndjej: Hissetmek
ndjek: Takip etmek
ndjenjë: His
ndodh: Bir şeyin olması
ndonjëherë: Bazen
ndryshëm (i,e): Değişik
ndryshim: Değişim
ndryshoj: Değişmek
negativë: Olumsuz
nevojë: İhtiyaç
Nevojshëm (i,e): Gerekli
në rregull: Tamam
nën: Alt
nënë: Anne
nënkuptoj: Anlam çıkartma
nëntor: Kasım ayı
nëpër: İçinden
nëse: Eğer
nganjëherë: Bazen
ngrihem: Kalkmak
ngrohtë (i,e): Sıcak
ngushtë (i,e): Dar
ngjall: Canlandırmak
ngjitem: Tırmanmak
ngjyre: Renk

normë: Norm
notoj: Yüzmek
novelist: Yazar
numër: Sayı
nuse: Gelin
nxehtë (i,e): Sıcak
nxirr: Kararmış

NJ

njerëzim: İnsanlık
njeri: İnsan
një: Bir
njëherë: Bir defa
njëjtë (i,e): Aynısı
njëkohësisht: Aynı zamanda
njëri-tjetri: Birbiri
njësoj: Aynı
njëvjeçar: Bir yıllık
njihem: Tanınmak
njohur (i,e): Tanınmış
njohuri: Tanınmışlık, bilinirlik

O

oborr: Bahçe
oficer: Subay
ofrim: Öneri
ofroj: Önermek
oksigjen: Oksijen
oktapod: Ahtapot
olimpik: Olimpik
operë: Opera
orë: Saat
organizatë: Kuruluş
organizohem: Organize etmek
originë: Köken
osë: Ve ya

P

paguaj: Ödemek
pajisje: Donanımlı
pak: Az
pakësuar (i,e): Azalmış
paleontolog: Taşıl bilimci
palodhur (i,e): Yorulmayan
palosur (i,e): Katlanmış
pallat: Bina, apartman
pamundur (i,e): Halsiz, imkansız
pantallona: Pantolon

paqe: Barış
para: Ön
para: Para
parafjalë: Zarf
paragjykim: Ön yargı
parë (i,e): Birinci (1.)
pasion: Hırs
pastroj: Temizlemek
pasur (i,e): Zengin
pasuri: Zenginlik
pasuroj: Zenginleşmek
pashëm (i,e): Yakışıklı
pashmangshmëri: Kaçınılmazlık
patëllxhanë: Patlıcan
patjetër: Tabii ki
pavarësi: Özgürlük
pavdekshëm (i,e): Ölümsüz
pazar: Pazar
pemë: Ağaç
pension: Emeklilik
perëndim: Doğu
performancë: Performans
perime: Sebze
periodik: Periyodik, süreli
periudhë: Süre
persisht: Farsça
person: Birey, kişi
pesë: Beş
peshëngritje: Halter
peshk: Balık
pëlqej: Beğenmek
pëllëmbë: Ayuç içi
për herë të parë: İlk defa
për Shembull: Örneğin
për: İçin
përafërsisht: Yaklaşık olarak
përbashkët (i,e): Ortak
përbëj: Oluşturmak
përbërës: Bileşen
përbri: Yanında
përcaktim: Belirlemek
përçarje: Ayırım
përdor: Kullanmak
përfshij: İçermek
përfundim: Sonuç
përgatit: Hazırlamak
përgjatë: Boyunca
përgjigje: Cevap

përgjigjem: Cevaplamak
përgjithësi: Genel olarak
përgjithshëm (i,e): Genel
përjashta: Dışarıda
përjashtohem: Uzaklaştırılmak, dışlanmak
përjetoj: Yeniden yaşamak
përkufizim: Sınırlandırılmak
përkul: Eğilmek
përkulur (i,e): Eğik
përkushtim: Adanmak
përmbaj: İçermek
përmend: Anmak, tekrarlamak
përmes: Arasında
përnjëherë: Aniden
përpara: Önde
përparim: İlerleme, gelişme
përparoj: İlerlemek, gelişmek
përpkjekje: Uğraş
përpunoj: Yenilemek
përputh: Bağdaştırmak
përqafoj: Sarılmak
përqindje: Yüzde
përshtëndetje: Merhaba
përshtatshëm (i,e): Uygun
përtytpje: Çiğnemek
përveç: Hariç
përvetësoj: Benimsemek
përvojë: Tecrübe
pështymë: Tükürük
pi: İçmek
picë: Pizza
pije: İçecek
pikëpamjë: Bir açıdan bakmak
piktor: Ressam
pikturë: Resim
pikturoj: Resim çizmek
pishinë: Havuz
pkjek: Pişirmek
pkjerrët (i,e): Eğik
pkjesë: Parça, bölüm
planifikoj: Planlamak
plas: Patlamak
platformë: Platform
plot: Dolu
plotësisht: Tamamen
pohim: Onaylamak, kabul etmek
popullsi: Topluluk
por: Ama

portativ: Seyyar
postë: Posta
poshtë: Aşağı
pothuaje: Neredeyse
pozitivë: Pozitif, olumlu
prandaj: Bu yüzden
pranë: Yanında
pranoj: Kabul etmek
prapë: Tekrar
preferencë: Tercih
prehër: Kucak
prekje: Dokunuş
premtë: Cuma
premtim: Söz vermek
premtoj: Söz vermek
pres: Beklemek
prezantohet: Tanıtmak
prill: Nisan ayı
primitiv: İlkel
prish: Bozmak
problem: Problem, sorun
produktiv: Üretken
prodhim: Üretim
prodhoj: Üretmek
profesion: Meslek
profesionist: Usta
projekt: Proje
provim: Sınav, deneme
pse: Neden
publicist: Yazar
publikim: Yayın
punë: İş
punëtor: İşçi
punoj: Çalışmak
punonjë: Eleman, işçi
pus: Kuyu
pushim: Ara, mola, tatil
puth: Öpmek
pyes: Sormak
pyetje: Soru

Q

qafë: Ense
qaj: Ağlamak
qarku: İlçe
qartësi: Aciklik, netlik
qebap: Kebap

qen: Köpek
qendër: Merkez
qengj: Kuzu
qesh: Gülmek
qeveri: Hükûmet
qëllim: Amaç, gaye
qëndis: Nakış, dikiş
qëndroj: Bulunmak, durmak
qiell: Güneş
qime: Kıl, tüy
qind: Yüz {100}
qortoj: Azarlamak
qyp: Küp
qytetar: Vatandaş

R

racë: Irk
radio: Radyo
rajon: Bölge
rajonal: Bölgesel
rastësi: Tesadüf
realizoj: Gerçekleştirmek
refuzoj: Reddetmek
regjisor: Yönetmen
regjistroj: Kayıt etmek
reklamë: Reklam
rekord: Rekor
respekt: Saygı
respektuj: Saygı duymak
restorant: Restoran
revistë: Dergi
rezultat: Sonuç
rëndë (i,e): Ağır
rëndësishëm (i,e): Önemli
rërë: Kum
ri (i,e): Genç
ri (i,e): Yeni
rini: Gençlik
rol: Rol
roman: Roman
ruaj: Korumak
ruajtje: Koruma
rurale: Kırsal

RR

rrafshoj: Dözmek
rregullim: Düzeltme
rreth e rrotull: Civar

rreth: Etraf
rrethim: Kuşatma
rreze: Işın
rrënjë: Kök
rrî: Durmak
rritem: Büyüme
rritje: Büyümek
rrobë: Giysi
rrogë: Maaş
rrugë: Yol
rrugicë: Patika
rrumbullakët: Yuvarlak

S

sa: Kaç, ne kadar
sallata: Salata
sallë: Salon, alan
sekondë: Saniye
sektorë: Sektör
semantika: Sözcük bilim
send: Eşya
sepse: Çünkü
së Shpejti: Bir an önce, çok çabuk
sëmundje: Hastalık
sëmur: Hasta
si: Nasıl
siç: Gibi
sidoqoftë: Buna rağmen
sigurisht: Tabii ki
sikur: Sanki
sjell: Getirmek
simbolizoj: Sembolize etmek
sinonim: Eş anlamlı
sinjal: Sinyal
sipas: -e göre, tarafından
sipërfaqe: Yüzey
sistem: Sistem
sjellje: Davranış
skalitje: Sanatta oyma işi
skenë: Sahne
sociale: Sosyal
sot: Bugün
sotëm (i,e): Bugünkü
specialitete: Spesiyalite
sportist: Sporcu
sportive: Spor
standarde: Standart
statuja: Statü

tërholluar: Aşırı incelmış
Stërvitje: Antrenman
stilolaps: Tükenmez kalem
strategji: Strateji
studim: Çalışmak
studioj: Çalışma
sukses: Başarı
suksesshëm (i,e): Başarılı
sulmoj: Saldırma
supermarket: Süpermarket
surprizë: Sürpriz
sy: Göz
syze dielli: Güneş gözlüğü

SH

shalë: Eyer
shall: Şal
shekull: Yüzyıl
shenjë: İşaret
sheqer: Şeker
shesh: Yer, zemin
shëmtuar (i,e): Çirkin
shëndet: Sağlık, çok yaşla!
shënim: Not etme
shërbej: Hizmet etme
shërbim: Hizmet
shërues: İyileştirici
shfaq: Göstermek
shi: Yağmur
shije: Tat
shikoj: Bakmak
shishe: Şişe
shit: Satmak
shkaktoj: Sebep olmak
shkathtësi: Atiklik
shkencë: Bilim
shkencëtar: Bilim adamı
shkëlqej: Parlamak
shkëpus: Koparmak
shkoj: Gitmek
shkollë: Okul
shkop: Sopa
skresë: Yazılı bir şey
shkrim: Yazı
shkrimtar: Yazar
shkruaj: Yazmak
shkurt (i,e): Kısaca
shkurtër (i,e): Kısa

shkurtohem: Kısalmak
shkurtoj: Kısaltmak
shmang: Uzaklaştırmak
shokë: Arkadaş (erkek)
shoqëri: Topluluk, arkadaşlık
shoqërohem: Eşlik etmek
shpallur: İlan edilmiş
shpatull: Omuz
shpejtë (i,e): Çabuk
shpellë: Mağara
shpesh: Sık sık
shpëmdaj: Dağıtmak
shpërngulem: Yer değiştirmek
shpik: İcat etmek
shpikës: Mucit
shpirt: Can, yürek, ruh
shpirtërore: Manevi
shpreh: İfade etmek, söylemek
shprehi: İfade, söylem
shpresë: Umut
shpresoj: Umut etmek
shqetësim: Huzursuzlaştırmak, rahatsız etmek
shqiptar: Arnavut
shtet: Devlet
shtëpi: Ev
shtoj: Ekleme
shtrat: Yatak
shtrenjtë (i,e): Pahalı
shtrydh: Sıkma
shtunë: Cumartesi
shtypur (i,e): Ezilmiş
shuaj: Yok etmek
shumë: Çok
shumëllojshëm (i,e): Çok çeşitli

T

Tabletë: Tablet
Tablo: Tablo
Takim: Görüşme
Takohem: Görüşmek
Taksi: Taksi
Talentuar (i,e): Yetenekli
Tanishëm (i,e): Şu anlık, şimdilik
Tava: Tava
Teatër: Tiyatro
Teatrale: Dramatik
Teknologji: Teknoloji
Teknologjike: Teknolojik

tekst: Metin
telefon: Telefon
televizor: Televizyon
temperaturë: Hava sıcaklığı, ateş (vücut sıcaklığı)
tenis: Tenis
teori: Teori, kuram
teorik: Kuramsal
teproj: Abartmak
term: Terim
territor: Bölge
teshtij: Hapşurmak
tetor: Ekim ayı
tërheq: Çekmek
tifozë: Taraftar
titull: Başlık
tjetër: Başka
tokë: Toprak, yeryüzü, dünya
tortë: Yaş pasta
toskërisht: Tosk diyalekti
total: Total
tradicionale: Geleneksel
traditë: Gelenek
transmetim: İletmek, ulaştırmak
transport: Taşımak, nakletmek
trashë (i,e): Kalın
trashëgim: Miras
tregoj: Göstermek, anlatmak
tregtar: Tüccar
tretë (i,e): Üçüçü (3.)
trëndafil: Gül
trim: Yiğit
trokas: Tıklamak
tru: Beyin
trung: Kütük
trup: Vucut
tund: Sallamak
turizëm: Turizm
Turqisht: Türkçe
turshi: Turşu

Th

thatë (i,e): Kuru
thelbësor: Temel, merkezi
thellë (i,e): derin
them: Söylemek
themelor: Temel
themelues: Kurucu
thesar: Hazine

thënie: Söylem
thirr: Çağırmaq
thirrje: Çağrı
thjeshtë (i,e): Kolay, basit

U

udhëtim: Yolculuk
udhëzim: Yönlendirme
ujë: Su
ul: Oturmak
ulli: Zeytin
unë: Ben
urë: Köprü
uri: Açlık
uroj: Ummak, dilemek
urrej: Nefret etmek
ushqehem: Beslenmek
ushqim: Yemek

V

vaji Ulliri: Zeytin yağı
valle: Halay
vallëzim: Dans
vanilje: Vanilya
varësi: Bağlı olarak
varfër (i,e): Fakir
variacion: Varyasyon
varr: Mezar
vashë: Kız
vazhdimisht: Devamlı
vazhdoj: Devam etmek
vdekje: Ölüm
vdes: Ölmek
veçantë (i,e): Özel
veçori: Özellik
vegjetarianë: Vegeterjan
vend: Yer
vendlindja: Doğum yeri
vendos: Karar vermek
vendosshmëri: Kararlılık
vendosur (i,e): Kararlı
vepër: Eser
veprimtari: Faaliyet
veproj: Davranmak, hareket etmek
verdhë (i,e): Sarı
verë: Yaz mevsimi
veri: Kuzey
verilindje: Kuzeybatı

veriperëndim: Kuzeydoğu
vesh: Giymek
vesh: Kulak
vetë: Kişi
vetëm: Yalnız, tek
vetjak: Kişisel
vetvetes: Kendi kendine
vezë: Yumurta
vë: Koymak
vëllai: Erkek kardeş, abi
vëllim: Cilt (kitap)
vëmendje: Dikkat
vërtetë (i,e): Gerçek
vështirë (i,e): Zor
vështirësi: Zorluk
vështirim: Bakma, izleme
vëzhgoj: Gözlemlemek
vij: Gelmek
vijë: Çizgi
violinë: Violin
virtyt: Fazilet
vit: Sene, yıl
viti i ri: Yeni yıl
vizatoj: Resim yapmak
vizitorë: Ziyaretçi
vjell: Kusmak
vjet: Yaş
vjetër (i,e): Eski
vjollcë: Menekşe
vlefshëm (i,e): Değerli
vlerë: Değer
vlerësohem: Değerlendirilmek
vocërr (i,e): Çok küçük
vogël (i,e): Küçük
vogli (i,e): Ufak
vonë (i,e): Geç
vrapoj: Koşmak
vras: Öldürmek, vurmak
vullnet: Gönüllülük

Xh

xhami: Cami
xheloz: Kiskançlık
xhëp: Cep

Y

yll: Yıldız
yndyrë: Hayvansal yağ

Z

zakon: Örf, âdet
zakonisht: Geleneksel
zbatim: Uygulama
zbathur (i,e): Yalın ayak
zbritje: İndirim, iniş
zbukurim: Süslemek, güzelleştirmek
zbuloj: Keşfetmek
zell: Azim
zellshëm (i,e): Azimli
zemër: Kalp, yürek
zemërim: Üzülme
zë: Ses
zë: Yakalamak, tutmak
zënë (i,e): Meşgul
zgjedh: Seçmek
zgjidh: Çözmek
zgjidhje: Çözüm
zgjim: Uyanma
zi (i,e): Siyah
zile: Zil
zjarrtë (i,e): Ateşli
zonjë: Hanım
zotëroj: Sahip olmak
zoti: Bey

ZH

zhdukje: Ortadan kaybolma
zhvillim: Gelişme
zhvillohem: Gelişmek
zhvilloj: Geliştirmek
zhytëse: Deniz altı

VIZUALE

- FRASHËRI, S. (2002). Dheu është flori. Tiran: Drier Yayınevi.
- ISAACSON, W. (2012). Steve Jobs, Tiran: Pegi Yayınları.
- KADARE, I. (2004). Kush e Solli Doruntinën. Tiran: Onufri Yayınevi.
- KARANFILI, I. ve OSMANI, Z. (2010). Gjuha Shqipe dhe Leximi për klasën VIII. Üsküp: Grafički Center Yayınevi, s. 52.
- MEB. (2017). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Arnavutça; 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: MEB Yayınları.
- PETRO, R. vd. (2016). Gjuha Shqipe 2. Tiran: Albas Yayınevi.
- WHEELER, J. A. (1980). Albert Einstein 1879-1955. Washington: National Academy of Sciences.

BURIMI I INTERNETIT-REFERENCAT VIZUALE

